80

Oprawiono w r. 1943.

1

10

1000

10,000

N. Inw. 4280

Główne powody i zasady (Motiva)
przepisów Kodexu karzącego
wyciągnięte
z dyskussyi sejmowej w r: 1818.
przy wprowadzeniu projektu do prawa karnego. — i z protokołów posiedzeń Rady Stanu

/z głosu G: Biernackiego Deputowanego Ostrzeszowskiego./

„Prawa co urządzaią nasze mienie są materyalne tak iak ich przedmiot ale prawa których władza kieruie namiętnością i wolą człowieka, samych dotykaią się niebios.

/z głosu Potockiego Radcy Stanu/

W dwóch pierwszych artykułach iest prawne wyobrażenie przestępstwa podział przestępstwo na zbrodnie, występki i policyjne przewinienia

iest

iest stosowny do Konstytucyi w Artykułach 146. 149. —

Z dwoch Kodexów austryackiego i Pruskiego wybierano kary najłagodniejsze, lecz w takich przestępstwach które w kraju naszym są częstsze, zaostrzono kary nad inne kodexa dla wytępienia szkodliwych nałogów. —

Zaostrzenie pręgierza i piętnowania tylko na szczególne zbrodnie są przepisane, inne wymiarowi Sędziego, dla mnogiey rozmaitości powodów, zostawione być musiały. —

Osobnienie i ścisłe odróżnienie rodzaiów więzień czyni łatwieyszym rachunek skarbowy i niedopuszcza zepsucia występnych przez zbrodniarzy

Na téyże zasadzie odróżniono ściśle więzienia, zamknięcie i areszt aby ocalić stawy tym co przez uniesienie dopuścili się przestępstw i odróżnić ich od tego który występkiem podług mniemania powszechnego hańbiącym iakoto kradzieżą lub fałszem się splamił.

Długości czasu zamknięcia poprawczego do 5ᵘ i 6ᵘ lat według innych prawodawstw, u nas do lat 3ᵉᶜʰ skrócona przez wzgląd na oszczędność skarbu i małą ludność kraju.

Kara cielesna w karach głównych tknąca zamiata, celowi kary i światłu wieku nieodpowiadaiąca, w poprawczych tylko, które są częstsze, iako

iako środek skrócenia kary w zamknięciu, a tém samém prędszego zwrócenia niewinnym familiiom Ojców lub Matek, roli i rękodziełom rąk potrzebnych, iest uważana z wyjęciem iednak obywateli krajowych i zagranicznych etc....

Przybywaią zaostrzenia i nieznane kodexom Austryackiemu i Pruskiemu podwyższenie stopnia kar za powtorzenie występków.

Wygnanie z kraju nie ma mieysca co do krajowców, albowiem Artykut 25. Konstytucyi stanowi, iż skarany na karę ponosić ią będzie w królestwie.

Dalszy skutek kar iest zawie=
szenie lub utrata praw polity=
cznych Obywatelskich i Cywil=
nych – utrata wszystkich
iest śmiercią Cywilną przywią=
zaną do więzienia dożywotniego
Bo kto popełnia czyn niszczący
prawa drugiego, sam zniszczenia
ich doznać powinien. Xięga I.
Kto narusza tylko względnie prawa
drugiego, naruszone mieć takie powinien – Xięg. II.
nakoniec kto przeszkodą iest
w wykonaniu drugiemu praw
temu sposobności takiego szkodze=
nia odięta być winna Xięg. III.
Skutki te rozwinięte są stosownie
do

do Konstytucyi i do Statutu Organicznego o Reprezentacyi Narodowej Artt: 1. 9. i 11. gdzie oznaczone są wyobrażenia praw politycznych i Obywatelskich, tudzież postanowione, iż przez skaranie sądowe na kary hańbiące i cielesne, traci się prawo Obywatelskie lecz nie polityczne —

Konfiskata iako Konstytucyi przeciwna w całym Kodexie na żaden przypadek miejsca nie ma.

Co do wyliczenia szczególnych rodzajów przestępstw wzięty został nie za zasadę lecz tylko za przewodnika Kodex Austryacki iako w wyliczaniu onych najściślejszy, w odzie-

nio-

niowaniu złości winowajcy i szkodliwych skutków najogól=niejszy, w zastosowaniu oko=liczności zaostrzaiących lub łagodzących najtrafniejszy. —

Co do przewinień policyjnych, te z ościennych dotąd obowiązujących Kodexów i z dotąd trwaiących urządzeń policyjnych Miasta War=szawy są wybierane i do utrzy=mania porządku kraiowego, tudzież do skutecznego zapobieżenia większym przestępstwom są za=stosowane.

Wstęp do Księgi III o przewinieniach policyjnych ma krótkie powtórzenie

tego

tego co się na wstępie rzekło
a to w celu, ażeby przez Sędziów
każdej gminy (do których podług
art. 146. Konstytucyi, policya Są-
dowa należy) łatwiej objętym
i bez szukania w innych księgach
przepisów ogólnych zrozumiany
być mógł. –

Tak rozebrał w krótkim czyli
działo projekt do prawa karnego
Radzca Stanu Xawery Potocki
Xawery, który należał do ukła-
du tego projektu. – Nastę-
pił potem głosy deputowanych
i posłów z grona komissyi do prawo
dawstwa wybranej.

Radzca Stanu Potocki w powtórnym głosie odpowiednim na zarzuty reprezentantów w ~~Izbie~~ Poselskiéy tak bronił projektu.

Co do Art: 217. że prawo obywatelstwa wszystkich od kary cielesnéj uwalnia bo każdy polak iest obywatelem, a zatem że próżna iest kara cielesna w Kodexie

odpowiedział radzca

iż stosownie do Statutu Organicznego z r. 1815. prawa polityczne zależą na udziale reprezentacyi, prawa obywatelskie na zdolności bydź obieralnym i kary hańbiące i cielesne drugich tylko a nie pierwszych utratę za sobą pociągaią, a zatem drudzy tylko, to iest używaiący praw Obywatelskich a nie używaiący praw politycznych są od niéj wyięci; —

Co do

10\.

Co do Art: 91. Emigracya nie iest zakazana; lecz namawianie do niey bez wiedzy rządu iest Artykułowi 24. Konstytucyi przeciwne.

W Art: 122. różnica kary co do dzieciobóystwa z prawego i nieprawego łoża ma swóy powód na poszanowaniu wstydu niewiast, tego pięknego od natury im danego przymiotu, którego obalenie, obaliłoby moralność i przyiemność w towarzystwie ludzkiem odiąćby mogło. – Nareszcie wstyd tyle u niewiast działa, ile u nas punkt honoru, którego obrazę przypłacamy częstokroć wolnością i życiem – Jest on tyle mocnym iż w obłąkanie prawie i zapomnienie obowiązków wprowadza.

Na zarzut Izby że żadnéj przeciw pojedynkom kary niestanowi..

odpowiada Radzca

Że choćiaż prawa Pruskie i austryackie surowa zagrażaią karą poiedynki, przeciez doświadczenie uczy że niemniéj rzadkie są w kraiach tych iak we Francyi gdzie prawo o nich milczy.

Opinia ludzka czyli wyobrażenie punktu honoru, silniejszemi są nad wszelkie praw ostrości – Kto hańbę w odmówieniu wyzwania na pojedynek mocno czuie, ten raczéj wystawi się na wszystkie katusze a hańby znieść niepotrafi. – Rządy szanuiąc tę nieuchronną chorobę w mężach częstokroć sławą okrytą zaszczyconych, szanuiąc szlachetny ićj powód, wola

przez

przez szpary na czyn ten patrzyć, niż
zaś odważnych i krajowi użytecznych
mężów karać.

„Co do Kradzieży, że ta surowiej iest
karana niż prawem pruskim i austry[ackim]
do tego powodem iest osłabiona tylu woj-
nami u nas moralność, powiększona
ludność żydostwa —
Przechowywacze rzeczy kradzionych jako uc-
zestniczy kradzieży takiej ulegaią karze
iak w Kodexach pruskim lub austry=
ackim sami złodzieje.

W artykule 129. – Obrona nie iest konieczna
gdy iest większa nad istotną potrzebę
nie iest sprawiedliwa gdy w złej sprawie
następuie iak n.p. gdy zbrodzień uchodzący
ścigaiącą go straż zabiia. – Dla tego
pierwszy przypadek poprawczej karze uleg[a]
drugi iak zbrodnia lub występek iest uważany

Po wprowadzeniu Projektu do Izby Senatorskiey, takie uwagi podsunął Xiążę Wojewoda Czartoryski:

„Hańba nikogo ieszcze nie poprawiła, Kara hańbiąca ściera z duszy winowaycy ostatki wstydu, któreby w nim i owszem ocucić należało. — ale Sama zbrodnia iest hańbą, kara iest oczyszczeniem. Niechże obie zachowuią znamiona swoie a wówczas zbrodnia bez kary naywiększą hańbą zostanie. — Kary religiyne na winnów także szkodliwie działaią bo ucza niekiedy iak ostatnią hańbę wytrzymać i poźniey ieszcze życie zniszczyć można. — Takie są skutki pręgierza, piętnowania, chłosty, i t. p. skaźenie tylko zamierzaiące. —

W tworzen

14.

W tworzeniu praw, przed ktoremi wszystkie Klassy muszą być rowne, należy zawsze mieć przed oczyma, aby nieźniżać Klassy wyższe, lecz niższe podnosić do wyższych. —

Na zarzut Biskupa Lubelskiego (ktorym był Skarszeski); że w projekcie nie ma kary na Apostatów.

~~[illegible]~~ „ tak X.[ze] Czartoryski odpowiada: — Kiedy Religiia Chrześciańska pierwszy wzrost brała, najsroższe kary i męczarnie niezdołały odstręczyć, potrzebaż dzisiaj kar do utrzymania wiary?; — Siła iéj niewzruszona, nie na żadnym strachu lub przymusie ale się na odwiecznéj gruntuje prawdzie, niepotrze=

niepotrzebuie ona żadnych Kar, lecz prawa coby ie postanowiły mogłyby zmnieyszyć tę harmonią, to braterstwo które utrzymywać winniśmy między wszystkiemi wyznaniami Chrześciańskiemi. — Ich kłótnie wprawdzie nie sprawiły u nas ani rzezi S^o Bartłomieja ani Dragonad, z tem wszystkiem były iedną z głównych przyczyn tych nieszczęść które na nas spadły.

W końcu oświadczył się za projektem.

16.

Jeszcze poprzednio przed rozważaniem pojedynczych artykułów w Izbie Poselskiéj, były głosy przeciwko, za przyjęciem kodexu —

JW Kryński Dep. Warsz. zarzucał kodexowi
1. że iest kompilacyą z innych praw a mianowicie z Austryackich antikonstytucyjnych
2. że niedosyć zgłębiano przedmioty projektu bo nawet bez motiwów, ktore każdy artykuł mieć powinien, przedstawiono go Izbom

JW Linde Dep Warsz. mówiąc za kodexem przekładał 1. że ani iesteśmy tak wyżsi ani tak niżsi w oświacie od innych kraiów aby ich instytucye nam nieprzystawały

2. że przy widocznem tego wieku zjawisku zbliżania się wszystkich państw Europejskich do rownéj oświaty, instytucye iednych mogą bez szkody, nawet z korzyścią służyć wszystkim państwom Europy. —

DZIENNIK PRAW

N^ro. 20.

Tom piąty.

XI. r. 11 art 16. D. I o Zbr w ogól
27 D II o karze w ogól
Art 210. 56 D III [illegible]
58 D [illegible] Zbrodnie
59 D [illegible] Zaskarżaniu
VI. A 562 D VI Zbrodnie [illegible]
64 D VI Zbrodnie [illegible]
VII Obraza Religii
77 [illegible] IX Bunt
80 X Gwałt publ
~~88 X~~
88 XI Nadużycie [illegible]
[illegible]
150 XII Fałszowanie monet
[illegible] XIII Zgwałcenie [illegible]
Art 202.
Umorzenie
[illegible]
113 XIV Morderstwo [illegible]
[illegible] XV Spędzenie płodu
133 XVI Porzucenie dzieci
[illegible] XVII [illegible]
[illegible] XVIII [illegible]
[illegible] XIX [illegible]
XX [illegible]
151 XXI [illegible]
XXII
[illegible] [illegible] [illegible]

R. S. Plater co do pojedynków przełożył: przy dyskussyi artykułu 141. i następnych
iż, kiedy najsurowsze kary w innych pań-
stwach, opinii powszechnej ciała iest o téj
satisfakcyi honorowéj zwalczyć niepotrafiły,
prawo proponowane tém mniéj zwalczyć ią
zdoła, a nadto nieprzystoi Prawodawcy
stawiać człowieka między honorem i prawem.
Jakiekolwiek zaś wypłynie skutek z przemil-
czenia o pojedynkach w kodexie naszym,
zostawić należy uznaniu każdego wybór
między śmiercią a życiem splamioném.

Wyciąg z protokołów
zdziałanych przy roztrząsaniu redakcyi
prawa na ogólnem zgromadzeniu
Rady Stanu, tudzież
z Dyaryusza Sejmowego r. 1818. —

1.

Przy roztrząsaniu redakcyi prawa tego w ogólnem zgromadzeniu Rady Stanu, uważali niektórzy obradujący sprzeczność w nazwaniu czynu wolnego przestępstwem i radzili aby wyrazy wolny czyn zamienione były na dobrowolny czyn — Radzcy Stanu Woźnicki i Wyszechowski, odpowiedzieli: iż wyrazy podawane, odpowiedziałyby tylko węższej wyrazom „actio libera" które rozciąglejsze mają znaczenie, bo oznaczają oraz stan umysłu w jakim znajdował się ten co popełnił przestępstwo.

Minister Skarbu Węgliński mniemał iż po wyrazach niniejszem prawem, należałoby dodać i prawem cywilnem, lecz odstąpił od tego żądania na uwagę R. S. Woźnickiego, iż najściślejsza

z Bożéy Łaski My ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyi, Król Polski
etc. etc. etc.

Wszem w obec i każdemu komu o tém wiedzieć należy, a mianowicie obywatelom Królestwa Polskiego wiadomo czyniemy, iż Izba Senatorska i Izba Poselska stosownie do przedstawionego w Imieniu Naszém proiektu i po wysłuchaniu Mowców Rady Stanu i Kommissyów Seymowych, uchwaliły co następuie:

Prawo Kodexu karzącego dla Królestwa Polskiego.

W s t ę p o g ó l n y.

Artykuł 1.

O przestępstwie.

Każdy czyn wolny, ninieyszém prawem zakazany, iest przestępstwem

Artykuł 2.

Wolne opuszczenie czynu ninieyszém prawem nakazanego iest równie przestępstwem.

Artykuł 3.

Skutek przestępstwa.

Przestępstwo pociąga za sobą karę i obowiązek wynagrodzenia szkód zrządzonych.

Artykuł 4.

Podział przestępstw.

Przestępstwa wszelkie dzielą się na trzy klassy: I. na zbrodnie; II. na występki; III. na przewinienia policyine.

Zbrodnie są przestępstwa na które prawo przepisuie kary główne.

Występki są przestępstwa na które prawo wymierza kary poprawcze.

Przewinienia policyine są, które pociągaią kary policyine.

tsza bezpieczeństwa osób iest gwarancya że te tylko czyny za przestępstwa uważane i karane być mogą, które kodexem karnym są objęte.

Nareszcie konieczność użycia wyrażenia czyn wolny usprawiedliwił Sędzia Najwyż: Justancyi Potocki, wskazawszy że w Artykułach 1. i 2. przez dodanie wyrazu czyn wolny wszystko się pozbie co tylko znamionuie a. przestępstwo z czynu wolnego wypływaiące, to iest np. ze strzelania, kamieniami rzucania, co wszystko nikomu zabronione nie iest=

co znamionuie b. zamiar dobrowolny popełnienia tymże czynem wolnym zabóystwa

nakoniec co znamionuie c. stan umysłu obwinionego, to iest iż znajdował się w takim stanie że mógł z rozwagą działać.

Artykuły 3 i 4. nie ulegały żadnej wątpliwości.

Porządkowo, ostrzejszy rodzaj więzienia nazwano więzie=
niem w twierdzy – drugi więzieniem głównem. –
Zgodzono się dalej na to aby drugi rodzaj kary popra=
wnej zwał się osadzeniem a nie zamknięciem.
Co się tycze chłosty, Radzca Stanu Wyrzechowski
uczynił uwagę aby maximum jéj w projekcie tylko
do 50 razów ograniczone, wyżéj było posunięte,
dla tego iż takie maximum zastosowaneby być mogło
tylko do małych występków, chcąc zaś większe prze=
kroczenia więzieniem karać, z jednéj strony odry=
wałoby się w kraju naszym i tak niebardzo lu=
dnym zbyt wiele ludzi od roli i innych zatrudnień;
z drugiéj zaś strony liczba teraźniejszych więzień
okazałaby się w krótce niedostateczną. –
Kara chłosty cielesnéj stała się powodem długiéj
dyskussyi, mianowicie przy artykule 34. (35.) i 217. –

Artykuł 5.

Rodzaie kar.

Kary główne są:

1. Śmierć.
2. Więzienie warowne na całe życie.
3. Więzienie warowne do czasu, to iest od lat 10. do lat 20.
4 Więzienie ciężkie od lat 3 do lat 10.

Kary poprawcze są:

1. Zamknięcie w domu poprawy, od dni 8. do lat 3.
2. Osadzenie w domu aresztu publicznego od dni 8 do lat 3.
3. Kary pieniężne od 40. do 2000 złotych polskich.
4. Kara cielesna od 16 do 120 razów, w oddziałach ar. 219 oznaczonych.

Kary policyine są:

1 Kara pieniężna do 40. zł. polsk.
4. Aresztu policyinego lub domowego do dni 8.
3. Kara cielesna do 16. razów.

Artykuł 6.

Prawne oznaczenie zbrodni, występków i przewinień.

Za zbrodnię, występek, lub przewinienie policyine, taki tylko czyn uważany i ukarany bydź powinien, który w ninieyszém prawie za zbrodnię, występek, lub przewinienie policyine iest uznany.

Artykuł 7.

Podział prawa karnego.

Ninieysze prawo karne dzieli się na trzy części czyli księgi.

Piérwsza obeymuie zbrodnie i ich kary; Druga występki i kary na nie; Trzecia przewinienia i kary policyine.

Artykuł 8.

Niewiadomość prawa niewymawia.

Niewiadomość ninieyszego prawa, nikogo od odpowiedzialności i kary nie uwalnia.

7.

Podział ten stosowny iest do Konstytucyi

8.

Przepis ten iest z § 3. Kodexu Kar: Austryackiego.

9. §§: 25: 35. K.K. Austryack.

Dla większej jasności iż wynagrodzenia o których tu mowa z maiątku po obwinionym pozostałego uiszczane bydź maią, wsunięto przed wyrazem „maiątku" wyrazy „po nim" (czego w projekcie niebyło.)

10. § 30. K.K. Austr.

Minister Skarbu Węgleński wnosił wprawdzie aby mieszkańcowi kraju który popełnił przestępstwo za granicą mogły przyjść w pomoc łagodniejsze prawa kraju tego w którym przewinił, lecz odstąpił od swego wniosku na uwagę R. S. Ilnickiego, iż w takim razie uszedłby bezkarnie ten któryby np w Anglii, gdzie iest nieograniczona wolność druku napisał xiążkę obrażaiącą rząd tutejszy i. t. p.

11. § 31. K.K. Austr.

Artykuł 9.

Kogo dotyka kara i wynagrodzenie szkód.

Kara dotyka tylko samę osobę przestępcy.

Kary pieniężne prawomocnemi wyrokami za życia obwinionego zasądzone, tudzież wynagrodzenia cywilne przechodzą do iego następców z pozostałego po nim maiątku.

Artykuł 10.

O przestępstwach mieszkańców kraiowych za granicą popełnionych.

Mieszkańcy kraiowi, popełniaiący przestępstwa w kraiach obcych, za uięciem onych podług praw ninieyszych sądzeni i karani bydź maią, bez względu na prawa tego kraiu, w którym zbrodnie popełnili.

Artykuł 11.

O przestępstwach cudzoziemców w kraiu lub za granicą popełnionych.

Cudzoziemcy za popełnione w kra-

iach Polskich przestępstwa, podlegaią karom ninieyszém prawem przepisanym.

Artykuł 12.

Jeżeli cudzoziemiec popełnił za granicą zbrodnię, lub występek przeciwko Rządowi Królestwa Polskiego, lub tyczące się papierów publicznych i rzeczy menniczney kraiu tuteyszego, na tenczas w razie uięcia onegoż równie iak mieszkańcy tuteyszo kraiowi, podług ninieyszego prawa sądzony i karany bydź winien.

Artykuł 13.

Gdyby zaś popełniona za granicą przez cudzoziemca zbrodnia lub występek nie tyczyły się przedmiotów dopiero wspomnionych, natenczas dostrzeżony przestępca obcy w kraiu tuteyszym, winien bydź przytrzymany,

Art. 13. §§ 33. 34. P. R. Austr.

14. § 221. n: 3. P. K. Austr: Art: 5. K: francuzki

Gdy projekt co do tego artykułu podany był Najjaśnieyszemu Panu, Sędzia Tryb. Najwyżz. A. S. Potocki przedstawił w ogólnym Zgrom. Rady St: iż wezwany został przez Ministra Sekretarza Stanu do oświadczenia temuż Zgromadzeniu, że życzeniem iest N. Pana aby w miejsce projektowanego odstępu drugiego, chcącego, „iżby Woyskowi popełniaiący przestępstwo niemaiące „związku ze służbą woyskową oddawani byli przez nay=„wyższą kommendę pod Sąd karzący Cywilny;"

postanowiono: iż Woyskowi tylko za zbrodnie z służbą woyskową w związku niebędące pod Sąd Cywilny karzący oddani, zaś za występki lub przewinienia policyjne podług praw Woyskowych przez właściwą władzę Woyskową sądzeni i karani być maią. gdyż N. Pan uważał że gdyby za każde małe przekro=

czen

i władzom kraiu do którego należy wydany. Gdyby iednak odebranie onegoż nie nastąpiło, naówczas ma bydź sądzony podług praw kraiu tego, w którym przestępstwo popełnił, ieżeli łagodnieyszą przepisuią karę; ieżeli zaś ostrzeyszą stanowią, sądzony i karany bydź ma podług prawa niniejszego.

Artykuł 14.

O przestępstwach woyskowych w służbie.

Woyskowi w czynnéy służbie zostaiący, co do przestępstw tyczących się służby woyskowéy, podlegaią wyłącznie przepisom kodexu woyskowego.

Co się zaś tyczy przestępstw ze służbą woyskową związku niemaiących; względem tych, ieżeli są zbrodniami, lub takiemi występkami, których kodex karzący woyskowy nie obeymuie, woyskowi pod

Sąd karzący cywilny przez naywyższą kommendę woyskową po wyrok i karę odesłani; ieżeli zaś są przewinieniami policyinemi, podług praw woyskowych przez właściwą władzę woyskową sądzeni i karani będą.

Artykuł 15.

O przestępstwach osób Poselstwa zagraniczne składaiących.

Posłowie i osoby diplomatyczne Mocarstw zagranicznych pod prawem narodów zostaiący, przepisom ninieyszego prawa nie ulegaią; osoby dwór lub orszak onychże składaiące, ieżeli do tego samego kraiu należą z którego iest poselstwo, również od przepisów prawa ninieyszego są wyięte.

ozenie Cywilne, żołnierze pod Sąd cywilny byli oddanemi, nietylko Służba Woyskowa na temby cierpiała, ale woyskowi wykraczaliby umyślnie, aby przez oddanie ich pod Sąd Cywilny uwolnili się od służby woyskowéj. — Kommissyę Jeb Seymowych domagały się iednak aby li tylko policyjne przewinienia woyskowych zostawiono forum Woyskowemu —

Ro. S. Plater uważał iż podług ułożonego przepisu zdaje się, iakoby Sąd Woyskowy w zbrodniach nawet był mocen wyprowadzić indagacyę i całą sprawę do wyroku przygotować a Sąd Cywilny tylko był obowiązany wyrokować. — że zaś na to zezwalaćby nienależało. — Gł. Kossecki objaśnił, iż Kodex Woyskowy iuż obeymuie przepis, że woyskowy zbrodnie popełniaiący, po wyprowadzeniu pierwszego śledztwa przez Sąd woyskowy, Sądowi Cywilnemu do dalszéj Indagacyi oddany bydź winien, z kąd wypływa że iuż wszystko objęto w podanym przepisie.

Artykuł 15. § 221. n: 4. P. K. Austr. —

Art: 16. §. 1. K.K. Austr: —

Przepis artykułu tego był przez Kommissyą Prawodawczą tak wystosowany = „Do zbrodni potrzeba złego zamiaru."

JW. Minister Węgleński uczynił uwagę: iż tu nie idzie o wskazanie co iest potrzebne do wykonania zbrodni, ale raczey złego śledzić należy aby obwiniony o zbrodnię mógł bydź karany. Prezydujący Minister Wyzn. Rel: i Ośw. P. Potocki, podał aby powiedziano:

Niemasz zbrodni bez złego zamiaru.

Co do dalszey treści tego artykułu R. S. Ilnicki uczynił uwagę = że ieżeli za to złe które w istocie nastąpiło, ma być odpowiedzialny ten który ie zamierzył, potrzeba aby takowe również z czynu iego wypływało —

Z tych uwag ułożono na wniosek R. S. Woźnickiego treść teraźnieyszą artykułu 16.o

17. § 2. P.K. Austr:

KSIĘGA PIERWSZA
O zbrodniach.

DZIAŁ I.
O zbrodniach w ogólności.

Artykuł 16.
O złym zamiarze.

Nie masz zbrodni bez złego zamiaru. Zły zamiar nietylko iest w tenczas, gdy zły skutek który z czynu nastąpił był przewidziany i zamierzony; ale i w tenczas, gdy w innym złym zamiarze czyn przedsięwzięty został, a inny zły skutek który z onegoż rzeczywiście wyniknął, podług naturalnego biegu rzeczy, łatwo mógł bydź przewidziany.

Artykuł 17.
Przyczyny wymawiające zły zamiar.

Czyn lub opuszczenie, nie poczytuie się za zbrodnię; ieżeli

a Sprawca używania rozumu iest zupełnie pozbawiony.

b. Jeżeli cierpi czasowe zmysłów pomieszanie, i w czasie takowym dopuścił się szkodliwego czynu.

c. Jeżeli popełnił czyn szkodliwy w zupełném bez zamiaru iednak popełnienia zbrodni piiaństwie, albo w takowém zmysłów obłąkaniu, iż sam nie wiedział co czynił.

d. Jeżeli sprawca przez przemoc lub obcą siłę, któréy żadną miarą oprzeć się nie zdołał, do popełnienia czynu szkodliwego był zmuszony.

e. Jeżeli taki błąd zaszedł, który w uczynku nie dozwolił poznać zbrodni.

f. Jeżeli czyn szkodliwy z samego trafu, bez wpływu woli sprawcy,

Co do pijaństwa tę uwagę uczynił R. S. Szaniawski: iż gdy trudne będzie dochodzenie czy zabojca przypadkowie bez poprzedniczego złego zamiaru czyli też istotnie z zamiarem się upił, pijaństwo zatem jako stan dobrowolny od zbrodni wymazywaćby niepowinno. — Zdanie to dzielił oraz R. S. Staszyc, z tą uwagą iż wszelkich użyć wypada środków ku powściągnieniu pospolstwa od zagęszczonego nałogu pijaństwa. —

Sędzia Tryb. Najw. Potocki oświadczył iż ieżeli pijaństwo uwalnia od kary za zbrodnię, tedy nie uwalnia od kary poprawczej. —

Prezydujący Minister WXi. Ol. Potocki oświadczył się w końcu za przyjęciem w mowie będącego przepisu z uwagą: iż gdy każde prawo obyjmuie między przyznani wyprawieniem od przestępstwa, pijaństwo, gdy to nastąpiło bez zamiaru popełnienia zbrodni, bo stan w iakim znajduie się człowiek taki wszelką zdolność wolnego działania znosi — czyliż nałog pijaństwa dla tego że się bardziej zagęścił u naszego pospólstwa, śmiercią powściągnąć należy? kiedy rząd o los i oświecenie nie

szkat.

rskańców troskliwy znaleźć może inne sposoby do poprawienia wad i złych nałogów, które nigdzie od razu wytępić się niedały, ale same przez się z poprawą obyczajów znikły i znikają.

Art: 18. z Ustawy Sejm. 1809. r. i Art: 66 i 67. Kodexu Krm. francuzkiego.

Art: 19. iest redakcyi Min: Węgleńskiego i przyjęty bez dyskussyi.

Art: 20. poprzednio był inny. W projekcie Kommissyi sejmowéj brzmiał tak

„Zbrodnię stanowi złość sprawcy, nie zaś stan osób na których są popełnione. Dlatego, zbrodnie popełnione na osobach etc. . . . . .

z niedbalstwa lub niewiadomości skutków onegoż wyniknął.

Artykuł 18.

Małoletni karom za zbrodnie nie podlegaią aż po skończonym roku piętnastym wieku swego, gdy zbrodnia z czynu; a po skończonym roku ośmnastym, gdy zbrodnia z opuszczenia wynikła. Lecz karani bydź powinni poprawczo, podług przepisów księgi drugiéy.

Artykuł 19.

Boiaźń pogróżek, których skutek za pomocą zwierzchności lub innym sposobem odwróconym bydź mógł, nie wymawia od kary sprawcę, ieżeli z umysłu zrządził szkodę.

Artykuł 20.

Zbrodnie popełniane na osobach złoczyńców, szalonych, i na takowych

którzy sami żądaią spełnienia na sobie czynu zbrodniczego, lub nań zezwalaią, równie iak inne, podług praw karane bydź powinny.

Artykuł 21.

O wspólnikach zbrodni.

Za wspólnika zbrodni, uważany będzie każdy, który przed lub wśród wykonania takowéy, przez dawanie rozkazu, rady, pogróżki, nauki, pochwały, przez czynne i umyślne danie pomocy lub środków do wykonania czynu potrzebnych, przez usunięcie przeszkód, dany przytułek i przechowywanie zbrodniarzy przed dopełnionym czynem, i tym podobnemi sposoby bezpośredniemu sprawcy z wiedzą o zamiarze do spełnienia zbrodni dopomaga.

Artykuł 22.

O uczestnikach zbrodni.

Uczestnikiem iest ten, który się z

Art. 21. § 5. Pk. Austrii

w ostatniej porcyi wyrazy „z wiedzą o zamiarze do spełnienia zbrodni dopomaga"
na żądanie Kommissyów Jeb Sejmowych dla zasłonienia niewinnych dodane zostały.

Art. 22. § 5. Pk. Austrii
Jest redakcyi R. S. Staszica

23. § 6. P.K. Austr:

24. § 65. 68. i 69. P.K. Pruskiego

przestępcą przed popełnionym czynem porozumiał względem udziału zysku albo korzyści, lub względem udzielenia mu pomocy lub przytułku po dopełnić się maiącym czynie.

Artykuł 23.

O daiących pomoc zbrodni.

Jeżeli pomoc dana była bez poprzedniego porozumienia się z sprawcą i po dokonanym iuż czynie, lub też ieżeli zyski i korzyści były szukane ze zbrodni późniéy wiadoméy, natenczas daiący pomoc, uważany nie będzie wprawdzie za wspólnika lub uczestnika popełnionéy zbrodni, lecz za osobne przestępstwo staie się odpowiedzialnym.

Artykuł 24.

O hersztach zbrodni.

Jeżeli kto z pomiędzy sprawców wspólnie zbrodnię popełniaiących, in-

nym powagą rzeczywistéy lub przywłaszczonéy zwierzchności albo należnego mu z innych względów uszanowania do spełnienia zbrodni przewodniczył, lub za pomocą takowéy powagi wykonaniem zbrodni kierował, ten uważany iest za *Dowódcę* czyli *Herszta* zbrodni.

Artykuł 25.

O usiłowanéy zbrodni.

Przedsiewzięcie przygotowawczych środków, czyli usiłowanie wykonania zbrodni, skoro przez zewnętrzne czyny obiawione zostały, i ieżeli sprawca zbrodnie iuż wykonywać zaczął, lecz tylko niemoc, przypadek, lub nieprzewidziane obce przeszkody zupełnemu zbrodni spełnieniu tamę położyły, iako same dokonanie zbrodni uważane bydź powinny.

Artykuł 26.

O myśli złe, czyli o zły zamiar bez

25. § 7. P.K. Austr. Art: 2. P.K. francuzki

JW. Linde deput. Warsz. powtorzył tutaj tę samą
uwagę którą przy ogólnym wprowadzeniu
projektu uczynił – że ieden i tensam morderca
może bydź osądzony podług tego Art: na śmierć
a podług art: 119. na więzienie warowne
Na te uwagi R: S. Potocki wprowadzaiący proiekt do Izb.
odpowiedział że Art: 25. nie iest bynaymniey z Art 119 w żad-
ney sprzeczności, bo pierwszy nie mówi aby usiło=
wanie tak iak dokonanie karane, lecz tylko aby
za przestępstwo uważane było, a w szczególnych
rodzaiach przestępstw oznaczono iest, czy usiłowanie
mnieyszey lub tey samey, co dokonanie podlega karze.

Art: 26. § 8. P.K. Austr.

Art: 27.

W projekcie Kommissyi prawodawczey tak brzmiał:
„każdy na śmierć skarany, będzie miał głowę ucię=
„tą toporem. — ale później taż Kommissya
żądała aby co do zabóyców i złodziei kara szubienicy
postanowiono. —
W Radzie Stanu podzielone były zdania iedni z człon
ków R. S. byli na dwoma rodzajami kary śmierci
drudzy za iednym tylko. — Minister Wyzn: i Oświe=
230 cenia Publ: Potocki był także za dwoma rodzajami.
W Izbie Poselskiey były głosy za i przeciw karze śmierci:
Deputowany Kalwaryyski Czaykowski odezwał się nawet
„że kara ścięcia iest zamałą. — Coźby to za kara była
„ścięcie, lub na szubienicy obwieszenie, gdy są ludzie co
„się śmierci nie lękaią? Wypłynęło mu więc z prawa
natu=

bez czynów zewnętrznych lub bez umyślnego opuszczenia tego co prawo przepisuie, nikt do odpowiedzialności pociąganym bydź nie może: iednakowoż obiawienie myśli w sposobie pogrożek, niespokoynością, szkodą lub zgorszeniem nabawić mogących, karę za sobą pociąga.

D Z I A Ł II.

O karach w ogólności.

Artykuł 27.

Kary śmierci.

Kara śmierci będzie przez ucięcie głowy, lub przez powieszenie na szubienicy wykonaną.

65. Artykuł 28. Art. 13. K. K. francuzk.

Popełniaiący morderstwo na osobach, względem których szczególne maią obowiązki, prowadzeni bydź maią w ubiorach czarnych na mieysce śmierci.

Artykuł 29.

Rozbóynicy, rabusie, podpalacze i złodzieie na śmierć skazani, na szubienicy wieszani bydź maią z wyłączeniem kobiet, na których kary śmierci zawsze przez ucięcie głowy wykonywane będą.

Artykuł 30.

Kary więzienia.

Więzienie za zbrodnie iest dwoiakie: więzienie ciężkie i więzienie warowne; w pierwszém zbrodniarze od lat 3. do 10, w drugiém od lat 10. do 20. lub na całe życie zamykani będą.

Artykuł 31.

Kara więzienia warownego.

Skazani na więzienie warowne będą mieć głowy ogolone, nosić maią ciężkie kaydany, do taczek przykuci pod czas roboty, w ochydne ubiory przybrani, dwa dni ciepłą lecz nie-

natury aby za morderstwo, rownież morderstwo użyte bydź mogło – przez otłoczę i przejazd kołem łamanie –

Posel p[tu] Biebrawskiego przeciwnie dowodził że kara śmierci nie da się usprawiedliwić a kara więzienia na całe życie iest ieszcze srozsza, ostrzejsza i lepiej skutkuiąca –

Wreszcie inne głosy zezwalaiące na karę śmierci były zatem aby exekucya iey nastąpowała w pourzeście popełnioney zbrodni. – dla odstraszenia i okazania że prawo iest wykonywane. –

Art: 30. §§ 11. 12. . . . do 16[go] Pk Austr.

tu tylko ta zmiana proiektu nastąpiła że więzienie główne nazwano ciężkiem
w twierdzy – warownem.

Art: 31. (Dyaryusz Seymu 1818. pag: 61.)

Na wniosek R. S. Staszica dodano po wyrazach „do taczek przykuci" wyrazy" podczas roboty =
wyraz „nodeg" zamieniono na łoże

Art: 32.

Projekt żadnéj zmiany nie miał prócz
wyrazów nocleg na łoże
wejście w twierdzy na warowne

mięsną potrawą, a trzeci dzień chlebem i wodą żywieni będą, łoże mieć maią z samych tarcic, bez żadnego posłania, i użyci bydź powinni do prac nayprzykrzeyszych zewnętrznych lub wewnętrznych, ile ich stan zdrowia i sił dozwoli.

Artykuł 32.

Kara więzienia ciężkiego.

Skazani na zamknięcie w więzieniu ciężkiém, nosić będą na nogach mniéy ciężkie kaydany, ubiory proste, ile bydź może iednostayne, żywieni będą raz ieden na dzień ciepłą lecz niemięsną potrawą, a raz w tydzień, to iest dzień piątkowy chlebem i wodą; łoże mieć będą na słomie, bez żadnego innego posłania, i użyci bydź maią do prac zewnętrznych lub wewnętrznych, ile ich stan zdrowia i sił dozwoli.

Artykuł 33.

O robotach kobiet.

Kobiety maią bydź także używane do prac, nietylko wewnętrznych ale i zewnętrznych, siłom ich płci odpowiadaiących, lecz osobno od męszczyzn, i ze wszelką przeciw zgorszeniu ostróżnością.

Artykuł 34.

Zaostrzenia kary więzienia warownego.

Kara więzienia warownego może bydź zaostrzoną:

a. Pręgierzem.

b. Piętnowaniem.

c. Przykuciem na łańcuchu.

d. Zamknięciem w mieyscu, od wszelkiego spółeczeństwa ludzi odrębném; nakoniec

e. Wygnaniem z kraiu.

Artykuł 33.

Zaostrzenia kary więzienia ciężkiego.

Kara więzienia ciężkiego może bydź zaostrzona:

33. § 18. Pk. Austr.

34.

W projekcie było ieszcze iedno zaostrzenie chłosty, lecz dyskussya uchyliła ten srodek z pomiędzy zaostrzeń kar. gdzi przyięto owszem że chłosta ma bydź ~~tylko~~ srodkiem skracaiącym karę a zatem niejako srodkiem łagodzącym przez podstawienie iéj za więzienie.

Wyborne głosy w téj mierze zabierali R. S. Plater za zupełnem zniesieniem chłosty — Minister. Wkl. i Ol. Potocki za utrzymaniem chłosty pod pewnemi warunkami. —

35.

Z tego artykułu chłostę usunięto,

36.

Uchylono z projektu przepis chcący mieć aby tablica o której mowa na piersiach winowajcy była zawieszona.

a. Przykuciem na łańcuchu.

b. Zamknięciem w mieyscu od wszelkiego społeczeństwa ludzi odrębném; nakoniec

c. Wygnaniem z kraiu.

Artykuł 36.

Pręgierz.

Pręgierz iest wystawienie na widok publiczny skazanego, ciężkiemi żelazami na rękach i nogach okutego, wśród straży w mieyscu publicznem do tego przeznaczoném, na wyniesionem rusztowaniu, przez trzy po sobie następuiące dnie, co dzień po godzinie. Zbrodnia równie iak i wymierzona na nią kara, maią bydź na tablicy na słupie powieszonéy, krótko, wyraźnie i czytelnie opisane.

Zaostrzenie to w tych tylko przypadkach mieysce mieć powinno, na które wyraźnie prawem iest przepisane.

Artykuł 37.

Piętnowanie.

Piętnowanie ma bydź uskuteczniane na lewéy łopatce skazanego literą P. to iest w Polsce, i literą początkową mieysca Sądu wyrok wykonywaiącego. Zaostrzenie to tak na cudzoziemcach iako i na kraiowych płci oboiéy, tam tylko ma mieysce, gdzie prawem wyraźnie iest przepisane.

Artykuł 38.

Przykucie na łańcuchu.

Przykucie na łańcuchu, ma bydź uskutecznione, nie inaczéy iednak iak za rękę lub za nogę, do ściany, do kamienia, lub do pnia, tak iednak aby skazany mógł cztery kroki postąpić, stać, siedzieć, i leżeć.

Artykuł 39.

Zamknięcie w mieyscu osobném.

Zamknięcie w mieyscu od społeczeństwa ludzi odrębnem, na tém za-

38. § 14. Pk. Austrii:

Wyrażenie „nie inaczej iednak iak za rękę lub za nogę" dodane zostało na wniosek X. S. Staszica.

40. art: 25. Konstytucyi § 22. P.K. austr.
art: 8. K.K. francuzk.

Artykuł ten oparty iest na art: 25. Konstytucyi ktory stanowi: „iż nikt t.i: żaden Obywatel Królestwa Polskiego niebędzie mógł być z kraju wywieziony, wyjąwszy w przypadkach prawem oznaczonych" – jednakże prawo tych przypadkow nieoznacza i bez ograniczenia wspiera ten art 25 Konstytucyi

art 41. § 23. P.K. austr.:

leży, aby więzień sam ieden w więzieniu osobnem, kaydanami ciężkiemi obciążony, i na łańcuchu przykuty, był zamknięty; aby prócz osób do dozoru należących, nikt z nim widzieć się i rozmawiać nie mógł. Robota i przechadzka wewnątrz tylko murów więzienia, i to samemu więźniowi pod ścisłą strażą może bydź dozwolona.

Artykuł 40.

Wygnanie z kraiu.

Wygnanie z kraiu może tylko przeciwko skazanym cudzoziemcom po wypełnionéy karze więzienia nastąpić.

Artykuł 41.

Skutki kar.

Kara więzienia warownego lub więzienia ciężkiego, pociąga za sobą iako skutek nieodłączny karę robot przymuszonych zewnętrznych lub wewnętrznych, w miarę sił fizycznych skazanego.

Artykuł 42.

Wyrok prawomocny na karę śmierci lub dożywotniego więzienia, pociąga za sobą śmierć cywilną, a zatym pozbawienie skazanego, wszelkiego używania praw cywilnych, praw politycznych, urzędów i zaszczytów obywatelskich *).

Artykuł 43.

Kary więzienia warownego na czas pewny, pociągaią za sobą utratę na zawsze praw politycznych, urzędów, praw i zaszczytów obywatelskich, tudzież zawieszenie w prawach cywilnych przez czas uwięzienia.

Artykuł 44.

Śmierć cywilna, lub utrata praw politycznych i zaszczytów obywatelskich stósownie do art. 43. nie rozcią-

*) W niektórych exemplarzach już publikowanych, artykuły 41. i 42. maią sens mylny, który podług wydania ninieyszego poprawić należy.

42. § 23 a. b. PK Austr: art 18. 34. K. frz

Projektowany przez Kommissyą prawodawczą Artykuł zaczynał się od wyrazów =
„Kary śmierci lub dożywocia etc....
lecz na żądanie Izb Sejmowych odmieniono ten wstęp iak teraz iest w prawie. –

43. § 23. pk Austr

Art: 44. § 23. b. pk Austr

R. S. Szaniawski żądał aby dodano, iż co do ozwukania wyroku za popełnione zbrodnie, żadnych nie wolno zawierać transakcyj; – lecz tego nieprzyięto. –

23 ...
p(.

Art 45. Art: 19. Usta: Sejm: z r. 1809.
Kodex francuzki karny.

46. od 44. do 50. Kodex francu.

Co się tycze wyrażenia w prawie
o dozwo–

ga się ani do niewinnéy żony lub męża, ani do niewinnego potomstwa; tém mniéy do innych wstępnych lub pobocznych krewnych albo powinowatych skazanego. Wszystkie nawet czynności cywilne przed ogłoszeniem wyroku prawomocnego nastąpione, dla późniéy osądzonéy utraty lub zawieszenia praw cywilnych, ważności swéy nie utracaią. Odmieniony przepis Kodexu Gal. Napol:

Artykuł 45.

Kary więzienia ciężkiego pociągaią za sobą zawieszenie w prawach politycznych i cywilnych przez przeciąg kary. Co zaś do praw politycznych, naywięcéy na drugie tyle czasu, ile kara trwała; tudzież utratę zaszczytów osobistych, i urzędów kraiowych.

Artykuł 46.

Skazani na więzienie warowne i na

zamknięcie w więzieniu ciężkiém, oddani będą po ukończeniu przez nich więzienia pod dozor policyi, naydłużéy na drugie tyle czasu, ile kara więzienia trwała.

Artykuł 47.

Skazani na iakążkolwiek karę, ponosić będą koszta sądowe, sami lub wspólnie z innemi za też same zbrodnie osądzonemi; nie odwołuiąc się ieden do drugiego, stosownie do postanowienia sądu. Jednakowoż wynagrodzenia cywilne, maią pierwszeństwo przed kosztami sądowemi, gdyby maiątek na zaspokoienie szkód i kosztów nie wystarczał.

Artykuł 48.

Ograniczenia samowolności Sędziego w wymiarze kar.

Kara za iakążkolwiek zbrodnię nie może bydź ani łagodnieyszą, ani

o dozorze policyjnym JW. Rembieliński
prost Łomży, przekładał potrzebę objaśnie-
nia iaki to ma być dozór. — mimo to
utrzymała się redakcya pierwotna.

47. art: 54. i 55. k.k. francuz:

R. S. Szaniawski uczynił uwagę iż przepis ten
zostanie bez skutku, ieżeli oskarżonemu
o zbrodnię odiętą niebędzie wolność rozpo-
rządzania maiątkiem. — a R. S. Wyczechowski
wnosił, aby oskarżeni z więzienia tylko Sądo-
dem transakcye zawierać mogli. — Mimo to
Artykuł ten żadnej nieuległ zmianie gdyż przysto-
sowano tą uwagę że wskazany przez R. S. Wyczechowskiego
przepis należy do procedury.

48. § 26. P. K. Austr:

49. § 27. P.K. Austr.

50. § 28. pk Austr.

51. § 29. P.K. Austr:

ostrzeyszą nad taką, iaką prawo ninieysze wyraźnie przepisuie.

Artykuł 49.

Równie nie może żaden inny rodzay kary bydź na winowaycę wymierzony, iak tylko ten, który ninieyszém prawem iest przepisany. Ugoda winowaycy z uszkodzonym, i przebaczenie obrazy nie znosi ani zmienia postanowionéy ninieyszém prawem kary.

Artykuł 50.

O zbiegu kilku zbrodni razem.

Jeżeli sprawca kilka rozmaitych zbrodni popełnił, kara na ten rodzay zbrodni wymierzoną bydź ma, który naysurowszą za sobą pociąga; uważaiąc iednakowoż inne popełnione zbrodnie iako powody zaostrzenia kary.

Artykuł 51.

O zbiegu zbrodni z występkami.

Te same prawidło ma bydź zacho-

wane, w przypadkach zbiegu zbrodni z iednym lub więcéy występkami.

Artykuł 52.

Popełnienie zbrodni po występkach.

Gdy skazany iuż raz za ieden lub więcéy występków, popełnił zbrodnie, w miarę wielkości poprzedzaiących występków, lub następnie popełnionéy zbrodni, zasłużył na zaostrzenie kary.

Artykuł 53.

Powtórzenie zbrodni zasługuiących na karę więzienia ciężkiego.

Gdy skazany iuż raz za zbrodnię, popełni potém drugą pociągaiącą za sobą więzienie ciężkie, skazany będzie na naydłuższe więzienie w stopniu kary na tęż drugą zbrodnię przepisanéy. A gdyby taż druga zbrodnia naydłuższą karę w stopniu za sobą pociągała, dodane będą naysurowsze zaostrzenia więzienia ciężkiego. Za popełnieniem trzeci raz

52. art. 56. 8. kr. franeur:

53. art: 56. kk. franz. –

54. art: 56. K.K. franz:

z Dyskussyi Izb Seymowych co do Artykułów od 50 do 54. okazuie się że niektórzy z reprezentantów Narodu byli za zaostrzeniem Kar za powtarzaiącego zbrodnię a nawet za piętnowaniem po drugim spełnieniu zbrodni. –

Dyaryusz Seymu r. 1818. pag. 69. 83.

zbrodni pociągaiącéy za sobą karę więzienia ciężkiego, winowayca ma bydź skazany na więzienie warowne do czasu pewnego. Za czwartym razem popełnionéy zbrodni zasługuiącéy na karę więzienia ciężkiego, skazany będzie na więzienie na całe życie warowne. A gdyby z więzienia takowego umknąć potrafił i w czasie ucieczki zbrodni się dopuścił, skazany będzie na śmierć.

Artykuł 54.

Powtórzenie zbrodni zasługuiących na karę więzienia warownego.

Gdy skazany iuż raz za zbrodnię, popełni drugą ściągaiącą nań karę więzienia warownego do czasu pewnego, zamknięty zostanie na całe życie w więzieniu warownem. Jeżeli druga zbrodnia podlega karze więzienia warownego na całe życie, śmiercią ukarany bydź powinien.

Artykuł 55.

Oprócz tego, zbrodniarze za powtarzanie zbrodni skazani, na plecach ubioru swego nosić maią przyszytą tablicę odmiennego koloru, z wyrazem liczby powtórzonego ukarania. Ci zaś co będąc iuż dawniéy karanemi, następnie do więzienia warownego na całe życie skazani zostali, nosić będą przyszyty do ubioru swego powróz na szyi, iako znak, iż za dopuszczeniem się ieszcze raz zbrodni, śmierć ich czeka.

DZIAŁ III.

O powodach zaostrzenia kary.

Artykuł 56.

Powody zaostrzenia kar w ogólności.

W ogólności; im doyrzalsza iest rozwaga winowaycy, im rozmyślnieysze przygotowanie do zbrodni, im znacznieysza z téyże wynika szkoda, im większe zagraża niebezpieczeństwo, im

55. zupełnie nowy nie przięty z żadne-
go obcego prawa.

56. § 36. P. k. Austr.

57. § 37. Ph. Austr.

58. § 37. Ph. Austr.

mniéy ostrożności naprzeciw zbrodni użyć było można, im mniéy oporu ze strony uszkodzonego zbrodniarz obawiać się mógł, im więcéy nakoniec obowiązków zgwałcił; tém cięższa iest zbrodnia.

Artykuł 57.

Powody zaostrzenia w szczególności.

W szczególności, powodem iest do zaostrzenia kary:

a. Kiedy złoczyńca więcéy zbrodni różnego rodzaiu popełnił (iak się to iuż wyżéy w art. 50. rzekło).

b. Jeżeli innych do zbrodni uwiodł, lub ieżeli był hersztem albo podżegaczem zbrodni przez więcéy osób popełnionéy.

DZIAŁ IV.

O powodach złagodzenia kary.

Artykuł 58.

Powody łagodzenia kar.

Powody łagodzące kary, tak ze

względem na stan osoby obwinionego, iakoteż ze względu na istotę czynu, szczególniéy są następuiące:

a. Gdy sprawca lat 21. nie ukończył.

b. Jeżeli z natury iest niedołężnego umysłu, lub gdy wychowanie iego moralne bardzo zaniedbane było.

c. Gdy przed popełnieniem zbrodni życie nienaganne prowadził.

d. Gdy obwiniony, podżeganiem, boiaźnią lub posłuszeństwem uwiedziony, zbrodni się dopuścił.

e. Gdy obwiniony, gwałtownèm poruszeniem umysłu ze zwykłéy ludziom czułości pochodzącém, uniósł się do popełnienia zbrodni.

f. Gdy bardziéy przez daną sobie niedbalstwem drugich sposobność do wykonania zbrodni zachęconym został, niżeli z poprzednio

ുło-

Kommissya prawodawcza wnosiła aby wiek 20. lat skończony był powodem do złagodzenia kary, lecz w końcu przyjęto wniosek R. S. Wyrzechowskiego, iż dopiero wiek pełnoletności cywilnéj to iest lat 21. skończony nie ma być powodem do złagodzenia kary, dla zachowania harmonii z prawem cywilnym i uniknienia kollizyi zwłaszcza w przypadkach oszustwa bankructwa etc.

Wyraz uniknąć w wstępie *i* pochodzi z omyłki druku, w przekładzie iest *umknąć*.

ułożonego zamiaru takowéy dopuścić się postanowił.

g. Gdy sprawca z przyczyny dotkliwie dokuczaiącéy mu nędzy, fizycznéy niemocy, lub braku sposobu utrzymania życia, popełnił zbrodnię.

h. Gdy obwiniony zrządzoną szkodę wynagrodzić, lub dalsze onéyże złe skutki z czynną gorliwością odwrócić usiłował.

i. Gdy mogąc łatwo uniknąć lub ukrytym zostawać, sam się pod Sąd oddał, i zbrodnię szczerze wyznał.

k. Gdy zbrodnię odkrył, sprawców onéyże lub wspólników wydał, i do uięcia onych środki wskazał.

l. Jeżeli z przyczyny przedłużonego sądowego badania mimo własnéy winy, dłużéy w areszcie zostawał.

m. Gdy od zamierzonego, usiłowanego, lub rozpoczętego iuż przez sie-

bie wykonania zbrodni, z własnych pobudek dobrowolnie odstąpił.

n Jeżeli sprawca od wyrządzenia większéy szkody do któréy miał sposobność, dobrowolnie się wstrzymał.

o. Jeżeli szkoda ze zbrodni wynikła iest mała, lub ieżeli uszkodzony zupełne odzyskał wynagrodzenie.

DZIAŁ V.

O zastósowaniu zaostrzaiących i łagodzących powodów przy wymierzaniu kar.

Artykuł 59.

Zastósowanie powodów zaostrzaiących i łagodzących do wymiaru kar.

Jeżeli obok powodów zaostrzaiących są powody łagodzące kary, natenczas stosunek iednych z drugiemi, i przewaga iednych nad drugiemi, stanowić

59. § 41. P.K. Austr.

60. § 44. P. K. Austr.

61. § 46. P. K. Austr.

Przy roztrząsaniu Artykułu tego w ogólnem zgromadzeniu Rady Stanu - R. S. Wyrzechowski proponował aby ulżenie kary mogło nastąpić o stopień niżej; a mianowicie w ten czas gdy np. podpalacz oddawszy się sam Sądowi i wykrywszy wspólników swoich, dalszym zbroc

dniom

będą przeciąg kary między stopniami prawem przepisanemi, tudzież zaostrzenie lub złagodzenie kary.

Artykuł 60.

Ograniczenie samowolności Sędziego przy zaostrzeniu kar.

Dla zachodzących powodów zaostrzenia kary, ani rodzay wyznaczony na każdą zbrodnię ninieyszém prawem kary, zmienionym, ani czas kary nad wymiar ninieyszém prawem na każdą zbrodnię przepisany, przedłużony bydź nie może.

Artykuł 61.

Środki ulżenia kar dla powodów łagodzących.

Dla zachodzących powodów złagodzenia kary, ani rodzay wyznaczonéy na każdą zbrodnię ninieyszém prawem kary, zmienionym, ani czas kary niżéy wymiaru ninieyszém prawem na

każdą zbrodnię przepisanego, skróconym bydź nie może, środki ulżenia oneyże niżéy stopnia, są wskazane w postępowaniu sądowém karném.

DZIAŁ VI.

O zbrodniach w szczególności.

Artykuł 62.

Podział zbrodni w szczególe

Zbrodnie albo zagrażaią bezpośrednio powszechnemu bezpieczeństwu społeczeństwa cywilnego w publicznych onegoż urządzeniach; albo naruszaią bezpieczeństwo ludzi poiedyńczo uważanych, na osobach, maiątku, wolności, sławie lub w innych prawach.

Artykuł 63.

Szczególne rodzaie zbrodni.

Rodzaie zbrodni są następuiące:

1. Zbrodnie Stanu,

zbrodniom zapobieży; zgodzono się na to
i dodano po wyrazach „środki onejże ulżenia"
słowa: „niżej stopnia" – Gdy zaś uznano
iż samowolność Sędziego przy ulżeniu kary
tak samo ograniczoną być powinna jak
przy zaostrzeniach onejże, Artykuł 61. tak
zredagowano jak iest w prawie. – Poiegłło-
szo zaś w projekcie Kommissyi prawo-
dawczey przepis ten tak tylko brzmiał:
„Dla zachodzących powodów złago-
dzenia kary, środki onejże ulżenia są
wskazane w postęp. Sąd. karném.

62. §. 46. Przez Autora

wykreślono z projektu na wniosek R. S. Platera
wyrazy lub publiczney ufności które były po
wyrazach w publ. onegoż urzędzie.

Krzywoprzysięztwo, dodano dopiero przy dyskussyi – bo w projekcie niebyło wzmianki tutaj o tym rodzaju zbrodni –

Niebyło także Wielożeństwa które tu umieszczono w miejsce innego czynu jakim był pojedynek który z całego Kodexu wykreślono.

2. Obraza religii.
3. Bunt i rozruch.
4. Gwałt publiczny.
5. Nadużycie władzy w urzędzie.
6. Fałszowanie monet publicznych i papierów kredytowych.
7. Zgwałcenie niewiasty, tudzież uwiedzenie i użycie cielesne osoby 14. lat niemaiącéy.
8. Morderstwo i zabóystwo.
9. Spędzenie płodu.
10. Porzucenie dziecka.
11. Ciężkie skaleczenie.
12. Podpalanie.
13. Kradzież i przeniewierzenie się.
14. Rabunek.
15. Oszustwo, fałsz i krzywoprzysięstwo.
16. Potwarz.
17. Wielożeństwo.
18. Danie zbrodniarzom pomocy.

DZIAŁ VII.

O zbrodniach Stanu.

Artykuł 64.

Zbrodnie Stanu.

Zbrodniami Stanu są:

a. Obraza Maiestatu.

b. Rokosz.

c. Zdrada kraiu.

Artykuł 65.

Obraza Maiestatu.

Obrazą Maiestatu są: zamach, spisek lub targnienie się na życie, zdrowie lub wolność Panuiącego, i takowa zbrodnia śmiercią z zaostrzeniem w artykule 28. przepisaném karaną będzie.

Artykuł 66.

Obraza członków familii Panuiącego.

Targnienie się na życie lub wolność którego z członków familii Panuiącego pociąga za sobą karę śmierci.

64. § 52. P. K. Austr.

b w projekcie było „ rokosz wymierzony na „ obalenie tronu, rządu albo Konstytucyi." lecz wykreślono te wyrazy z uwag, iż tronu od rządu odłączać niemożna, bo obadwa te wyrazy jedną istotę wyobrażaią stosownie do Artykułu 35. Konstytucyi gdzie powiedziano iż rząd iest w osobie Króla.

65. K. Kar. francuzkiego art 86.

66.

Projekt brzmiał tak: =

„ Zamach, spisek lub targnienie się na „ życie wolności lub zdrowie którego człon= „ ków familii etc. ...

67.

Zgodzono się na to, aby tam gdzie w projekcie są wyrazy: tron i rząd, miejsce ich zastąpił wyraz jeden, „rząd" który jak obejmuje świętą nietykalną osobę Panującego, tak też daléj rozciągać się niemoże tylko do téj władzy co stosownie do Artȳ: 67. Konstytucyi w nieprzytomności króla zarządza w imieniu jego sprawami publicznemi królestwa —

W projekcie tego Artȳ: 67 po wyrazach „podburzaniem, zaciąganiem, szpiegowaniem, wspieraniem" były jeszcze słowa „i tym podobnymi czyny" które na żądanie Kommissyi Izb Sejmowych wykreślone zostały. —

JW. Grajewski deputowany Kalwaryjski przedstawiał Izbie Poselskiéj że zbrodnię Obrazy Majestatu stanowić powinien zamach tylko na Panującego, małżonkę i następcę tronu, nieobejmując innych członków — w końcu dodał iż niekażde przestąpienie Konstytucyi może być tą zbrodnią lecz tylko co do zasad Kardynalnych. —

(Dyaryusz Sejmu 1818. p 85.)

Artykuł 67.

Rokosz i zdrada kraiu.

Rokosz maiący za cel zmianę dynastyi panuiącéy, obalenie Rządu kraiowego, obalenie lub przeistoczenie konstytucyi królestwa, tudzież zdrada kraiu dążące do sprowadzenia lub pomnożenia niebespieczeństwa kraiowi zewnątrz zagrażaiącego, czy kto iawnie lub potaiemnie, poiedynczo lub w związku, knowaniem, radą lub własnemi czyny, z użyciem lub bez użycia broni, udzielaniem stosownych do celu taiemnic lub układów, podburzeniem, zaciąganiem, szpiegowaniem, wspieraniem, takowe zbrodnie przedsiębierze lub wykonywa, iako zbrodnie Stanu uważane będą.

Artykuł 68.

Kara na wykonanie i usiłowanie.

Wyszczególnione dopiero zbrodnie Stanu, chociażby niewzięły ieszcze za-

mierzonego skutku, skoro tylko usiłowanie (ar. 25) nastąpiło, śmiercią tak iak samo ich wykonanie karane będą.

Artykuł 69.

Usiłowanie odległe.

Jeśliby usiłowanie uknowania zbrodni Stanu w pierwiastkowym swym zawiązku lub w początkowych układach odkryte zostało, i żadnego złego niezrządziło skutku, sprawcy na karę więzienia warownego od lat 10. do lat 20. zasłużyli.

Artykuł 70.

Wspól-sprawcy.

Wspól-sprawcy czynnie wraz z sprawcami głównemi przykładaiący się do spełnienia takowych zbrodni, tak iak sami sprawcy karani bydź maią.

Artykuł 71.

Wspólnicy i uczestnicy.

Wszyscy wspólnicy i uczestnicy w

68. § 53. Oklauzen

Znaczna zmiana projektu nastąpiła w tym artykule — albowiem w projekcie Kommissyi prawodawczej zamiast wyrazów „skoro tylko usiłowanie nastąpiło" położone były wyrazy:
„skoro tylko ich wykonanie przedsię„wzięte zostało.
W miejsce zaś wyrazów:
„tak ich samo wykonanie
w projekcie były słowa „tak ich samo ich spełnienie karane będą. —

69. artt 21. go. Kk. francuz
W projekcie zamiast „usiłowanie odległe" było „przedsięwzięcie odległe.

70. (artt. nowy)
w projekcie zamiast „współsprawcy" było „wspólnicy czynni!"

71 zamiast wyrazów wspólnicy i uczestnicy„ było w projekcie „wspólnicy odlegli"

72. § 54. P.K. Austr. § 117. P.K. Pruskie
artt: 104. 105. P.K. Francuz.

73. § 55. P.K. Austr. §§ 97. 104. i 117. P.K. Pruskie
art 103. K.K. Francuzk.

istotne znaczenie artykułu tego stanowi ustęp od wyrazu „wyjąwszy gdyby etc... ten bowiem wyjątek wskazuje pobudki donoszenia godne prawego obywatela i nie zniża wszystkich do prostych donosicieli.

art. 21. i 22. opisani, karze więzienia warownego od lat 10. do lat 20. ulegać powinni.

Artykuł 72.

Nieprzeszkadzaiący.

Maiący łatwość przeszkodzenia dokonaniu lub dalszemu postępowaniu zbrodni Stanu, którzyby bez obawy własnego niebespieczeństwa umyślnie takowego przeszkodzenia zaniedbali, więzieniem ciężkiém od lat 6. do 10. karanemi bydź maią.

Artykuł 73.

Niedonoszący.

Podobnéy karze ulegać będą ci, którzyby mieli wiadomość o knowaniu zbrodni Stanu, iednakowoż zwierzchności z umysłu donieść o tém zaniedbali, wyiąwszy gdyby się z okoliczności okazało; iż z opuszczonego do-

niesienia żadnych szkodliwych skutków obawiać się nie było powodu.

Artykuł 74.

Wyięcie krewnych i powinowatych od obowiązku doniesienia.

Jeżeli iednakowoż sprawca zbrodni Stanu iest małżonkiem, nawet rozwiedzionym, krewnym wstępnym lub zstępnym, bratem lub siostrą, albo powinowatym w tych samych stopniach osoby niedonoszącéy, osoba niedonosząca nie będzie wprawdzie ulegać wyż wymienionéy karze, lecz może bydź przez wyrok sądu oddana pod dozór policyi przez czas pewny, niedłuższy iednak nad lat 10.

Artykuł 75.

Dobrowolnie odstępuiący od tych zbrodni.

Ci którzyby wdawszy się w związki taiemne celem knowania zbrodni Stanu, późniéy żałuiąc swego kroku, o członkach spisku, tudzież o ich za-

JW. Chmielewski Poseł Lipnowski wnosił:
iż donosiciel powodowany pasyą lub zyskiem
skarżący fałszywie a niemaiący odpowiedzial=
ności, rękojmi, kaucyi, powinienby być równie
iak oskarżony aż do wyśledzenia zarzutu przytrzy
many — (Lecz tę rzecz odesłano do procedury.)

74. art 107. Kk francuz

75. § 86. P.K. Austr.

Zakończenie tego Art: od wyrazów:

„ iżeliby zaś nieudowodnili etc. . . . .

dodały Kommissye Izb Sejmowych. –

76. § 60 KKAustr.

77. § 108. PKAustr.

machach, zamiarze i przedsięwzięciach zwierzchności w tenczas donieśli, gdy ieszcze były ukryte, i gdy złym skutkom zapobiedz było można, takowym przebaczona będzie kara, tudzież zapewnione zamilczenie o uczynioném doniesieniu ieżeli to doniesienie udowodnili; ieżeliby zaś nieudowodnili, natenczas wyiawionemi bydź maią.

Artykuł 76.

Szpiegi.

Co się tyczy szpiegów obcych w czasie woyny, tych osądzenie i ukaranie do sądów woyskowych należy.

DZIAŁ VIII.

O zbrodniach obrazy religii.

Artykuł 77.

Obraza religii iest zbrodnią.

Obraza religii uważana iest w tenczas za zbrodnię, gdy takową obra-

zą dany został powód do zgorszenia, lub powszechnego niebezpieczeństwa.

Artykuł 78.

Przypadki następuiące stanowią obrazę religii:

a. Jeżeli kto publicznie mową, pismem lub uczynkiem przeciwko Bogu bluźni.

b. Jeżeli kto zwyczaynym obrządkom, któréykolwiek bądź w kraiu religii, gwałtowne przeszkody czyni, gwałtownie sprzeciwia się, lub przez obelżywe obeyście się z rzeczami religii poświęconemi, przez mowy, czyny i pisma publiczne religiią na wzgardę wystawia.

Artykuł 79.

Kara.

Kara na takową zbrodnię iest wię-

w projekcie było wyrażenie „do publicznego zgorszenia”, uwiedzenia lub niebezpieczeństwa.

78. § 107. Pk Austr.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi Mostowski wnosił aby od b. położono „w kraju dozwolonej religii” lecz gdy uważano wyrażenie to przeciwne byłoby artykułowi 11 Konstytucyi który żadnej nie zna między wyznaniami różnicy, nie odróżnia religii panującej i tollerowanych wyznań, zgodzono się na redakcyą artykułu jak jest w prawie. —

Projekt mieścił w sobie jeszcze 3ci ustęp

c. Kto błędne i przeciwne religii Chrześciańskiej nauki rozszerza lub sekty tworzy. — lecz przepisu tego całkiem nieprzyjęto w Radzie Stanu, przez wzgląd że Konstytucya niezakazuje wyznawania wyznań przeciwnych Chrześciaństwu. —

79. § 108. Pk Austr.

Dyskussyja Izby Sejmowej przedstawia różne wnioski co do tego rodzaju zbrodni. — Xiądz Wojewódzki Dep. Siedlecki był zatem aby obrazę religii zostawić foro interno duchownej policyi aby i tu oddać to Boga co jest Boskiego. —

JW Krysiński wykładawszy że ani prawo pruskie ani francuskie nie karze obrazy religii, ale przeszkadzaiącego obrzędom religiynym i tylko poprawno, był za usunięciem tego rodzaju zbrodni iako niemaiącego innych motiwów nad ten że iest z praw austryackich przyięty. — wybornał przytém że w redakcyi artykułu tego nie nie iest ściśle oznaczoném ani coto iest bluźnie[nie] ani co przeszkody ani stopień obelżenia rzeczy religiynej ani co to iest zgorszenie. —

w Senacie — Biskup Skarszeski narzekał że niema kary na Apostazyą

80. § 61. K. K. Austr.

rodzaj zbrodni téj do iednego tylko przypadku iest zastosowany to iest, kiedy skupienie się ludzi celem zaburzenia spokoyności publiczney nastąpiło.

JW Chmielecki poseł Lipowski przekładał iż należy wyjaśnić co to iest skupienie się, iaka liczba składa tę wielość osob. — iaki gatunek broni bo i kiiy może kto za broń uważać — przeciwko iakiéj zwierzchności

żienie ciężkie od lat 3. do lat 6. która w miarę złośliwości sprawcy i niebezpieczeństwa wynikaiącego do lat 10. przedłużoną bydź może.

D Z I A Ł IX.

O zbrodniach buntu i rozruchu.

Artykuł 80.

O buncie.

Skupienie się wielu osób czemkolwiek uzbroionych, dla uczynienia gwałtownego oporu przeciw zwierzchności, czyli to celem takowego oporu było wymuszenie czegoś od zwierzchności, czy wyłamanie się od iakowych powinności, czy udaremnienie urządzeń, czyli też zamieszanie iakimkolwiek sposobem spokoyności publiczney, iest zbrodnią buntu.

Artykuł 81.

Należący do buntu.

Podobnież każdy za należącego do

buntu uważany bydź ma, który czy to w samém zaczęciu się, czyli też w dalszym onegoż postępie, w tym samym zamiarze do takowéy zgrai się przyłączył.

Artykuł 82.

Kara.

Ci którzyby osobom zwierzchniczym, lub strażom do uśmierzenia niespokoyności i buntu przybyłym, uporczywie opierać się odważyli, na karę więzienia ciężkiego od lat 3. do lat 6. a ieśliby byli razem podżegaczami lub hersztami, na karę tegoż więzienia od lat 6. do lat 10 zasłużyli.

Artykuł 83.

Oprócz przypadku w powyższym art. wspomnionego, podżegacze i herszty buntu więzieniem ciężkiém od lat 3. do lat 6., inni współwinowaycy stosownie do niebespieczeństwa i zrzą-

81. § 62. Pkt Austr:

82. § 63. Pkt Austr

83. § 64. Pkt Austr

84. §§ 169 170 ... do 173. kk preuss. art 231. kk franz.

85. § 66. Th. Amts

dzonéy szkody, iako też stosownie do większego lub mnieyszego przyłożenia się do zbrodni, podług księgi II. prawa ninieyszego karani bydź maią.

Artykuł 84.

O innych zbrodniach wsród buntu.

Gdyby iednak w czasie buntu nastąpiło zabóystwo, znaczna szkoda, lub inne zdarzyły się zbrodnie; na ówczas należący do buntu więzieniem cieżkiém od lat 6. do lat 10. herszty i podżegacze więzieniem warowném od lat 10. do 20. bezpośredni zaś sprawcy szczegolnych zbrodni, podług art. 50. i 51. ninieyszego prawa karani bydź winni.

Artykuł 85.

O rozruchu.

Jeżeli przy skupieniu się osób z iakiegokolwiek bądź powodu wynikłém,

przez uporczywe sprzeciwianie się poprzedzaiącym zwierzchności napomnieniom, i ziednoczenie rzeczywiście gwałtownych środków, zaburzenie tak dalece posunięte zostanie, iż dla przywrócenia spokoyności i porządku użycie nadzwyczaynéy siły staie się nieodzownèm, natenczas iest rozruch, i każdy należy do téy zbrodni, kto tylko iakimkolwiek sposobem w tym samym zamiarze do takowego kupienia się przykłada.

Artykuł 86.

Kara.

Hersztу i podżegacze rozruchu więzieniem ciężkiém od lat 6. do lat 10; przy wielkim zaś stopniu niebezpieczeństwa, i złośliwości układów, tudzież w razie zdarzonych w rozruchu zabóystwa, znacznéy szkody, lub innéy zbrodni, więzieniem warownèm od lat 10. do lat 20. a bezpośredni

spra-

86. § 68. [illegible] §§ 169. 173. [illegible]

88. 575. Pflanz:

sprawcy szczególnych zbrodni, podług art. 50. i 51. ninieyszego prawa karani bydź maią.

Artykuł 87.
Odesłanie do księgi II.

Inni współwinowaycy rozruchu podług przepisów księgi II. karani bydź powinni.

DZIAŁ X.
O zbrodniach gwałtu publicznego.

Artykuł 88.
O porwaniu człowieka.

Pierwszy przypadek.

Ktokolwiek człowieka podstępem lub gwałtem porywa, w celu oddania go mimo iego woli w moc zagranicznéy władzy, ten dopuszcza się zbrodni gwałtu publicznego.

Artykuł 89.

Kara.

Zbrodnia ta ściąga na siebie karę więzienia ciężkiego od lat 3. do lat 6.

Jeżeli zaś porwany był narażony na niebespieczeństwo życia, lub na trudność odzyskania wolności, kara więzienia warownego od lat 10. do 20. na porywaiącego wymierzona bydź powinna.

Artykuł 90.

Werbowanie do obcego woyska i koczowanie ludzi.

Drugi przypadek.

Kto żołnierzy tuteyszo kraiowych do woyska obcego zaciąga, ten dopuszcza się także zbrodni gwałtu publicznego, za którą kara więzienia ciężkiego od lat 6. do lat 10. postanawia się.

Równie i ten, który koczuie czyli zaciąga mieszkańców kraiowych do

89. § 76. [illegible]

91. § 77. Ustawy

Minister Mostowski i Rz. St. Mauzi czynili uwagę że gdy podług Art: 32. Ustawy Konstytucyjnej każdemu mieszkańcowi wolno iest lub pozostać w kraju lub z niego się wynieść, przeto karać tych niemożna którzyby byli pomocnymi ~~wp~~ zasiłkiem pieniężnym wynoszącym się. —

X.ze W.da Czartoryski mniemał: iż w najgorszym przypadku karaćby tylko można tych, którzy w znaczniej liczbie lub gromadami mieszkańców do emigracyi namawiali. —

Po tych uwagach zgodzono się iż wtenczas tylko karany bydź ma ten któby namawiał lub dawał pomoc do emigracyi bez wiedzy krajowej zwierzchności. —

92. § 80. Ustawy.

JW. Grajewski Deput: Kalwaryjski namienił iż zdarza się że są przyjaciele, familia uciśnio-

nej

woyska obcego, więzieniem ciężkiém od lat 3. do lat 6. karany bydź powinien.

Artykuł 91.

Ktoby namawiał, i pomagał mieszkańcom tuteyszo-kraiowym do wyniesienia się za granicę bez wiedzy zwierzchności w celu usadowienia się w kraiu obcym, ten podług księgi II. prawa ninieyszego karany bydź ma.

Artykuł 92.

Porwanie kobiet i małoletnich.

Trzeci przypadek.

Kto kobietę mimo iéy woli, bądź w celu żenienia się z nią, bądź w myśli dogodzenia cielesnéy namiętności, podstępem lub gwałtem porywa; lub kto mężowi żonę, chociaż z iéy zezwoleniem, tudzież rodzicom dziecko, osobę małoletnią z pod władzy opiekuna, nauczyciela, lub dozor nad nią

maiącego, podstępem lub gwałtem porywa, czyli sprawca dopiął zamiaru lub nie, popełnia równie zbrodnię gwałtu publicznego.

Artykuł 93.

Kara.

Kara za porwanie osoby mimo iéy woli, lub za porwanie osoby wieku dziecinnego, w miarę użytych do spełnienia zbrodni środków zamierzonych, lub wynikłych złych skutków, iest więzienie ciężkie od lat 3. do lat 10.

Artykuł 94.

Jeśli osoba porwana była w prawdzie małoletnią, lecz wieku przechodzącego lat 18. i porwanie z iéy zezwoleniem nastąpiło, porywaiący stósownie do księgi II. karanym będzie.

nej żony, która tylko tajemnie wyrwana być może z niewoli męża – to niepowinnaby ulegać karze, równie jak to gdy familia lub przyjaciele uwolnią dziecko z tyrańskiej opieki. –

94.

Kommissya prawodawcza stanowiła wiek z rokiem 14. który R. S. do lat 18. podniosła

95.

wyrazy „czyli nakoniec dla osiągnienia wrzucanych praw"
dodano przy ostateczney redakcyi projektu.

96.

Artykuł ten równie jak poprzedzaiący uchwalono przy roztrząsaniu Art: 270. Księgi na Ogólnem zgromadzeniu Rady Stanu.

Artykuł 95.

Czwarty przypadek.

Kto sam lub w towarzystwie na dom albo mieszkanie drugiego z bronią nachodzi i tamże na osobie posiadacza, na domownikach, lub wreszcie na rzeczach gwałtowności się dopuszcza, czy to dla pomszczenia się za krzywdę, czyli w celu dogodzenia swéy zawziętości lub nienawiści, czyli nakoniec dla osiągnienia roszczonych praw, ten na karę ciężkiego więzienia od lat 3. do 6. zasłużył; ieżeli się zaś razem innéy zbrodni któraby większą pociągała karę dopuścił, w takim razie zastosowany być powinien przepis prawa ninieyszego w artykule 50. i 51.

Artykuł 96.

Wspólnicy téy zbrodni podług przepisów księgi II. karani będą.

DZIAŁ XI.

O zbrodniach nadużycia władzy w urzędzie.

Artykuł 97.

Nadużycie władzy w urzędzie.

Kto w urzędzie powierzonéy mu władzy w celu szkodzenia komu iakimkolwiek sposobem nadużywa, czyli do tego uwiódł się chęcią zysku, czyli namiętnością, lub iakimkolwiek innym ubocznym widokiem, ten popełnia nadużycie władzy w urzędzie.

Artykuł 98.

Staie się zbrodnią.

Jeżeli urzędnik nadużyciem swéy władzy wbrew konstytucyi i prawu zrządził znakomitą szkodę, bądź na maiątku, bądź na sławie, ciele, wolności, lub w prawach drugiego, i ieżeli z szczególną złością i przewrotnością postępował, na ówczas nadu-

97. § 85. Skasowany.

98.

Wyrazy „wbrew Konstytucyi i prawa" dodano na wniosek Kommissyi Izb Sejmowych. –

Ustępy A. i B. dodano na wniosek i żądanie Komissyi Izb Sejmowych.

Komissye Izb Sejmowych żądały aby ustęp C. zawierał się od wyrazów: „Nienaruszaiąc niepodległości Sądownictwa Artykułami 138 i 139. Konstytucyi zaręczonéj!" lecz ogólne Zgromadzenie Rady Stanu uważało ten dodatek za zbyteczny. —

życie takowe staie się zbrodnią w przypadkach następuiących:

A. Gdy Minister Naczelnik Wydziału podpisuie postanowienie Królewskie lub Namiestnika Królewskiego przeciwne ustawie konstytucyinéy i prawom.

B. Gdy Minister Naczelnik Wydziału tudzież Członek Kommissyi Rządowych podpisuie lub wydaie urządzenia sprzeciwiaiące się przepisom ustawy konstytucyinéy, statutom organicznym, prawom, postanowieniom Królewskim lub Namiestnika Królewskiego.

C. Gdy Sędzia lub inny iakikolwiek bądź urzędnik albo zwierzchnik od prawego i sumiennego pełnienia obowiązków swego urzędu odwieść się daie.

D. Każdy urzędnik, który w rze-

czach urzędowych nieprawdę poświadcza;

E. Który powierzoną sobie w urzędzie taiemnicę z niebezpiecznym skutkiem wyiawia; kto powierzony swemu urzędowemu dozorowi dokument niszczy, lub wbrew obowiązkom urzędu, drugiemu go udziela.

F. Obrońca lub inny przysięgły pełnomocnik, na szkodę strony która mu obronę swoią powierzyła, sporządzaniem prawnych pism, radą lub czynami przeciwnéy stronie dopomagaiący.

Artykuł 99.

Kara.

Takowe zbrodnie podlegaią karze więzienia ciężkiego od lat 3. do lat 10.

Artykuł 100.

Odesłanie do księgi II.

Inne pomnieysze nadużycia władzy

W czasie dyskussyi sejmowej, mniemał JW Chmielewski poseł Lipnowski że artykuł ten co do urzędników za ogólnie jest napisany i żądał wyszczególnienia i określenia rodzajów czynu jakoto: przekupstwa, fałszu, samowolności – żądanie aby postanowiono kary przeciw marszałkowi i assessorom sejmików.

99. § 87. Sklautz.

101. §103. Ustawy.

JW. Chmielewski poseł Lipnowski przekła=
dał iż gdy zbrodnia fałszowania
monet podług praw dawnych polskich
inter Crimina Status była mieszczona,
możnaby większą iak tenże oznaczyć karę

6

w urzędzie, pod przepisy księgi II. prawa ninieyszego należą.

DZIAŁ XII.

O zbrodniach fałszowania monet i publicznych papierów kredytowych.

Artykuł 101.

Zbrodnia fałszowania monet.

Zbrodnię fałszowania monet popełnia ten:

a. Kto pod iakimkolwiek bądź i gdziekolwiek używanym stęplem, z dobrych kruszców mniéy ważne, albo z poślednieyszych kruszców fałszywe pieniądze biie lub odléwa, i takowéy monecie fałszywéy, pozór ważnych i dobrych pieniędzy daie.

b. Kto przebiiaiąc pieniądze daie im pozorną postać sztuk większéy wartości.

c. Kto nakoniec narzędzia do fałszowania monet z wiadomością celu, dostarcza, lub iakimkolwiek innym sposobem do tegoż fałszowania w okolicznościach powyższych przyczynia się.

Artykuł 102.

Kara.

Zbrodnia takowa pociąga za sobą karę ciężkiego więzienia od lat 3. aż do lat 10.

Artykuł 103.

Odesłanie do II. księgi.

Inne pomnieysze przypadki fałszowania lub bicia monet, puszczanie onych w bieg publiczny, wspólnictwo, tudzież same usiłowane, lecz niedokonane ieszcze fałszowanie, lub bicie monet, do przepisów prawa księgi II. należą.

102.
JW. Szołowski poseł Łęczycki nadmienił iż kara ta jest mała, gdyż fałszujący monetę przywłaszcza sobie stempel rządowy, i przeto niejako zbrodnię stanu popełnia. —

105. (nowy.)

Przy roztrząsaniu Artykułu tego w ogólnem zgromadzeniu Rady Stanu Xże Woiewoda Czartoryski (iako należący do Komissyi Seymowey) wnosił aby piętnowanie z ręki kar zaostrzaiących było wykreślone, oświad-

czaiąc

Artykuł 104.

Fałszowanie papierów publicznych kredytowych.

Podobnie zbrodni dopuszcza się ten, kto publiczne papiery kredytowe, same przez się bieg gotowych pieniędzy maiące, lub zapisy długów rządowych przez skarb publiczny wydawane, iakoto obligacye skarbowe, podrabia, i fałszuie; lub kto na takowych papierach prawdziwych, wyrażoną ilość na większą przeistacza, bez względu, czyli takowe fałszowanie tyczy się papierów publicznych kraiu tuteyszego, lub kraiów obcych pod iakimkolwiek bądź nazwiskiem, czyli fałszywe papiery weszły w obieg publiczny lub nie, i czyli szkoda ztąd wynikła lub nie.

Artykuł 105.

Kara na takową zbrodnię iest ta sama, iak za zbrodnię fałszowania monet. Jeżeli iednak z fałszowania

papierów publicznych kredytowych wielka wynikła szkoda, lub sfałszowane papiery do rozróżnienia od prawdziwych nader trudne były, natenczas ma mieysce kara więzienia warownego od lat 10. do lat 20. z zaostrzeniem przez piętnowanie.

Artykuł 106.

Wspólnicy i uczestnicy.

Wspólnicy fałszowania papierów kredytowych, tudzież uczestnicy i ci którzy w porozumieniu się ze sprawcami fałszywe papiery w obieg publiczny puszczaią, podlegać będą w miarę okoliczności w powyższym artykule wyrażonych, téy saméy karze iak fałszerze papierów publicznych kredytowych.

Artykuł 107.

Usiłowanie.

Usiłowane lecz ieszcze niedokonane fałszowanie papierów publi-

czaią iż człowiekowi piętnem naznaczo-
nemu zagradza się wszelka sposobność
uczciwego sposobu utrzymania się gdyż
każdy od siebie wypędzai go będzie.

Minister Węgleński popierał piętnowanie
z tych powodów że piętno na łopatce zakryte
być może, potrzebne zaś iest dlatego aby
za powtórzeniem dopuszczeniem się zbrodni
przez tegoż człowieka był dawnej zbrodni
ślad kwalifikuiący go do wyższej kary.

Sędzia Tryb. Najw: Potocki przekładał iż
znak piętna, bez bolu fosforem zrobio-
ny być może: —

Ogólne zgrom. R: S. zostawiło oznacze-
nie sposobu piętnowania rządowi. —

106. § 99. P.K. Austrii 97 98. tegoż pr.

107. § 99. l.c. —

108. § art. 138. P.K. franc. –

109. § 116. P.K.austr.
W projekcie zamiast wyrazu wpoienie
było

cznych kredytowych, więzieniem ciężkim od lat 3. do lat 6. karane będzie.

Artykuł 108.

Przypadek bezkarności fałszerzów.

Fałszerze monet i papierów publicznych kredytowych, będą wolni od wszelkiéy kary, ieżeli przed dokonaniem takowych zbrodni i przed rozpoczętém urzędowém śledztwem, wyiawili i donieśli zwierzchności sprawców; tudzież ieżeli po rozpoczętych nawet śledztwach, podali sposobność do schwytania współwinnych. Takowe iednak osoby mogą na czas pewny, pod dozór policyi bydź oddane.

DZIAŁ XIII.

O zbrodniach zgwałcenia niewiasty, lub użycia cielesnego osoby 14. lat niemaiącéy.

Artykuł 109.

Zgwałcenie niewiasty.

Kto niewiastę przez niebezpieczne

groźby, użycie rzeczywistego gwałtu, lub przez podstępne upoienie wprawia w niemożność sprzeciwienia się cielesnéy chuci, i w takowym stanie namiętności swéy dogadza, ten popełnia zbrodnię *zgwałcenia niewiasty*.

Artykuł 110.

Kara.

Kara za takową zbrodnię iest więzienie ciężkie od lat 3. do 10. W przypadku iednak gdyby zgwałcenie znaczny uszczerbek na zdrowiu lub życiu osoby zgwałconéy zrządziło, lub gdyby gwałciciel był duchownym, nauczycielem, lekarzem, sługą, dozorcą, lub władzę opiekuńczą nad osobą zgwałconą maiącym, kara więzienia warownego od lat 10. do lat 20. wymierzona bydź może.

Artykuł 111.

Uwiedzenie i użycie cielesne osoby lat 14. niemaiącéy.

Każde uwiedzenie, połączone z

było z podstępne omamienie zmysłów.

110. § 111 K. Austr. art 333. kk Franc.

JW. Krasiński depet: przekładał aby karę za czyn ten ustopniować stosownie do stanów, wojskiego i niższej szlachty w których częstokroć czyn taki może być załagodzony małżeństwem — wnosił o zamieszczenie przepisu aby wojskowy za taki gwałt (co się zdarza najczęściej) odpowiadał wprost przed Sądem Cywilnym z pominięciem wojskowej władzy. —

Reprezentanci z klassy duchownej jako to JW X Przytulski depet. Stocki. — w senacie Biskup Skarszewski ujęli się o wyraz „duchownym" w tym artykule, wnosząc aby kara na duchownych zostawiona była władzy duchownej stosownie do Kanonów. —

Dyaryusz Sejmu 1818. Tom III p: 25.

111 § 112.

W projekcie było: „Każde uwiedzenie i użyc
„cielesne."

113. § 117. Kk. Austr.

114. § 118. Kk. Austr.

użyciem cielesném osoby która lat 14. wieku swego nieukończyła uważane będzie iak zgwałcenie, i téy saméy iak w art. powyższym ulegać będzie karze.

Artykuł 112.

Odesłanie do księgi. II.

Inne występki cielesne poprawczo karane bydź maią.

DZIAŁ XIV.

O zbrodni morderstwa i zabóystwa.

Artykuł 113.

Morderstwo.

Któ w zamiarze odięcia życia człowiekowi dopuszcza się czynu z którego śmierć koniecznie następuie, ten zbrodnię morderstwa popełnia.

Artykuł 114.

Rodzaie morderstw.

Rodzaie morderstw są następuiące: 1. Morderstwo zdradzieckie, które

się popełnia zadaniem trucizny, lub innym zdradliwym sposobem.

2. Morderstwo rozbóynicze, które w celu osiągnienia cudzéy własności przez użycie gwałtu przeciw osobie wykonywa się.
3. Morderstwo nasadzone, do którego popełnienia kto naiętym, lub innym sposobem przez trzecią osobę nakłonionym został.
4. Morderstwo proste, które do żadnego z wyż oznaczonych rodzajów morderstw nie należy.

Artykuł 115.

Kara na morderstwo dokonane, przeciw sprawcom i współ-sprawcom.

Za każde morderstwo dokonane, tak bezpośredni mordercy, iako i ten który nasadził, tudzież współ-sprawcy którzy do wykonania czynu bezpośrednio byli pomocą, śmiercią karani będą, z zastósowaniem obostrzenia

115. § 119. [illegible]

Wspołsprawcy nazwani byli w projekcie bliższemi wspólnikami. – wyrażenie to zamieniono na określenie w sło=wach: „ktorzy do wykonania czynu bezpo=średnio byli pomocą.”

116. § 120. Ustawy z dodatkiem przejęcia w pruskie byli oznaczeni „bliżsi i odleglejsi wspólnicy" —

bliższych nazywać Sgro: Q. S. współspraw
odleglejszych —— wspólnikami

nia art. 28. przepisanego, ieżeli mordercy względem osoby zamordowanéy w szczególnych zostawali obowiązkach.

Z. 318.

Artykuł 116.

Kara na wspólników.

Ci, którzy sposobem art. 21. i 22. wytkniętym, do dokonanego morderstwa prostego przyłożyli się, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 10. ieżeli zaś takowe proste morderstwo popełnione zostało na krewnych w linii wstępnéy, zstępnéy, lub na małżonku, czyli to samego mordercy, czyli którego ze współwinnych, a takowy stosunek pokrewieństwa był zbrodniarzom wiadomy; albo ieżeli morderstwo zdradzieckie, rozbóynicze, lub nasadzone dokonane zostało; rzeczeni wspólnicy więzieniem warownem od lat 10. do 20. ukarani będą, i ka-

ra ta pręgierzem zaostrzoną bydź powinna.

Artykuł 117.

Kara za usiłowanie morderstwa prostego.

Za morderstwo proste usiłowane ale niedokonane, tak sprawcy iako i współ-sprawcy czynu, więzieniem ciężkiém od 3. do 10. lat ukarani zostaną; wspólnicy zaś podług przepisów księgi II. karani będą,

Artykuł 118.

Kara za usiłowanie morderstwa zdradzieckiego, rozbóynicze, lub nasadzonego.

Za morderstwo zdradzieckie, rozbóynicze, nasadzone, tudzież za morderstwo na krewnych w linii wstępnéy, zstępnéy, na małżonku sprawcy albo współwinnych, usiłowane lecz niedokonane, tak sami sprawcy iako i współ-sprawcy czynu, więzieniem warowném od lat 10. do 20. ukarani, i zaostrzenie pręgierzem nastąpić po-

117. § 121. Ustawy

Kommissya Prawodawcza w projekcie całym attentacyą nazwała przedsięwzięciem niedokon-nanem — w miejsce tych wyrazów Ogólne Zgromadzenie Rady Stanu użyło wyrazu „Usiłowanie"

118. § 121. Ustawy

w miejsce wyrazu współsprawcy było w projekcie wyrażenie: „wspólnicy do wykonania czynu pomagający!"

wspólnicy zazwani byli w projekcie wspólni-
kami odleglejszemi.

119 §§ 862. do 864. Pk Pruski.

121. § 838. Pk Pruski.

winno; wspólnicy zaś karę więzienia ciężkiego od lat 3. do 10. poniosą.

Artykuł 119.

Morderstwo proste usiłowane z okolicznościami obciążaiącemi.

Jeżeli morderstwo proste usiłowane niedokonane, ściągnie na osobę uszkodzonego niebespieczeństwo życia, nieuleczoną chorobę, lub z choroby pochodzącą niemoc, ciężkie kalectwo, lub wątpliwe do uleczenia pomieszanie zmysłów, na ówczas sprawca i współ sprawcy czynu, na więzienie warowne od lat 10. do 20. wspólnicy zaś na więzienie ciężkie od lat 3. do 10. skazani bydź maią.

Artykuł 120.

Morderstwo zdradzieckie, rozbóynicze lub nasadzone, usiłowane a niewykonane z okolicznościami obciążaiącemi.

Morderstwo zdradzieckie, rozbóynicze lub nasadzone, usiłowane a nie-

dokonane w przypadku tychże samych w poprzedzaiącym artykule wyrażonych okoliczności, iak morderstwo dokonane, uważane i karane będzie.

Artykuł 121.

Morderca dobrowolnie od przedsięwzięcia odstępuiący.

Mordercy od usiłowanego morderstwa z własnych pobudek odstępuiący, podług przepisów księgi II. karceni będą.

Artykuł 122.

Dzieciobóystwo.

Matka która dziecie swoie zaraz przy porodzeniu umyślnie zabiia, albo rozmyślnie przy porodzeniu umrzéć mu dopuści, ieżeli dziecie z prawego łoża spłodzoném było, więzieniem warowném na całe życie ukaraną zostanie; ieżeli zaś dziecie z nieprawego łoża było, matka zabiiaiąca one karę więzienia warownego od

122. §122. Ok. Austr.

W czasie dyskussyi Seymowéj zarzucali niektórzy członkowie Izby Poselskiéj że bez powodu ostrzeysza iest kara na matkę z prawego łoża od matki naturalnéj.—

JW. Obniski Poseł Łosicki członek Kom: Seymowey odpowiedział na te zarzuty: że kto mimo przysięgi, mimo układu całego towarzystwa cywilnego i tylu świętych obowiązków i gwarancyi praw, w małżeństwie dziecię prawe własne zabiia ten więcéj zawinił niż ta nieszczęśliwa ofiara momentalnéj miłości

ści, może z skutkami jéj nieobznajmiona, niż ta którą zdaje się, że w nieszczęściu jéj, samo prawo ją odstąpiło – bo w takim przypadku prawo gwiłtu dziś obowiązujące ojcowstwa dochodzić niedozwala. –

Co Radzca S. Potocki powiedział w poparciu zdania powyższego, jest na wstępie w głosie ogólnym. –

123. § 123. P.K. Auty:

artykuł ten jest redakcyi R. S. Platera.

lat 10 do 20; zrządzaiąca zaś śmierć dziecięciu przez umyślne opuszczenie i pozbawienie potrzebnéy pomocy, karę więzienia ciężkiego od lat 3. do 10. poniesie.

Artykuł 123.

Zabóystwo.

Kto bez zamiaru odięcia życia, w zamiarze iednak złośliwym dopuszcza się czynu z którego śmierć następuie, popełnia zabóystwo.

Artykuł 124.

Kara.

Kara takowe zabóystwo iest więzienie ciężkie od lat 3. do 10. a ieżeli winowayca z zabitym w blizkiém pokrewieństwie, w oczekiwaniu lub innych stosunkach maiątku, lub w obowiązkach ku zabitemu szczególnych zostawał, więzienie warowne od lat 10. do 20.

Artykuł 125.

Zabóystwo rozbóynicze.

Jeżeli przy rabunku, który z złoczyńców tak gwałtownego dopuścił się obeyścia, iż śmierć nieodbicie nastąpiła, za zabóystwo takowe choćby bez zamiaru zabicia spełnione, na wszystkich współsprawców wykonania zabóystwa, kara śmierci wyrzeczona będzie.

Artykuł 126.

Zabóystwo w kłótni między wielu.

Jeżeli kto w przypadku kłótni i bitwy między wielu osobami wszczętéy, zabitym został, każdy który zabitemu śmiertelny zadał raz, popełnił zabóystwo. Jeżeli zaś śmierć z przyczyny wszystkich zadanych ciosów nastąpiła, lub oznaczyć niemożna kto śmiertelny zabitemu zadał raz, naówczas żaden z nich iako zabóyca uważanym bydź nie może,

126. § 126. P. K. Austr.

127. § 127 Pk. Amb.

w Izbie Senatorskiey, Kasztelan Gliszczyński uczynił uwagę, że chcieć dowodu od doznaiącego napaści na usprawiedliwienie koniecznej obrony, iest tosamo co okazywać więcey troskliwości o życie złoczyńcy niż o życie spokoynego i cnotliwego obywatela. —

128.

w Izbie Poselskiey; JW. Faltz Deputowany M. Kalisza przemówił za tym artykułem; że wprawdzie artykuł ten nieprzepisuie iak się kto ma bronić, lecz do Kodexu Karnego to nienależy; rozwadze Sędziego musi to być zostawione iakich w szczególnym przypadku można

lecz wszyscy o targnięcie się na zabitego przekonani, karze za ciężkie skaleczenie podług działu XVII podpadną.

Artykuł 127.

Konieczna i sprawiedliwa obrona.

Kto w konieczney potrzebie obrony swego lub innych życia, wolności, albo własności, odpieraiąc gwałt, napastnika zabiła, żadney nie popełnia zbrodni: atoli potrzeba dowodu albo przynaymniey gruntownego z okoliczności osób, czasu, tudzież mieysca, wniosku na to, że popełniaiący zaboystwo zostawał w potrzebie użyć, i tylko konieczney użył obrony.

Artykuł 128.

Przestępuiący granice konieczney obrony.

Gdy kto w stanie sprawiedliwey obrony, przestąpiwszy granice konieczney potrzeby, zabił napastnika,

podług księgi II. ninieyszego prawa karanym będzie.

DZIAŁ XV.

O zbrodni spędzenia płodu.

Artykuł 129.

Spędzenie płodu.

Spędzenie płodu iest czyn maiący za cel umyślne poronienie lub rozwiązanie niewiasty ciężarnéy dzieckiem nieżywém.

Artykuł 130.

Spędzenie płodu staie się zbrodnią.

Spędzenie płodu staie się zbrodnią:

a. Kiedy kto bez wiedzy i zezwolenia niewiasty ciężarnéy umyślnie spędzenie płodu zrządza, lub zrządzić usiłuie, a razem przez to niebezpieczeństwem życia matce zagraża, lub onéy uszczerbek na zdrowiu przynosi.

można było użyć środków obrony,
czyli przestąpiono granicę iéj, czy ta-
kowe przestąpienie zasługuje na karę
i dopiero w przypadku zabicia nawet
wymierzy karę aresztu od 8 dni do roku 1. —
Co Ch. S. Potocki powiedział w poparciu tego
artykułu, iest na wstępie w głosie ogólnym.

129. § 128. Pk. Austr.

130. § 131. Pk. Austr.

Początek ustępu a. był w projekcie taki:
„Kiedy ktoś trzeci, niebędący ani Oyciem
„ani matką płodu" — lecz wyrazy
te w O Z R. Stanu, wykreślono
z uwagi, iż ktokolwiek bądź popełni
zbrodnię spędzenia płodu, na karę
za nią zasługuje. —

73
dla
ia-
by
ń-
via
by
m
ch
II.
lę-

po
ka

II 321

za
wi
nie

Sp

JW Chmielewski Poseł Lipnowski przełożył; że projekt zamilcza o tem gdy niewiasta sama sobie płód spędza. Lecz wyjaśniono iż przypadek taki obejmuje Xięga II w art. 323.

131. § 132. Stault.

132.

Projekt do prawa tak się wyraża:
„Spędzanie płodu za zezwoleniem, bez uszkodzenia na zdrowiu Matki, pierwszy raz, przez Ojca lub Matkę płodu, lub przez trzeciego zrządzone, podług Xięgi II karane będzie.

133.

b. Kiedy kto spędzenie płodu dla zysku lub w innym złym zamiarze więcéy razy zrządzał, choćby osoba ciężarna na niebezpieczeństwo życia lub utraty zdrowia wystawiona nie była, i choćby o tém wiedziała i zezwoliła.

Artykuł 131.

Kara

Zbrodnia ta więzieniem ciężkiém od lat 3. do 10. karaną będzie.

Artykuł 132.

Odesłanie do księgi II.

Spędzenie płodu w okolicznościach art. 130. nieobiętych, podług księgi II. karcone będzie.

DZIAŁ XVI.

O porzuceniu dziecka.

Artykuł 133.

Zbrodnia porzucenia dziecka.

Kto dziecko w wieku niemowlę-

cym, lub kiedy nie iest w stanie samo siebie ratować, celem wystawienia go na niebezpieczeństwo życia, lub zostawienia onegoż losowi na mieyscu odległém i zwyczaynie przez ludzi nieuczęszczaném, lub w takich okolicznościach porzuca, iż nie łatwo postrzeżone i uratowane bydź mogło, i gdy oraz śmierć porzuconego tym sposobem dziecka nastąpiła, na ówczas porzucenie dziecka staie się zbrodnią.

Artykuł 134.

Kara.

Kara za tę zbrodnię iest więzienie ciężkie od lat 3 do lat 10.

Artykuł 135.

Odesłanie do księgi II.

Jeżeli z porzucenia wyż opisanego śmierć nie nastąpiła, lub dziecko na mieyscu, i w czasie do uratowania sposobnym porzucone zostało, choćby

134. JW. Grajewski Deput: Kaliszki: wniosł o karę dożywotniego więzienia.

136. § 136. [illegible]

i umarło, winowayca podług przepisów księgi II. karconym będzie.

DZIAŁ XVII.

O ranieniu i skaleczeniu.

Artykuł 136.

Cięzkie ranienie i skaléczenie.

Cięzkie ranienie i skaleczenie iest w tenczas, gdy kto w zamiarze uszkodzenia, zadał drugiemu niebezpieczną ranę, lub znacznie nadwerężył stan iego ciała, umysłu, lub zdrowia.

Artykuł 137.

Staie się zbrodnią.

Cięzkie ranienie, lub skaléczenie staie się zbrodnią:

a. Jeżeli zadany cios, osobę ranioną na niebezpieczeństwo życia naraził.

b. Jeżeli kto zadanym ciosem o utratę zmysłów albo wieczne na

ciele kalectwo przyprawiony został

Artykuł 138.

Kara.

Kara za tę zbrodnię iest więzienie ciężkie od lat 3. do 10.

Artykuł 139.

Zaostrzenie kary.

Popełnione ciężkie ranienie, albo skaleczenie na krewnych w linii wstępnéy, tudzież na osobach względem których raniący w szczególnych zostawali obowiązkach uszanowania lub podległości, ściągnie na winowaycę tę samę karę z zaostrzeniem art. 35. w miarę złości, gwałtu i zrządzonéy szkody.

Artykuł 140.

Odesłanie do księgi II.

Względem ranienia, lub skaléczenia, pod lżeyszemi okolicznościami

139. § 312. SK francu.

141. § 139. Pk Aust.

Tu nastąpował w projekcie Komissyi prawodawczej Dział VIII. z intytulacyą o Pojedynkach. Składał się z 5ciu artykułów, odpowiadających prawu Karnemu Austryackiemu w §§ 140. do 144. — a prawu kryminalnemu Pruskiemu w §§ 667. do 960. —

Zbrodnią pojedynku stanowiło ciężkie ranienie — tudzież śmierć jednej ze stron.

w 1. przypadku pociągała zbrodnia ta karę więzienia ciężkiego od lat 3. do 6. w drugim od lat 6. do 10. takiegoż więzienia. —

Kto pierwszy przez ubliżenie dał powód do pojedynku, surowiej karany będzie. —

pojedynku pod cięższemi okolicznościami, tudzież tytułey i Sekundantów ukarzenie do Księgi II należy

Przeciwko tym przepisom i za wykreśleniem pojedynku z Kodexu karnego przemawiał szczególniej R. S. Gen… Bydgoski Kossecki — popierał go R. S. Plater. (o 17. wrzesp…)

Obstawał zaś za projektem i karą na pojedynki Sędzia N. Jur… Potocki — cytując dawne Konstytucye polskie z r. 1505. i 1588. i Statut Litewski. — Nakoniec większością głosów 17./2. wyrzucono dział o pojedynkach z projektu.

popełnionego, księga II. ninieyszego prawa stanowi.

Artykuł 141.

Wynikłe z ciężkiego ranienia w kłótni zabóystwo

Ci którzy do zabóystwa w kłótni i bitwie między wielu osobami zdarzonego, iak w art. 126. oznaczono, należąc, też bitwę zrządzili, pierwsze razy zadali, lub w niéy dowodzili, pobudzali, więcéy czynnemi byli, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 6 ukaranemi zostaną. Inni zaś temi okolicznościami czynu nieobciążeni, podług księgi II. ninieyszego prawa karceni bydź maią.

DZIAŁ VIII.

O podpaleniu.

Artykuł 142.

Podpalenie.

Podpalenia dopuszcza się tén, kto umyślnie czyn przedsiębierze, z któ-

rego, podług iego zamiaru, w cudzéy własności pożar powstał, lub powstać i szkodę zrządzić mógł.

Artykuł 143.

Podpalenie staie się zbrodnią:

I. *a*. Jeżeli ogień wybuchnął, i w nim człowiek życie utracił, gdy to sprawca przewidzieć mógł.

b. Jeżeli przez ogień podłożony, miasto, wieś, folwark, skład, rękodzielnia lądowa lub wodna, spalone zostały, zgoła to wszystko, z czegoby wielka i przez podpalacza niemogąca bydź wynadgrodzoną, wynikła szkoda.

c. Jeżeli ogień podłożony, w nocy wybuchnął, i życie iednéy lub więcéy osób, albo wyżéy wyszczególnione osiadłości, budowle, i inne na widoczne niebezpieczeństwo zniszczenia wystawione zo-

142. § 147. PK austr:

143. § 148. PK.A. – § 1510. 1537. PK Pr: –
art: 434. do 439. PK franc:

Przy rozstrzyganiu artykułu tego w O.Z.R. S. wzięto uwagę R. S. Wonickiego, że ścisłe wyszczególnienie przypadków podpalenia, wielką tylko ~~wyobrażenia~~ otrudnia zebranie przedmiotu czynu – przytaczał prawo pruskie jako przykład tego w tej mierze przepisu. przekładał przytem że precyzja w wyrażeniu się jest konieczna. –

Po wyliczeniu przedmiotów podpalenia było ocinne w projekcie wyrażenie „i tam dalej" lecz na wniosek R. S. Platera wykreślono je dla uniknienia arbitralności – wykreślono także wyraz warsztaty z obawy aby tym wyrazem nierozumiano warsztatów stolarskich i. t. p.

W ustępie c. tak się projekt wyrażał: „jeżeli ogień „w nocy podłożony w tejże porze wybuchnął." Zmiana nastąpiła na wniosek R. S. Szaniawskiego który przekładał iż trudnyby był dowód czasu podłożenia ognia a zatem należałoby przestać na ocenieniu chwili wybuchnienia

144. § 148. 8te Aufl.

stały; a razem z podpalenia tego osoby na ciele ciężkie obrażenia, budowle zaś znaczne szkody poniosły.

d. Jeżeli ogień w nocy w zamiarze dopełnienia morderstwa, rabunku, lub inney zbrodni na którą kara śmierci iest postanowioną, podłożonym był i wybuchnął, chociażby zamierzone zbrodnie dokonane nie były.

e Jeżeli ogień przez łotra lub łotrów należących do kupy w celu spustoszeń związaney podłożonym był i pożar wyniknął.

W każdym z przypadków wspomnionych, sprawcy śmiercią; wspólnicy zaś więzieniem warownem od 10 do 20. lat karani bydź maią.

Artykuł 144.

II. *a.* Jeżeli ogień podłożony rzeczywiście wybuchnął, i uszkodzo-

nemu dotkliwą w miarę iego maiątku szkodę zrządził.

b. Jeżeli złoczyńca kilka razy różnemi czasy ogień podkładał; i pożar istotnie niebezpieczeństwem znaczném grożący wyniknął choćby przytłumiony istotnéy szkody nie sprawił.

W obydwóch punktu tego pod *a*. *b*. przypadkach, podpalacz karę więzienia warownego od lat 10. do 20. z zaostrzeniem pręgierza poniesie, a w razie okoliczności czyn obciążaiących, więzienie na całe życie, tudzież zaostrzenie piętnowaniem, mieysce mieć będzie.

Artykuł 145.

III. Jeżeli podłożony ogień wybuchnął, iednakże żadna z okoliczności dotąd wytkniętych z podpaleniem połączona nie była, winowayca na więzie-

145. § 148. P[rawa] Austr.

Kommissya prawodawcza chciała aby tutay
kara więzienia jeszcze chłostą na miejscu
popełnioney zbrodni zaostrzona była.
Lecz gdy Rada Stanu postanowiła z całey
Księgi I usunąć ten rodzay kary i nadto
chłostę nie ~~nie~~ za obostrzenie ale za
środek skrócenia kary uważać, przeto żąda=
nie

żądania kommitetu nieprzyjęto.

146. § 148. lit. c Pkllm.

zienie warowne od lat 10. do 15. skazanym, i kara tą pręgierzem zaostrzoną zostanie.

Artykuł 146.

IV. Jeżeli ogień nie wybuchnął, lecz w nocy lub na takiém mieyscu podłożonym był, zkąd za wybuchnięciem pożar łatwo szerzyć się mógł; albo ieżeli zachodziły okoliczności, iż życie ludzkie na niebezpieczeństwo oczywiste wystawione bydź mogło, zbrodniarz więzieniem ciężkiem od lat 3. do 10. ukaranym będzie.

384.

Artykuł 147. 385.

V. Jeżeli ogień w dzień bez szczególnieyszego niebezpieczeństwa podłożonym był, i przed wybuchnięciem bez zrządzenia szkody zgaszonym został, winowayca podług księgi II. ninieyszego prawa ukaranym będzie.

Artykuł 148.

Palenie lasów.

Kto złośliwym zamysłem przez pożar niszczy cudze lasy, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 10. a gdyby wielka ztąd szkoda wynikła, więzieniem warownem od lat 10. do 15. ukaranym będzie.

Artykuł 149.

Palenie swéy własności.

Kto swą własność podpala w zamiarze aby własność cudzą na niebespieczeństwo pożaru i skutki szkodliwe wystawił, podług okoliczności w powyższych artykułach wytkniętych, karę tamże oznaczoną poniesie.

Artykuł 150.

Kto własność swoią podpala, nie w celu aby tym czynem cudzą na niebespieczeństwo pochłonienia ogniem wystawił; lecz aby polegaiące na swéy

148. § 1521. Pk. Pruski

Radzca Stanu Plater zapytał się co ma się rozumieć pod wyrazem „wielka szkoda"?
R. S. Woźnicki przekładał: że jeżeli prawo w tém miejscu nie oznacza od jakiéj ilości zaczyna się wielka szkoda, oznaczyło ius poprze w Artykułach poprzednich — niema więc obawy arbitralności Sędziego lub strony. —

149.

W projekcie tak się zaczynał ten Artykuł.
„Kto w złym zamiarze swoją własność
„podpala aby własności cudzéj na niebezp. etc.. "

Na wniosek R. S. G. T. B. Rautenstraucha zmieniono Artykuł ten iak iest w prawie z uwagi że zły zamiar iuż oznaczony iest wyrazami aby cudzą własność etc — a prócz tego powszechna zasada że niema zbrodni bez złego zamiaru zbyteczniéby tu powtarzana była. —

Stanu
1825.

150. § 150 PK Austr.

mianowicie za całe Kassy Towarzystwa ogniowego.

151. § 148 lit. g: PK Austr. § 1531. 1532. PK Pruss.

152. § 151. PK Austr.

W projekcie tak był wystowiony ten artykuł
„Kto w chęci własnej korzyści cudze dobro
„ruchome z posiadania drugiego bez zezwo=
„lenia jego porywa ten popełnia kradzież: —

podpalonéy własności, trzeciéy osoby prawa nadwerężył, lub kogo w porozumienie czynu podpalenia wprawił, ten nie za podpalenie, lecz za oszustwo karanym bydź ma.

Artykuł 151. 385.

Podpalacz sam ogień gaszący.

Przypadek w którymby podpalacz pobudzony żalem, wcześnie do przytłumienia podłożonego ognia tak się przyłożył, iż wszelkiéy szkodzie zapobieżono zostało; tudzież wszystkie inne przypadki podpalenia ninieyszym działem nieobięte, podług przepisów księgi II. prawa ninieyszego karane bydź maią. 384.–397.

DZIAŁ XIX.

O kradzieży i przeniewierzeniach.

Artykuł 152.

Kradzież.

Kto w chęci zysku cudzą własność

ruchomą bez zezwolenia posiadacza zabiera, popełnia kradzież.

Artykuł 153.

Rodzaie kradzieży.

Kradzież iest gwałtowna, lub prosta.

Artykuł 154.

Kradzież gwałtowna.

Kradzież gwałtowna iest w tenczas, kiedy sprawca przez przemyślne i trudne przysposobienia, przez odbicie, wydarcie, wyłamanie, odmykanie zamków lub zaporów, podmykanie się, przez niebespieczny albo zuchwały za pomocą drabiny lub zakradnienia się do mieysca przystęp, przez użycie wytrychów lub innych narzędzi, przez oderznięcie podróżuiącym kufrów, pak, tłómoków, i t. p. takowéy dopuszcza się.

Artykuł 155.

Kradzież prosta.

Kradzież prosta iest ta, która bez

R. S. Jłnicki czynił uwagę, iż w to by najpierwiéj wchodziło niemałego czy kto dla własnéj korzyści lub na zysk drugiego cudzą własność zabrał – zas podług projektu niemógłby być karany ten ktoby rzecz ukradzioną na szpital oddał.

R. S. Szaniawski był za opuszczeniem wyrazu „ruchomą" dla tego iż podług prawa Cywilnego wiele rzeczy ruchomych niekiedy nieruchome są policzone, co mogłoby dać powód do mylnego tłomaczenia prawa — wniosku tego nieprzyjęto. —

153. § 1121. 1166 do 1168. Ob. Prusk.

154. Ust. Krol: z d. 26. Aug: 1799.

w projekcie było wyrażenie „mozolne" zamiast „przemyślne"

Kommissye Izb Sejmowych żądały aby wyrażenie i. t. p. wykreślono dla uniknienia arbitralności — lecz R. S. zatrzymała ie przez wzgląd że niepodobna wyliczyć wszystkich okoliczności pod jakiemi mogą być skradzione rzeczy zwłaszcza podróżującym. – po wykreśleniu zas wyrażenia i. t. p. gdyby kto ukradł worek z rzeczami w miejsce tłomoka; Sędzia iużby go za kradzież gwałtowną karać niemógł.

156. § 152. Ustęp

157.
R. S. Szaniawski przekładał, iż nie ilości szkody lecz czyn gwałtowny kradzież gwałtowną charakteryzuje — przecież artykuł nie uległ zmianie. —

powyższych okoliczności popełnioną została.

Artykuł 156.

Gwałtowna kradzież staie się zbrodnią.

Gwałtowna kradzież staie się zbrodnią, albo ze względu na zrządzoną szkodę, albo na rodzay rzeczy skradzionéy, albo na naturę uczynku, albo nakoniec na stosunki osoby złodzieia.

Artykuł 157.

Ze względu na szkodę.

Ze względu na zrządzoną szkodę, gwałtowna kradzież staie się zbrodnią, kiedy takowa szkoda summę 300 zł. przenosi; która to szkoda nie podług korzyści złodzieia, lecz podług straty skradzionego ceniona bydź ma.

Artykuł 158.

Ze względu na rodzay rzeczy skradzionéy.

Ze względu na rodzay rzeczy skra-

dzíonéy, nie uważaiąc na ilość szkody, kradzież gwałtowna iest zbrodnią, gdy na rzeczy obrządkom i taiemnicom religiynym poświęconéy, z obelżywém zhańbieniem religii spełnioną została.

Artykuł 159.

Z natury uczynku.

Kradzież gwałtowna iest zbrodnią z natury uczynku, bez względu na ilość szkody:

a. Gdy w czasie trwaiącego ognia, wylewu wody, lub w czasie innéy pospolitéy, albo w szczególności skradzionego dotykaiącéy klęski, popełnioną została.

b. Kiedy złodziéy wbroń albo inne narzędzia bezpieczeństwu osobistemu zagrażaiące był opatrzony.

c. Kiedy w towarzystwie iednego lub więcéy wspólników kradzież spełnił.

158. § 155. Skarb

W pieśnie była tylko mowa o rzeczach obrzędom i tajemnicom religii Chrześciańskiej poświęconych. —

159.

160 § 156. PKAustin

161. § 157. 158. 159. PKAusk

Artykuł 160.

Ze względu na stosunki osobiste złodzieia.

Nakoniec kradzież gwałtowna iest zbrodnią ze stosunku osoby złodzieia:

a. Kiedy kradzież przez służących na swych panach, lub paniach,

b. Przez czeladź rzemieślniczą na swym maystrze, lub przez wyrobników na tym komu się na robotę naięli, popełnioną została.

Artykuł 161.

Kara.

Kradzież gwałtowna połączona z iedną tylko okolicznością, z tych które w art. 157 158 159 160. są zawarte, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 6. ukaraną będzie.

Artykuł 162.

Jeżeliby kradzież gwałtowna więcéy okoliczności, w rzeczonych artykułach opisanych łączyła, sprawca

karę więzienia ciężkiego, od 6. do 10. lat poniesie.

Artykuł 163.

Jeżeli złodziéy przez kradzież gwałtowną, wielką i przez siebie wynadgrodzić się niemogącą zrządził szkodę, i więcéy iak dwie okoliczności artykułami wyż wspomnionemi obięte, zachodzą, kara więzienia warownego od lat 10. do 15. z zaostrzeniem pręgierza wyrzeczona bydź ma.

Artykuł 164.

Kradzież prosta staie się zbrodnią.

Prosta kradzież staie się zbrodnią, albo ze względu na samą ilość zrządzonéy szkody, albo ze względu na ilość szkody wraz z innemi obciążaiącemi okolicznościami.

Artykuł 165.

Ze względu na samą ilość szkody.

Ze względu na samą ilość szkody,

163.

W proiekcie było „<u>niepowetowaną szkodę</u>"

Przeciwko <u>wynagrodzeniu</u> mówił R. S. Szaniawski przy Artykule 174. —

166 § 154. 156. od Autora:

ad C. d. na wniosek R. S. Platera iżby ten rodzaj czynu umieszczono w xiędze II – odpowiedział JW: T. N. Potocki: = że gdy inne przewodnictwa ostrzej karzą kradzieże spełnione w miejscach niemogących być strzeżonemi –
Zgodnie z tą uwagą oderwał się takie Prezydujący

w ten czas iest zbrodnią, gdy za iednym lub więcéy razami zrządzona przez kradzież szkoda zł. 1000 przenosi.

Artykuł 166.

Ze względu na ilość szkody w zbiegu obciążaiących okoliczności

Ze względu na ilość szkody, przy zbiegu uciążliwych okoliczności, kradzież prosta iest w tenczas zbrodnią, gdy szkoda zrządzona 500. zł. polsk. przenosi, i oraz kradzieży, iedna lub więcéy z następuiących okoliczności towarzyszą:

a. Jeżeli kradzież popełnioną została w towarzystwie iednego lub więcéy wspólników.

b. W mieyscu ku czci Boga poświęconém.

c. W rybach po stawach, sadzawkach.

d. W zbożu lub owocach na polu,

tudzież w pszczołach, czyto w pasiekach czy w bartcie.

e. W bydle z paszy lub wygonu.

f. W sprzętach rolniczych na polu zostawionych.

g. Jeżeli kradzież w czasie ognia, wylewu wody, lub w czasie iakiéy pospolitéy, albo w szczególności skradzionego dotykaiącéy klęski popełnioną została.

h. Jeżeli złodziéy w broń, lub inne narzędzie bezpieczeństwu osobistemu zagrażaiące był opatrzony.

i. Jeżeli kradzież przez służących na swych panach lub paniach, albo

k. Przez rzemieślników lub wyrobników na swym maystrze, albo na tym komu się na robotę naięli, popełnioną była.

cy Minister W. R. i O. P. namieniaiąc że niestalić iest wyobrażenie włościanina o kradzieży w rybacz i t. p. iak o kradzieży leśnéj, bo i sam włościanin czyli chłop miewa własne ryby, porosty etc. ~ ~ ~

ta pod lit. e. umieszczono w projekcie „kradzież w drzewie po lasach." Też na wniosek R. S. Platera wszelkie kradzieże leśne do Xięgi II przeniesiono. — na téj zasadzie że kara główna bez względu na ilość szkody za kradzież po lasach byłaby nie stosowną do niskiéj cywilizacyi włościanów naszych, uważaiących lasy za własność wspólną i niepoczytuiących sobie za kradzież defraudacyi leśnéj. —

167.

R. S. Plater czynił uwagę: iżby nienależało zostawić arbitralności sędziego wyboru między karami zaostrzającemi, ale raczej prawem postanowić jaki rodzaj tychże kar ma być wymierzony — Bo gdy Sędziemu spodobało się skarać na wygnanie kara ta dodatkowa byłaby nierównie większa i dotkliwsza jak kara zwyczajna. — Lecz zwrócono tu uwagę R. S. na to że wygnanie tylko cudzoziemca dotknąć może.

168. § 166 Skreślony

Artykuł 167.

Kara.

Kara kradzieży prostéy tak w artykule 165. iako i 166. opisanéy, każdéy z osobna, iest więzienie ciężkie od lat 3. do 6. z dodaniem záostrzeń w miarę większéy liczby okoliczności obciążaiących. Gdyby zaś kradzieżą zrządzona szkoda złot. 1000 przenosiła, a oprócz tego iednę z okoliczności w artykule 166 wytkniętych, łączyła, kara więzienia ciężkiego od 6. do 10. lat wymierzona, a w miarę większéy liczby tychże obciążaiących okoliczności, podług art. 35. zaostrzona bydź ma.

Artykuł 168.

Kradzież nocną porą.

Kradzież tak gwałtowna iako i prosta nocną porą popełniona, iuż to przedłużeniem czasu więzienia w stopniu oznaczonym, iuż zaostrzeniami

art. 35. postanowionemi, dotkliwiéy ukaraną będzie.

Artykuł 169.

Przeniewierzenie się.

Kto z powodu sprawowania publicznego urzędu, lub na mocy szczególnego od zwierzchności zlecenia, powierzoną sobie rzecz w gotowiźnie iakieykolwiek wartości, umyślnie na własny użytek zatrzymuie, albo sobie przywłaszcza, ten zbrodnię przeniewierzenia się w urzędzie popełnia.

Artykuł 170.

Kara przeniewierzenia się.

Kara zbrodni przeniewierzenia się iest ciężkie więzienie od lat 3. do 10. ieżeliby zaś z przeniewierzeniem się oprócz szkody łączyły się okoliczności obciążaiące, na ten czas w miarę okoliczności obciążaiących kara więzienia warownego od lat 10. do 20. wyrzeczona bydź powinna.

169.

w Projekcie Kom: Prawodz: było wyrażone
„powierzoną sobie rzecz w gotowiźnie
„lub wartości 300 zł pol: przenoszącej, etc:

R. S. Prezes Prok: Głtej Szaniawski żądał aby przestępstwa o którym tu mowa nieodróżniano od Kradzieży, tudzież aby nieczyniono różnicy co do ilości szkody.

Minister Skar: Węgleński był zdania iżby kradzież w Kassie publiczney uważana była podług zasad artykułu 158.

Prezydujący Min Ośw. P. odparł: że wyraz „przeniewierzenie" rozciąglejszego jest znaczenia jak kradzież, bo charakteryzuje tu nietylko przestępstwo kradzieży, ale oraz wiarołomność popełnioną przez osobę która przysięgą wierne sprawowanie się zaręczyła lub też zaufania rządowego nadużyła, a zawsze większą od kradzieży zbrodnię stanowi. —

Niektóre głosy wnosiły jeszcze aby w miejsce wyrazów „albo sobie przywłaszcza" napisano „i sobie przywłaszcza";
Rada Stanu atoli z tej uwagi że podawana poprawa mogłaby utrudnić dowodzenie przeniewierzenia bo urzędnicy mogliby się tłumaczyć że sobie nie przywłaszczali, nieprzychyliła się do tej zmiany.

172. § 164. Pkeller

Artykuł 171.

Drugi rodzay zbrodni przeniewierzenia.

Zbrodnię przeniewierzenia się prywatnego ten popełnia, który przy iakiéykolwiek sposobności, i przez kogobądź powierzone sobie dobro w summie 1000 zł. polsk. przenoszącéy, na swóy użytek zatrzymuie, lub sobie przywłaszcza.

Artykuł 172.

Kara.

Przeniewierzenie takowe więzieniem ciężkiém od lat 3. do 6. a w przypadku okoliczności szczególniéy obciążaiących, od 6. do 10. lat ukarane będzie.

Artykuł 173.

Odesłanie do księgi II.

Względnie kradzieży i przeniewierzeń pomnieyszych, tudzież względem kradzieży leśnych, zł. polsk. 1000

wartości nieprzenoszących; niemniéy względem zabierania ruchomości między małżonkami, rodzicami i dziećmi iak długo wspólnie żyią, wydarzyć się mogących, iako też względem uczestnictwa kradzieży i przeniewierzenia się, niemniéy względnie zamierzonéy a niedokonanéy kradzieży, księga II. ninieyszego prawa stanowi.

Artykuł 174.

Kradzież i przeniewierzenie się bezkarne

Wszelka kradzież i każde przeniewierzenie się karaném nie będzie i żadnemu dochodzeniu niepodlega, skoro winowayca wprzód nim zwierzchność o iego czynie wiadomość powźmie, całą zrządzoną szkodę wynagrodzi.

Wyraz Kradzieży dodano dopiero przy dyskussyi

174.

R. S. Szaniawski przełożył iż tak w tym Artykule iako i w 163, które obadwa zachęcać maią złodzieia do wynagrodzenia szkód, smutna postrzega teorya o zbrodni i o karze w tem że nie czyn zbrodniczy ale niemożność wynagrodzenia zrządzonej szkody ma być karana — gdy tymczasem w oczach prawodawcy mało znaczyć powinno wynagrodzenie szkody, zaś wiele nienaruszenie spokojności i zapewnienie iej prawami.

— S. T. N. Potocki usprawiedliwiał Art. 174. tem że iest wzięty z Prawa Austryackiego i zupełnie zgodny z prawem pruskiem. —

— należałoby tu dodać warunek odstąpienia od skargi przez poszkodowanego. —

175. § 169. PHAuty

176. § 170. PHAuty

DZIAŁ XX.

O zbrodni rabunku.

Artykuł 175.

Zbrodnia rabunku.

Rabunku dopuszcza się ten, kto osobie iakiéy w celu opanowania do niéy należących lub cudzych ruchomości gwałt czyni, czyli takowy gwałt czynami, czyli tylko groźbami wykonanym został.

Artykuł 176.

Kara.

Sama niebespieczna groźba, choćby tylko przez iednego winowaycę uczynioną była i bez skutku pozostała, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 6. ukaraną bydź ma.

Artykuł 177.

Jeżeli zaś groźba w towarzystwie iednego lub więcéy sprawców, albo z użyciem broni śmierć sprawuią-

céy dokonaną była; albo ieżeli zabor rzeczy nastąpił, kara będzie więzienie warowne od lat 10. do 15. z zaostrzeniem pręgierza; a ieżeli pod temi samemi okolicznościami na gościńcach lub innych publicznych mieyscach czyn ten zbrodniczy popełnionym został, piętnowanie ma mieysce.

Artykuł 178.

Taż sama kara postanawia się gdy gwałt osobie wyrządzony będzie, chociażby zabór rzeczy uskutecznionym nie był.

Artykuł 179.

Jeżeliby z przyłożeniem ręki do spełnienia gwałtu na osobie, oraz zabór rzeczy istotnie nastąpił, kara więzienia warownego będzie od lat 15. do 20. która prócz tego piętnowaniem zaostrzoną bydź ma.

105 106

178. § 172. [illegible]

179. § 173 [illegible]

180. § 174. 8 Aust.

Dodatek o herszatach nastąpił na wniosek R. S. Wornickiego. —

Artykuł 180.

Gdyby w czasie rabunku ranienie lub skaléczenie nastąpiło, znaczny uszczerbek osobie przynoszące, albo gdyby osoba z powodu doświadczonego gwałtu, lub niebespiecznych groźb w mocną umysłową dolegliwość wprawiona była, każdy współ-sprawca czynu rozbóyniczego na dożywotnie warowne więzienie i na piętnowanie skazanym zostanie; wspólniey na więzienie warowne od lat 10. do 20. herszty zaś w tym samym przypadku śmiercią karani będą.

Artykuł 181.

Odesłanie do księgi II.

Przeciw tym którzy wiedząc iż rzecz łupiestwem nabytą była, takową chociaż w małéy ilości albo wartości, ukrywaią, zbywaią lub nabywaią, księga II. kodexu ninieyszego karę stanowi.

DZIAŁ XXI.

O zbrodniach oszustwa i fałszu.

Artykuł 182.

Oszustwo i fałsz.

Kto podstępnemi przedstawieniami albo czynami, drugiego w błąd wprowadza zamiarem uszkodzenia cudzéy własności, lub nadwerężenia cudzych praw; albo kto w tymże samym zamiarze drugiego niewiadomości lub błędu na złe używa, ten popełnia oszustwo i fałsz.

Artykuł 183.

Staie się zbrodnią.

Oszustwo i fałsz staie się zbrodnią albo z istoty czynu, albo z ilości zrządzonéy szkody.

Artykuł 184.

Z istoty czynu.

Z istoty czynu iest w tenczas zbro-

182. § 176. Pk.Austr:

183. § 177. Pk.Austr

184. § 1412. do 14. Pk.Pr. § 183. Pk.Austr
art 365. Pk.fr. –

108

dnią, gdy kto zaprzysiężonemi fałszywemi świadectwy, lub zmyśleniem innych prawnych dowodów, tak dalece sąd uwiódł, iż na podstawie tychże świadectw lub dowodów, niewinny poniósł karę śmierci, lub skazany został na karę więzienia warownego, albo ciężkiego; fałszywi świadkowie i ci co ich do fałszywego świadectwa uwiedli, lub co dowody przekonania zfałszowali, albo zmyślili, tę samę karę ponieść maią, na iaką niewinnie przez ich świadectwa przekonany, osądzony został, z zaostrzeniem art. 28. ieżeli winowayey na śmierć, tudzież z zaostrzeniem pręgierza i piętnowania ieżeli na karę więzienia warownego bądź do czasu, bądź na całe życie skazanemi będą, a z dodaniem innych zaostrzeń art 35. obięty ch, ieżeli karze więzienia ciężkiego podpadną.

jus talionis.

Artykuł 185.

Z ilości szkody.

Oszustwo i fałsz z ilości szkody zrządzonéy, w tenczas staie się zbrodnią, gdy szkoda fałszem zrządzona lub zamierzona 1000 zł. przechodzi, albo uszkodzonego z maiątku wyzuwa.

Artykuł 186.

Przypadki oszukiwania i fałszowania.

Lubo przypadki oszukiwania i fałszowania, dla wielkiéy onych rozmaitości wyliczyć się w prawie niedadzą, iednak zbrodnię fałszu ze względu na wyż oznaczoną ilość szkody, ten popełnia:

a. Kto drugiego do złożenia fałszywego w Sądzie świadectwa uwiódł, takowe sam w Sądzie złożył; kto w sprawie krzywo przysiągł.

b. Kto fałszywie przybrał sobie

185. § 179. 182. [illegible]:

Dodatek „albo uszkodzonego z majątku wyzuwa" nastąpił na wniosek JW. Mostowskiego który uczynił uwagę iż wzgląd mieć należy na zamożność oszukanego, bo jeżeli dla jednego 1000. Złp. małą jest rzeczą, drugiego daleko mniejsza szkoda z całego majątku wyzuć może.

znaczenie urzędnika publicznego, zmyślił rozkaz zwierzchnich władz, albo nadane sobie iakoby od tychże upoważnienie.

c. Kto publiczne dokumenta, cechy, próby, stęple lub pieczęcie zmyśla, albo prawdziwe fałszuie.

d. Kto podstawieniem zmyślonych wierzycieli, albo innėm podstępném porozumieniem się lub też ukryciem części maiątku swego, prawdziwy stan onegoż przeistacza i uszczupla, na szkodę cudzą.

e. Kto zmyślone prywatne dokumenta sporządza, prawdziwe fałszuie, albo też one umyślnie na szkodę cudzą usuwa, ukrywa lub niszczy.

f. Kto zmyślone lub zfałszowane papiery publiczne choćby z fałszerzami żadnego niemiał poro-

zumienia, lecz znaiąc ich fałsz, umyślnie w dalszy bieg puszcza.

g. Kto niedołężności, małoletności, albo niedoświadczenia drugiego, zabobonnemi lub innemi chytremi omamieniami ku szkodzie onego lub trzeciego nadużywa.

h. Kto przybrał fałszywie cudze imie, stan, albo znaczenie; kto się udaie za właściciela cudzego maiątku, albo innym fałszywym osłania się pozorem, aby sobie nieprawne zyski przywłaszczył, albo komu w maiątku lub w prawach szkodę zrządził, albo onego do popełnienia szkodliwych czynów przywiódł, których bez takowego podstępu byłby się nie dopuścił.

Artykuł 187.

Kara.

Kto zbrodni téy dopuścił się ira-

dodatek „ ale któraby uszkodzi z majątku wyputa, nastąpił na wniosek MSW. Mostowskiego iak pod art: 185. —

188. §184. PRAustr:

zem przez nią szkodę 1000 zł. zrządził, lub mnieyszą nawet, ale któraby uszkodzonego z maiątku wyzuła, więzieniem ciężkiém od lat 3. do 6. karanym bydź ma.

Artykuł 188. 419. 420. 421.

Jeżeli winowayca zrządził fałszem szkodę, nad wyż oznaczoną ilość daleko znakomitszą, lub dla uszkodzonego w miarę maiątku onego bardzo dotkliwą i niepowetowaną; lub też gdy popełniaiący oszustwo i fałsz szczególnéy użył zręczności i śmiałości, powinna bydź wymierzona kara więzienia ciężkiego od lat 6. do 10. a w miarę szkody, niebezpieczeństwa dla uszkodzonego, i w miarę złości winowaycy, zaostrzona bydź powinna. Gdy zaś oszust lub fałszerz oprócz tych obciążaiących okoliczności krzywoprzysięstwo popełnił, na karę więzienia warownego od 10 do 20 lat zasłużył.

Artykuł 189.

Odesłanie do księgi II.

Oszustwo, i fałsze w których powyższe okoliczności nie zachodzą, podług przepisów księgi II. karane będą.

DZIAŁ XXII.

O zbrodni potwarzy.

Artykuł 190.

Potwarz w ogóle.

Potwarz iest w tenczas, gdy kto drugiego o zmyśloną zbrodnię przed zwierzchnością tak pozornie oskarża, iż obwinienie onegoż stało się powodem urzędowego badania lub poszlakowania prawnego przeciw obwinionemu.

Artykuł 191.

Potwarz iako zbrodnia uważana, i karana.

Potwarz staie się zbrodnią:

a. Jeżeli potwarca szczególnego użył

190. § 188. [illegible]

191. § 189. [illegible]

192. § 1433. Kk. Pr:

W projekcie był tylko objęty przypadek śmierci oskarżonego w więzieniu lub kary śmierci lecz przy dyskussyi dodano „pociągającą za sobą karę więzienia.

podstępu i chytrości aby obwinienie drugiego o zbrodnię wiaro-godnem uczynić.

b. Jeżeli obwinionego na niebezpieczeństwo poniesienia kary śmierci, lub więzienia warownego za zmyśloną zbrodnię wystawił.

c. Jeżeli potwarca w szczególnych względem obwinionego zostawał obowiązkach, lub gdy urzędnik w swym urzędzie potwarzy się dopuścił.

Kara za zbrodnię potwarzy iest więzienie ciężkie od lat 3 do lat 10.

Artykuł 192.

Jeżeli obwiniony o zmyśloną zbrodnię pociągaiącą za sobą karę więzienia warownego lub śmierci, do aresztu został wzięty, i z nabawionéy przez to choroby w więzieniu umarł;

potwarca na karę więzienia warownego od lat 10. do lat 15. zasłużył.

Artykuł 193.

Potwarz staie się zbrodnią oszustwa i fałszu.

Jeżeli obwiniony na mocy fałszywych świadectw lub innych dowodów na karę skazany, takową wycierpiał lub cierpi, zbrodnia ta iuż nie iest potwarzą, ale zbrodnią oszustwa i fałszu, o któréy w poprzedzaiącym dziale iest mowa.

Artykuł 194.

Potwarze pomnieysze.

Inne potwarze podług księgi II. karane bydź maią.

DZIAŁ XXIII.

O zbrodni wielożeństwa.

Artykuł 195.

Jeżeli osoba w stanie małżeńskim będąca, powtórnie; lub ieżeli osoba

193. (nowy.)

Dział XXIII był w projekcie między występkami w Xiędze II umieszczony – przeniesiony do Xięgi I na żądanie Komm: Izb Sejmowych, które przestępstwo to iako skutek Krzywoprzysięstwa uważały.

wolna z inną w stanie małżeńskim będącą, wiedząc o tém, śluby małżeńskie zawiera, staie się winną wielożeństwa. Kara za tę zbrodnię iest więzienie ciężkie od lat 3ch do 6ciu.

Artykuł 196.

Jeżeli przestępca przed osobą z którą w śluby małżeńskie wchodzi, stan swóy małżeński ukrywa i tym sposobem ią uwodzi, karę tę samą z zaostrzeniem surowszém poniesie.

DZIAŁ XXIV.

O zbrodniach w pomocy zbrodniarzom danéy.

Artykuł 197.

Dane przestępcom pomocy.

Przestępstwo dania złoczyńcom pomocy iuż wyżéy w art. 23. ninieyszego kodexu opisane, w tenczas sta-

ie się zbrodnią, gdy kto więźniowi, o którym wiedział iż o zbrodnię na karę śmierci lub więzienia warownego zasługuiącą iest obwiniony, użytym podstępem lub przemocą sposobność do ucieczki ułatwia, lub ścigaiącéy zbiega zwierzchności przemocą lub podstępem w schwytaniu onego przeszkody stawia, albo gdy daiący iakimkolwiek sposobem takowym zbrodniarzom i iakiegokolwiek rodzaiu pomoc, do straży lub dozoru nad więźniami był obowiązany.

Artykuł 198.

Kara.

Kara za tę zbrodnię iest więzienie ciężkie od lat 3 do lat 10.

Artykuł 199.

Wyięcie krewnych i powinowatych.

Od téy kary wolni są małżonkowie choćby rozwiedzeni, krewni wstępni

199. Niebyło tego artykułu w projekcie K. P. ułożyła go Rada S. na wniosek RRS. Staszica i Platera.

Ostatnia porzecza „mogą być etc:“ dodaną została na wniosek Kommissyi Izb Sejmowych. —

200. w [illegible] było: „wiele skupionych osób — było.“

202. § 201. Skasow.

lub zstępni, brat lub siostra, powinowaci w tych samych stopniach, ieżeli gwałtownych śrzodków nieużyli; mogą bydź iednak dozorowi policyi oddani.

Artykuł 200.

Danie pomocy staie się buntem.

Jeżeli do uwolnienia więźni wyłamaniem lub innemi gwałtownemi środkami, osoby skupione należały, na ówczas czyn takowy staie się zbrodnią buntu, i należy do przepisów prawa działu IX.

Artykuł 201.

Inne przypadki dania pomocy.

Inne przypadki dania przestępcom pomocy, poprawczo podług przepisów księgi II. karcone bydź powinny.

DZIAŁ XXV.

O umorzeniu zbrodni i kar

Artykuł 202.

Sposoby umorzenia zbrodni.

Zbrodnia umarza się:

a. Przez śmierć winowaycy.

b. Przez wypełnioną karę.
c. Przez darowanie kary.
d. Przez przedawnienie.

Artykuł 203.

Śmierć winowaycy.

Śmierć winowaycy przed zaczętém, lub po skończoném badaniu przed albo po zapadłym wyroku nastąpiona, umarza w prawdzie dalsze z onymże postępowanie i wymierzenie kary; lecz co do wynagrodzeń, co do skutków śmierci cywilnéy, lub zawieszenia w prawach cywilnych zmarłego, wydany przed śmiercią onego wyrok, do exekucyi przyprowadzonym bydź powinien.

Artykuł 204.

Jeżeli winowayca samobóystwem uniknął kary, na ówczas w przypadkach popełnionéy przez onego zbrodni, wielkie wrażenie za sobą pociągaiącéy, ogłoszenie wyroku tym samym sposo-

204. § 203. [illegible]

205. § 204. PkAut.
z odmianą do Konstytucyi stosownie

bem iak przeciw zbiegłemu winowaycy podług przepisów postępowania karnego nastąpi.

Artykuł 205.

Wypełnienie kary.

Gdy winowayca wycierpiał karę wyrokiem zasądzoną, zbrodnia natenczas umarza się, ukarany powraca do wszelkich praw cywilnych i politycznych, ieżeli wyrok utraty lub zawieszenia onychże do pewnego czasu po wypełnionéy karze nieoznaczył. Ztąd wynika iż w używaniu praw których nie utracił, lub do których po ukończonym czasie zawieszenia powrócił, od nikogo przeszkody ani uszczerbku doznawać nie może. Równie gdy nadal uczciwe prowadzi życie, nikt onemu zarzutu przeszłéy zbrodni czynić, ani z téy okazyi iakimkolwiek sposobem obelgi nań miotać niepowinien.

Artykuł 206.

Darowanie kary.

Darowanie kary ten sam ma skutek, co i wypełnienie onéy.

Artykuł 207.

Przedawnienie.

Przedawnieniem umarza się zbrodnia w tenczas, gdy winowayca, rachuiąc od dnia popełnionéy zbrodni, w czasie poniżéy przepisanym do Sądu pociąganym nie był.

Artykuł 208.

Czas przedawnienia.

Czas przedawnienia stanowi się:

a. Lat 20. dla zbrodni które karę śmierci lub dożywotniego więzienia pociągaią.

b. Lat 10. dla zbrodni na które kara więzienia warownego do czasu pewnego, to iest więcéy niż na lat 10. iest postanowiona.

c. Lat 5. dla innych zbrodni

206. § 205. Ekaustz:

208. § 207. Ekaust:

A. S. Ilnicki przekładał iż zbrodnie pociągające za sobą karę śmierci wcale przedawniać się niepowinny. —
S. T. N. Potocki odpart: iż Komm. Prawodawcza odstępując w artykule tym od prawodawstwa Austryackiego to miała na uwadze: że gdy po 20 latach przez wzgląd na następne dobre sprawowanie się tego co zbrodnię popełnił, i który znajduje się w przypadku iż wszystkie warunki przedawnienia do niego

zastosowane bydź mogą, prawo w całéy
swóy surowości na nim wykonać się nieda,
rażey zbrodnie popełniona przemilczà
należy niżeli lekka kara, dać powod
do zgorszenia. —

Tey uwadze oddano sprawiedliwości i
przyięto w całéy osnowie artykuł 208. —

209. § 208 [illegible]

210. § 209 [illegible]

Artykuł 209.

Warunki przedawnienia.

Przedawnienie iednakże pod następuiącemi tylko warunkami mieysce mieć może:

a. Jeżeli sprawca żadnego ze zbrodni pożytku nie posiada; i oraz

b. Szkodę zrządzoną ile istota zbrodni dozwoliła, podług możności wynadgrodził.

c. Jeżeli z kraiu nie uszedł.

d. Jeżeli w przeciągu czasu na przedawnienie oznaczonego żadnéy zbrodni nie popełnił.

Artykuł 210.

Skutek przedawnienia.

Skutek przedawnienia iest ten, iż ani badanie sądowe, ani kara z powodu takowéy zbrodni mieysca mieć nie może.

KSIĘGA DRUGA
O występkach.

DZIAŁ I.
O występkach w ogólności.

Artykuł 211. i następnie.

Występki pochodzą ze złego zamiaru lub winy

Występki nietylko ze złego zamiaru, ale i z winy przestępcy pochodzić mogą. Zły zamiar iest iuż w art. 16. księgi I. opisany.

Artykuł 212.

Wina.

Wina iest zaniedbanie zastanowienia się nad skutkami czynu, lub opuszczenia, bez zamiaru spełnienia czynu prawu przeciwnego.

Artykuł 213.

Piiaństwo bez złego zamiaru, i zupełne.

Chociaż piiaństwo zupełne bez złego zamiaru popełnienia zbrodni podług art. 17. lit. *c.* zły zamiar wy-

211 artykuł nowy
wyrazy i następnie wcisnęły się przez omyłkę przepisu-
piszącego

212.
W projekcie była taka definicya winy: że jest zaniedba
dbanie należytego użycia władz umysłowych i
należytego zastanowienia się nad skutkami czynu
lub opuszczenia bez zamiaru spełnienia czynu prawu
przeciwnego. — R. S. Wożnicki wpłynął najwięcej na zmia-
nę tego artykułu tak jak go mamy teraz.

213. §3. Cz. II Pk. Aut.

214. § 6. [illegible]

mawia, a tym samym czynności szkodliwe i prawu przeciwne, w tym stanie popełnione za zbrodnię niepoczytuią się, maią iednak podlegać skarceniu poprawczemu, w miarę wielkości szkody, w miarę nałogowéy skłonności przestępcy do piiaństwa, i w miarę téy okoliczności gdy przestępca wiedział, iak szkodliwe skutki piiaństwo iego zwyczaynie sprawia, a przecież onego nie wystrzegał się.

Artykuł 214.

Usiłowanie.

Usiłowanie nawet bez wykonania występku, od kary i odpowiedzialności nie wymawia.

DZIAŁ II.

O karach poprawczych w ogólności.

Artykuł 215.

Rodzaie kar poprawczych.

Rodzaie kar poprawczych są na

wstępie ninieyszego kodexu w artykule 5. wymienione.

Artykuł 216.

Zamknięcie w domu poprawy.

Zamknięci w domu poprawy maią bydź w lekkie, lecz od ucieczki zabezpieczaiące kaydany okuci, ile bydź może iednostaynie ubrani, i codzień chlebem i iedną ciepłą potrawą żywieni, za napóy samą tylko wodę mieć będą. Posłanie ich z sienników i koców lub sukien do nakrycia się, składać się ma. Używani będą do prac wewnętrznych lub zewnętrznych, ile stan ich sił i zdrowia dozwoli.

Artykuł 217.

Zamknięcie w domu aresztu publicznego.

Zamknięci w domu aresztu publicznego wolni będą od kaydan, mogą się z własnego utrzymywać maiątku,

217. § 11 P.K.Austr.

R.S. Szaniawski był zdania iż cięższe roboty maią być rodzaiem kary, wybór między niemi od samowolności więźnia zależeć by niepowinien

R. S. Plater dodał: że tam gdzie idzie o ukaranie występku, wzgląd na zamożność nie powinien mieć miejsca.

S. T. N. Potocki przekładał iż sam wzgląd ekonomiczny zdaie się usprawiedliwiać ten przepis ażeby ci ktorzy sami nie są w stanie utrzymywania się kosztem własnym do takich robót wzięci byli ktorzy by koszt ich utrzymania wynagradzały skarbowi.

wyrazy lub zatrudnień dodane na żądanie Komm. Skb. Seymowych.

żaden iednak zbytek dozwolony im nie będzie. Sług własnych i domowników w tenczas tylko do posługi używać mogą, gdy sąd w miarę koniecznéy im potrzeby dozwoli. Nikogo w areszcie przyimować i z nikim bez zezwolenia sądu widzieć się i rozmawiać nie powinni. Gdyby zaś sami utrzymywać się nie byli w stanie, żywność i inne potrzeby stosownie do przepisu w art. 216. zawartego dostarczane im będą. Naostatek użyci bydź maią do robot lub zatrudnień tylko wewnętrznych, których wybór zostawiony tym iest, co się własnym utrzymuią kosztem; dla tych zaś którzy kosztem skarbu są utrzymywani, w miarę zdrowia i sił fizycznych roboty wyznaczone będą.

Artykuł 218.

Kara pieniężna.

Kara pieniężna od 40. zł. polsk.

do 2000. zł. polsk. tam tylko mieysce mieć może gdzie wyraźnie prawem iest przepisana. Przeznaczenie funduszu z kar pieniężnych przez rząd wskazaném zostanie.

Artykuł 219.

Kara cielesna.

Kara cielesna rózgami od 16 do 120 razów w miarę zdrowia i sił fizycznych skazanego wymierzona bydź ma. Nie może bydź częściéy, iak raz w miesiąc powtarzana, ani na raz ieden więcéy iak 30 rózg skazanemu wyliczyć nie można. Kara ta zawsze z zamknięciem iest połączona, i uważa się iedynie, iako środek do skrócenia kary zamknięcia w stopniach prawem na szczególne występki oznaczonych a to podług prawideł w art. 226. ninieyszego prawa pod lit. *b*. przepisanych, kara ta nie może bydź wykonywana iak między mu-

219. § 15. 16. Pklaw:

Już z dyskussyi przy Xiędze I wynikło że Kara ta
zupełnie z I. Xięgi usuniętą została, najwięcej wsku-
tek głosu R. S. Slatera za zupełnem uchyleniem
kary cielesnej z rzędu kar prawem przepisanych.
przy rozbieraniu tej II Xięgi tenże R. S. Slater ciągle
obstawał za zupełnem zniesieniem chłosty, wymógł
przynajmniej że wykreślono wyraz <u>chłosta</u> a uży-
to wyrażenia <u>Kara cielesna</u> – Że ~~tylko~~ kara ta
środkiem jest tylko skrócenia czasu więzienia
że tylko rozgami i w razach wykonana być może
że przez złodziei i podpalaczy zostawiony jej wybór
skazanemu – a tak w miarę postępu oświaty
z czasem niebędzie używana jak tylko przeciw
złodziejom i podpalaczom – Niechaj sromota
kary znieważającej spada na ludzi jej godnych
a nie na rząd który nie tłumić usuwać szla-
chetne w Narodzie ale zaszczepiać i rozkrze-
wiać je powinien. – Wreszcie R. S. Slater wnosił

o umieszczenie na końcu kodexu nowego artykułu stanowiącego że po upłynieniu lat 10. chłosta cielesna ustaje i przywró-cenie jej jedynie za nową ustawą sejmową nastąpić. —

Prezydujący M. O. Potocki był za utrzymaniem chłosty z powodu niskiego stopnia oświaty

M. S. W. Mostowski odparł: że powód potrzeby kar cielesnych dla opóźnionego oświecenia iest zbyt pozorny — sądził owszem że wznie-sienie do wyższego stopnia Cywilizacyi nie z uży-wania upadlających środków, lecz z ich uchy-lenia wyniknąć może. — oświadczył się, tedy za zdaniem R. S. Platera.

Izby Sejmowe dodały zastrzeżenie co do obywateli co do ozdobionych honorowo i wyjątek co do podpa-laczy i złodziei

Co zaś do projektowanego artykułu nowego o zniesieniu chłosty po lat 10. zgodzono się na to że ponieważ inicjatywa praw nie iest atrybucyą narodu ale samego panującego, tedy prerogatywa ta niby uszczuplała bez porozumienia woli w tej mierze monarchy — a zatem ią tylko w adressie upraszać należy Króla przez petycyą ~~aby~~ o inicia-tywę do zniesienia chłosty. —

rami zamknięcia. Niemoże bydź także używana przeciwko tym, którym służy prawo obywatelstwa w kraiu i za granicą, ich dzieciom i familiom, tudzież przeciwko tym, którzy znakami honorowemi są ozdobieni. Niepodpadaią temu wyłączeniu złodzieie i podpalacze.

Artykuł 220.

Stopnie zamknięcia co do długości czasu.

Zamknięcie tak w domu poprawy, iako i w domu aresztu publicznego co do długości czasu ma 3 stopnie, to iest:

1. Stopień od dni ośmiu do miesięcy trzech.
2. Od miesięcy trzech do roku iednego.
3. Od roku iednego do lat trzech.

Artykuł 221.

Zaostrzenie kar poprawczych.

Zamknięcie tak w domu poprawy

iako i w domu aresztu publicznego zaostrzone bydź może.

a. Postem.

b. Zabronieniem pobytu w mieyscu pewném.

c. Wygnaniem z kraiu.

Artykuł 222.

Poszczenie.

Na poszczenie skazany naywięcéy dwa dni w tydzień o chlebie i wodzie trzymanym będzie.

Artykuł 223.

Zabronienie pobytu w mieyscu pewném.

Zabronienie pobytu w mieyscu pewném w Obwodzie lub Woiewództwie po odbytéy karze, może bydź wyrzeczone na czas oznaczony lub na nieoznaczony; w tenczas osobliwie ma mieysce, gdy obawa iest aby występny w mieyscu z kąd ma bydź usunięty, nie zagrażał nadal spokoy-

221 §§ 18. 19. Cz II Ekkaut

222 nowy

223. § 17. C II Ekkaut

225. § 22; 26. (II Ekaut

226. (§ 23. (II Ekaut

ności publiczney lub osób poiedynczych.

Artykuł 224.

Wygnanie z kraiu.

Wygnanie z kraiu po skończoney karze tylko cudzoziemców dotykać może.

Artykuł 225.

Ograniczenie samowolności Sędziego.

W ogólności ani rodzay kary na każdy występek postanowiony zmienionym, ani przez układ z uszkodzonym zniesionym bydź nie może. Niewolno także Sędziemu stopnia długości czasu zamknięcia przestąpić. Czas tylko pośredni w stopniu wymiarowi Sędziego zostawia się.

Artykuł 226.

Wyięcie od powyższego prawidła.

W następuiących szczególnych okolicznościach od powyższego pra-

widła odstąpić i karę prawem postanowioną zmienić można.

a. Kiedy kara pieniężna w maiątku skazanego lub w sposobach utrzymania życia iego i familii znacznyby przyniosła uszczerbek. W którym to przypadku zamiast kary pieniężnéy kara zamknięcia wymierzona bydź powinna tym sposobem, aby skazany za każde 6. zł. polsk. kary pieniężnéy, dzień ieden zamknięcia wysiedział.

b. Kiedy przez długość czasu prawem postanowionego zamknięcia zarobek skazanego, a tym samym sposób utrzymania iego i iego familii na upadek byłby wystawiony, naówczas długość czasu zamknięcia przez podstawienie kary cielesnéy, ieżeli stan zdrowia występnego dozwoli skrócona bydź może, rachuiąc co do mężczyzn za

W projekcie liczono za każde trzy rózgi dzień iedentylko. —

Wyjątek ostatni co do złodziei i podpalaczy dodany na żądanie Kom: Skb. Sejmowey.

każdy ieden dzień, a co do kobiet za każde dwa dni skróconego zamknięcia iedną rózgę. Przy użyciu tego podstawienia kary cielesnéy, ten ma bydź zachowany przepis: iż gdyby skazany raczéy czas zamknięcia wysiedzić, iak podstawieniem kary cielesnéy od dłuższego zamknięcia uwolnić się żądał, naówczas podstawienie to mieysca mieć nie powinno i wyrok na samo zamknięcie podług powyższego prawidła zmienionym bydź ma. Złodzieiom i podpalaczom ten wybór nietylko dozwolonym nie będzie, lecz owszem obok więzienia kara cielesna wyrzeczona nanich bydź powinna.

Artykuł 227.

Kiedy areszt na karę pieniężną zamienionym bydź może.

Jeżeli maiątek skazanego iest do-

starczaiący, może bydź kara aresztu domu publicznego na karę pieniężną zamieniona, lecz tam tylko gdzie prawo téy zamiany wyraźnie dozwala.

Artykuł 228.

Przyczyny zły zamiar wymawiaiące,

Przyczyny w art. 17. księgi I. wytknięte zły zamiar w zbrodniach wymawiaiące, wymawiaią także zły zamiar lecz nie winę w występkach.

Artykuł 229.

Skutki kar poprawczych.

Skutki kar poprawczych są:

1. Roboty wewnętrzne i zewnętrzne.
2. Utrata praw obywatelskich i urzędów publicznych za występki na które kara zamknięcia w domu poprawy; tudzież utrata urzędów publicznych za występki na które kara zamknięcia w domu aresztu

228. nowy.

W projekcie po ustępie 6. był punkt taki
„Sprawowanie nawet władzy rodzicielskiey
„ieżeliby za nadużycie iey był karany.
(czytaj w tym względzie uwagi do Art: 3)

publicznego w stopniu trzecim iest postanowiona.

3. Zawieszenie w urzędowaniu publicznem za występki na które kara aresztu publicznego w stopniu pierwszym lub drugim iest przepisana.

4. Zawieszenie w używaniu następuiących praw cywilnych przez ciąg zamknięcia:

a. Wpływanie do obrad familiynych.

b. Sprawowanie opieki, kurateli wyiąwszy nad własnemi dziećmi.

c. Bydź biegłym lub użytym za świadka przy zeznaniu aktów.

d. Swiadczenie w sądzie inaczéy iak dla prostéy informacyi.

Reszty praw cywilnych skazany używać wprawdzie może, lecz dla użycia onych

z zamknięcia bez zezwolenia sądu wychodzić niepowinien.

5. Zawieszenie w prawach politycznych przez ciąg kary.
6. Oddanie pod dozór policyi po wycierpianéy karze w przypadkach gdzie prawo wskaże lub sąd uzna tego potrzebę.
7. Zakaz handlu, rzemiosła lub professyi, tudzież utrata towaru w przypadkach prawem wyraźnie wyszczególnionych. Towar utracony zniszczonym lub na fundusz ubogich i szpitalów obróconym bydź może.
8. Obowiązek do wynadgrodzeń cywilnych, i ponoszenia kosztów stosownie do przepisu artykułu 47. księgi I.

5a3. Artykuł 230.

Powtarzanie występków.

Kto sądzony iuż raz i karany za-

230. nowy

231. nowy

zbrodnie lub występek popełni potym występek, ma bydź nań wyrzeczona dłuższa kara zamknięcia w stopniu na popełniony rodzay występku przepisanym.

Artykuł 231.

Kto po dwakroć za zbrodnie lub występki karany, popełni trzeci raz występek, skazany zostanie na naydłuższe w stopniu zamknięcie z dodaniém zaostrzeń.

Artykuł 232.

Kto po odbytéy trzykrotnéy karze za występki lub zbrodnie, dopuścił się po raz czwarty występku, kara nań stopniem wyżéy wymierzona bydź ma, a zatym kto trzy razy karany dopuści się czwarty raz występku pociągaiącego za sobą naywyższy stopień kary poprawczéy, skazany będzie na nay-

niższy stopień więzienia ciężkiego za zbrodnie.

Artykuł 233.

Te same prawidło zachowaném bydź powinno w razie dalszego powtarzania.

Artykuł 234.

Gdy kto raz za zbrodnie lub występek karany, popełni potym drugi na karę pieniężną zasługuiący, podwóyną ilością przepisanéy prawem kary pieniężnéy ukaranym zostanie.

Artykuł 235.

Dwa razy za występek lub zbrodnią sądzony i karany, za trzecim powtórzeniem występku na karę pieniężną zasługuiącego, na zamknięcie w domu aresztu publicznego, sposobem w art. 226 lit. *a*. oznaczonym skazanym bydź ma. Co i w razie dalszego powtarzania

wy-

233 nowy

234. nowy

235. nowy

236 nowy

237. § 28. C II d k Aus

występków na karę pieniężną zasługujących zachowanym będzie.

Artykuł 236.

Powody zaostrzenia i łagodzenia kar, tudzież zastosowanie onych.

Powody zaostrzenia tudzież łagodzenia kar, niemniéy prawidła zastosowania przy wymiarze kar poprawczych są te same, które w dziale III. IV. i V. księgi I. o zbrodniach przepisane zostały.

DZIAŁ III.

O karceniu małoletnich.

Artykuł 237.

Małoletni karom poprawczym podlegaią.

Małoletni do lat artykułem 18 niniejszego prawa oznaczonych powinni bydź poprawczo karani: albo

a. Za zbrodnie za które podług

art. 18 księgi I. dla wieku swego odpowiedzialni nie są, albo

b. Za występki.

Artykuł 238.

W obydwóch przypadkach małoletni w tenczas dopiero karze poprawczéy ulegaią, gdy lat 12 wieku swego ukończyli. Do ukończenia lat 12. w obydwóch przypadkach domowemu tylko skarceniu podpadaią.

Artykuł 239.

18. Za zbrodnie.

Małoletni za zbrodnie kary godni niedłużéy iak na rok ieden zamknięcia w domu poprawy lub aresztu publicznego skazani bydź mogą, lecz w miarę okoliczności obciążaiących, powinny bydź dodane zaostrzenia poszczenia.

Artykuł 240.

Powody zaostrzenia kar na małoletnich.

Okoliczności na które przy wy-

238. § 4. (II Pkl.

239. § 29. (II Pkl.
Projekt do prawa zagrzał w ostatniej pozycyi dodaniem zaostrzeń chłosty, postu i robót, wewnątrz domu kary.

240. § 30. (II Pkl.

241. § 31. (II Układu

Przy roztrząsaniu tego artykułu w Radzie Stanu wnosił R. S. Szaniawski aby we wszystkich więzieniach bez względu na wiek skaranego, nauki moralne zaszczepione były —

Zostawiono to władzy administracyjnej urządzającej więzienia.

miarze na małoletnich kary i zaostrzeniu onéy wzgląd mieć należy, są następuiące:

a. Wielkość i natura przestępstwa.

b. Wiek przestępcy bardziéy do letności zbliżony.

c. Stan władz umysłowych, który z czynów szkodliwych, powodów popełnienia, i z poprzedniczego małoletnich sprawowania się wykrytym bydź powinien. Nakoniec

d. Szkodliwe skłonności, wyższy złości stopień i niepoprawność okazuiące.

Artykuł 241.

Nauka.

Z karą na małoletnich oprócz stosownych do sił i wieku robot ma bydź nauka szczególniéy moralności i religii połączona, przez ciąg zamknięcia trwaiąca.

Artykuł 242.

Za występki.

Małoletni za występki pierwszy stopień zamknięcia poprawczego za sobą pociągaiące, karze domowéy ulegaią; za występki zaś na które drugi i trzeci stopień zamknięcia poprawczego iest przepisany, mogą bydź zamknięciem poprawczém, lecz naydłużéy na niedziel 6. karceni, z dodaniem zaostrzeń w miarę okoliczności obciążaiących.

DZIAŁ IV.

O występkach w szczególności.

Artykuł 243.

Podział występków.

Występki w szczególności dzielą się następnie:

1. Występki przeciw bezpieczeństwu powszechnemu kraiu i publicznéy spokoyności.

242. § 32. (: II [illegible]

243. § 33. . . 36. (II [illegible]

2. Przeciw publicznemu porządkowi i przeciw urządzeniom kraiowym.
3. Przeciw powinnościom służby publiczney.
4. Przeciw bezpieczeństwu osobistemu co do życia.
5. Przeciw bezpieczeństwu osobistemu co do zdrowia.
6. Przeciw bezpieczeństwu osobistemu co do ciała.
7. Przeciw bezpieczeństwu własności.
8. Przeciw bezpieczeństwu honoru i dobrey sławy.
9. Przeciwko dobrym obyczaiom.
10. Odgrażanie się szkodą, zgorszeniem lub niespokoynością nabawić mogące.

DZIAŁ V.

O występkach naprzeciw bezpieczeństwu powszechnemu kraiu i spokoyności publiczney.

Artykuł 244.

Występki naprzeciw bezpieczeństwu powszechnemu kraiu i spokoyności publiczney są następuiące:

1. Ubliżenie winnemu uszanowaniu osoby Panuiącego, lub członków Jego familii.
2. Wystawienie na wzgardę Konstytucyi kraiowey.
3. Zniewagi wyrządzone władzom lub poiedynczym urzędnikom kraiowym w czasie urzędowania.
4. Fałszowanie monet w okolicznościach działem XII. księgi I. nieobiętych.
5. Obraza religii w przypadkach działem VIII. księgi I. nieobiętych.

244.

— W projekcie punkt 2. był tak wyrażony:
„wzniecanie nieukontentowania
naprzeciw rządowi lub Konstytucyi krajowej"
Poprawa nastąpiła na żądanie Izb Sejmowych.

56

W projekcie był jeszcze punkt 14. Włóczęgostwo i żebractwo, lecz te odesłano do Xięgi III.

245.

W projekcie zaczynał się ten artykuł tj. i Odgrażanie się na życie Panującego lecz wykreślono tę porcję z powodu iż w Xiędze I jest objęta. —

6. Należenie do buntu i rozruchu, tudzież zakazane kupienie się.
7. Gwałt publiczny w przypadkach działem X. księgi I. nieobiętych.
8. Zakazane towarzystwa.
9. Zakazany druk i sprzedaż druków.
10. Podburzanie podwładnych naprzeciw zwierzchności.
11. Powrót wygnańca do kraiu.
12. Ucieczka z więzienia publicznego.
13. Danie przestępcom pomocy.

Artykuł 245.

Ubliżenie winnemu uszanowaniu osoby Panuiącego lub członków Jego familii.

Zniewagi wyrządzone osobie Panuiącego przez mowy, pisma, druki, szyderskie obrazy, ieżeli obelżywe mowy niechęć przeciw osobie Monarchy wzbudzić mogące publicznie miotane, lub ieżeli pisma, druki, szyderskie obrazy udzielane były, zamknięciem w domu

aresztu publicznego od roku iednego do lat trzech ukarane bydź maią.

Artykuł 246.

Obelgi wyrządzone przez mowy, pisma, druki, szyderskie obrazy, członkom familii Panuiącego, ieżeli obelżywe mowy miotane były publicznie, lub ieżeli pisma, druki, obrazy szyderskie, były udzielane, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy trzech, w miarę zaś większéy złośliwości i dotkliwszych obelg, témże więzieniem od miesięcy trzech do roku iednego ukarane bydź maią.

Artykuł 247.

Wystawienie na wzgardę Konstytucyi kraiowéy.

Kto w sposobie złośliwym przez szyderskie pisma lub druki, w mieszkańcach kraiowych pogardę naprzeciw Konstytucyi kraiowéy, wzbudzić usiłuie, ten popełnia występek naruszenia spokoyności publicznéy, i ściąga na

246. § 263 zob. PK Austr.

247. § 57. (I PK Austr.
§ 155. PK Prus.

W projekcie były takie wyrażenia:

„Kto etc. nieukontentowania naprzeciw rządowi lub Konstyt. wzbudzić usiłuje

– Poprawa nastąpiła z tej uwagi że takie wysłowienie mogłoby dać powód do uważania za występek wszelkich i w najlepszej chęci czynionych uwag nad rządem, konstytucyą etc......

13

ar
la

I 66

pi
k
w
ie
by
ar
si
śl
zi
d

W

de
ca
K
łu
n

248. § 207.–209. KK Prus.
Art. 222. 223. KK Franc:

249.

Kara pieniężna zastrzeżona
w kodexie na żądanie Komm. Jeb. Sejmowej

bie karę domu aresztu publicznego miesięcy trzech do roku iednego.

Artykuł 248.

iewagi wyrządzone władzom lub poiedynczym ırzędnikom kraiowym w czasie urzędowania.

Zniewagi czynne władzom kraioym lub poiedynczym urzędnikom czasie ich urzędowania, chociaż bez oru ich urzędowym czynnościom yrządzone, zamknięciem w domu esztu publicznego od dni 8. do mie-cy trzech, w miarę zaś złośliwo- przestępcy i dotkliwszych obelg, roku do lat 3. skarcone bydź maią.

Artykuł 249.

Obelgi słowne wyrządzone władom lub poiedynczym urzędnikom czasie sprawowania ich urzędów, zamnięciem w domu aresztu publiczn go l dni 8. do miesięcy 3. lub karą pieężną od 40. do 500 złotych ukarane ydź winny.

13

ar
la

I 66

248. § 207.–209. KK Prus.
Art. 222. 223. KK Franc:

pi
k
w
ie
by
ar
si
śl
zi
d.

249.

w

Kara pieniężna zaostrzona
wkoniec na żądanie Komm: Jebo

d
ca
K
łu
n

siebie karę domu aresztu publicznego od miesięcy trzech do roku iednego.

Artykuł 248.

Zniewagi wyrządzone władzom lub poiedynczym urzędnikom kraiowym w czasie urzędowania.

Zniewagi czynne władzom kraiowym lub poiedynczym urzędnikom w czasie ich urzędowania, chociaż bez oporu ich urzędowym czynnościom wyrządzone, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy trzech, w miarę zaś złośliwości przestępcy i dotkliwszych obelg, od roku do lat 3. skarcone bydź maią.

Artykuł 249.

Obelgi słowne wyrządzone władzom lub poiedynczym urzędnikom w czasie sprawowania ich urzędów, zamknięciem w domu aresztu publiczn go od dni 8. do miesięcy 3. lub karą pieniężną od 40. do 500 złotych ukarane bydź winny.

Artykuł 250.

Fałszowanie monet w przypadkach działem XII. księgi I. za zbrodnie niepoczytanych.

Występku fałszowania monet dopuszcza się ten:

a. Kto nie maiąc prawa pod iakimkolwiek bądź i gdziekolwiek używanym stęplem pieniądze biie, lub odléwa, chociażby dobroć i waga kruszców, były równe lub lepsze od zwyczaynych, dobrych i ważnych monet.

b. Kto wartość wewnętrzną ważnych sztuk pieniężnych w iakimkolwiek sposobie zmnieysza lub uszczupla.

Artykuł 251.

Kara za takowe występki iest zamknięcie w domu poprawy od roku iednego do lat trzech.

Artykuł 252.

Wspólnicy fałszowania monet pod

250. § 252. 253. 263. Ψ.K.Pr:
§ 103. lit a. (:I. Ψ.K.Austr.
art: 132. 3. 4. K.K.Franc.

251.

252 § 105. sq: (I Ψ.K.Austr. § 260. sq Ψ.K.Preuss.
art: 132. 3. 4. 5. K.K.fr.

Po tym artykule był w projekcie taki:
„Kto monetę biegu w kraju niemającą
bez zamiaru nawet oszukania podaje,
zasłużył na karę etc. — —
lecz O.Z.R.S. wykreślito go opierając się na zasadzie
„że tylko zamiar oszukania karany być
może, kiedy zatem zamiaru tego nie ma
kara także miejsca mieć niepowinna. —

253. § 259. P.K.Pruz.

254.
W projekcie było: „Kto bez zezwolenia”
poprawiono w O.Z.R.S. —.

okolicznościami w art. 250 lit. *a. b.* oznaczonemi, tudzież ci którzy pieniądze sfałszowane z porozumieniem się z sprawcami lub ich wspólnikami w bieg publiczny puszczać podeymuią się, oraz i ci którzy cząstki z uszczuplonéy w swéy wewnętrznéy wartości monety, wiedząc że pochodzą z monet nabywaią, na karę zamknięcia w domu poprawy od miesięcy trzech do roku iednego zasłużyli. W przypadku zaś zrządzenia znacznéy szkody, kara domu poprawy od roku iednego do lat 3. mieysce mieć powinna.

Artykuł 253.

Usiłowanie fałszowania monet chociażby żadna ztąd ieszcze niewynikła szkoda, zamknięciem w domu poprawy od dni 8. do miesięcy 3. skarcone bydź powinno.

Artykuł 254.

Kto bez uwiadomienia zwierzchno-

ści w swoim domu ma zachowaną machinę do bicia lub formy do lania monet, zamknięciem w domu poprawy od dni 8. do miesięcy 3. skarcony będzie.

Artykuł 255.

Na podobną karę zasłużył rzemieślnik lub professyonista, który bez zezwolenia władzy mennicznéy, machiny czyli prassy do bicia lub formy do lania monet robi. W razie powtarzania takowego występku, winowayca utraci rzemiosło lub professyą. Machiny lub prassy powinny bydź w każdym przypadku zepsute, kruszec zaś z onych sprzedanym, i pieniądze na fundusz ubogich obrócone zostaną.

Artykuł 256.

Art. 108 księgi I. ninieyszego prawa o bezkarności fałszerzy za zbrodnię fałszowania monet, służy także i co do występków fałszowania monet.

255. § 85. (: II Pkant:

256. § 138. Kk Frau

257.

Projekt mieścił w tym artykule oprócz a. i b. jeszcze dwa punkta – o bluźnierstwie – i o przeszkodach Obrządkom Religij

Na O.Z.R.S. żądano się, aby wykreślić całkiem te artykuły z Kodexu. z tych zasad że dla unikenia szpiegostwa po domach i niespokojności w familijach, w czynności domowe wchodzić prawu nienależy, skoro te ani do zgorszenia ani niepokoiu publicznego niedały powodu

Lecz N.S. uwiadomiony o tém rozkazał Ministrowi Sekretarzowi Stanu aby oświadczył R.S. iż chce mieć w projekcie wymierzone kary
a. na tych co Chrześcian od wiary odwodzą
b. na tych co błędne sekty tworzą. –

a J.O. T.N. Potocki oświadczając to Radzie S. objaśnił taż że lubo w Konstytucyi niema Religii panującej gdy jednakże wyznania Chrześciańskie szczególniejszej protekcyi doznawać mają – a rozszerzenia sekt nowych zawsze naruszą spokojność publiczną, tedy N.P. rozkazał umieścić przepisy takie w projekcie. –

Następnie gdy R.S. Staszyc, Szaniawski, Kozm. przekładali iż trudno będzie udeterminować co iest błędna nauka – że trzebaby odróżnić sekty szkodliwe od nieszkodliwych; na to Ref: S. Kalin.

wzk

Artykuł 257.

Obraza religii

Występku obrazy religii dopuszcza się ten:

a. Kto chrześcianina do odstąpienia od religii chrześciańskiéy uwiedzie.

b. Kto nowe sekty religiyne w kraiu utworzy lub tworzyć usiłuie.

Artykuł 258.

Kara za występek obrazy religii w przypadku pod *a.* iest kara zamknięcia w domu aresztu publicznego od roku do lat trzech. Taż sama kara iest za obrazę religii w przypadku pod *b.* ieżeli utworzenie sekty nastąpiło. Usiłowanie tworzenia sekt zamknięciem w tymże samym domu od miesięcy trzech do roku karconém będzie.

Artykuł 259.

Należenie do buntu.

Wyobrażenie buntu iest w księdze

I. o zbrodniach w art. 80 i 81 umieszczone.

Artykuł 260.

Wszyscy wspólnicy buntu których ukaranie w księdze I. w art 83. do niniejszéy księgi iest odesłane, ulegaią karze zamknięcia w domu, aresztu publicznego od dni 8. do 3. miesięcy; w miarę zaś niebezpieczeństwa i zrządzonéy szkody iako też podług mnieyszego lub większego przyłożenia się do buntu, kara domu aresztu publicznego od miesięcy trzech do roku iednego, mieysce mieć powinna.

Artykuł 261.

Jeżeli niespokoyność w swém powstaniu bez dalszego niebezpiecznego wybuchnienia, zaraz uśmierzyła się, natenczas herszty i podżegacze zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku, inni zaś wspólni-

Kalinowski odparł: iż przepis ten niema się ściągać do Sekt iuż utworzonych i trwaiących ale do nowych i u nas utworzyć się mianych —
Zgodzono się w końcu na utrzymanie przepisów tych w X: II lecz wykreślono wyraz <u>namawianie</u> zmieniaiąc go na <u>uwodzenie</u>

259. 260. § 64. <u>Ck Austr.</u> § 167–180. <u>Kk Prus.</u>
art: 209 do 221. <u>Kk Franc.</u>

261. § 65. <u>Ck Austr.</u>

263. § 69 C: I. Pk Auct:

264. § 51. C: II. Pk Auct:

cy od dni 8. do miesięcy 3. w tym samym domu karani bydź maią.

Artykuł 262.

Należenie do rozruchu

Wyobrażenie i opisanie rozruchu iest w księdze I. o zbrodniach w art. 85. umieszczone.

Artykuł 263.

Wspólnicy rozruchu których ukaranie podług art. 87. księgi I. do niniey széy księgi iest odesłane, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do 3. miesięcy; przy większym zaś stopniu złośliwości, i w miarę większego lub mnieyszego należenia do rozruchu, od miesięcy 3 do roku iednego skarceni bydź maią.

Artykuł 264.

Zakazane kupienie się.

Każdy kto w zamiarze sprzeciwienia się urzędnikom publicznym podczas

ich urzędowania, ludzi do pomocy lub oporu wzywa, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. ukarany bydź ma.

Artykuł 265

Podobnéy karze ulegać będzie każdy, kto takowemu wezwaniu powolnym się staie i z wzywaiącym ku pomocy lub ku sprzeciwieniu się zwierzchności łączy się.

Artykuł 266.

Kto w czasie skupienia się ludzi bez złego celu nastąpionego, zwierzchności lub strażom rozeyść się nakazuiącym nie iest posłuszny, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. skarany bydź winien.

Artykuł 267.

Jeżeli przy odmówieniu posłuszeństwa przestępca wdał się z zwierzchnikami

266. § 55. sq. C. II. [illegible] § 181. 2. 3. [illegible]

268.

269.

Wpisane po wyrazach, „lub sługom rządowym były, lub ich wysłańcom” — lecz te po dyskussyi Kommissyi Sejmowej wykreślone zostały.

kami lub strażą w spory i kłótnie słowne, natenczas kara w powyższym artykule oznaczona w tymże samym stopniu ma bydź zaostrzoną.

Artykuł 268.

Gwałt publiczny.

Wspólnicy zbrodni gwałtu publicznego w przypadku art. 96. po ukaranie do księgi II. odesłani, zamknięciem w domu poprawy od roku do lat 3. karani bydź powinni.

Artykuł 269.

Występku gwałtu publicznego dopuszcza się każdy w przypadkach następuiących.

Pierwszy przypadek. Ktokolwiek sam przez siebie lub więcéy osób, iednakowoż bez buntowniczego skupienia się, sędziemu, urzędnikowi, lub sługom urzędowym w rzeczach urzędowych, albo nakoniec strażom w wy-

konywaniu publicznych rozkazów przez niebezpieczne groźby, lub rzeczywiście użyciem gwałtu chociażby bez broni i bez ranienia opierał się, takowy przestępca zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku iednego; Wprzypadkach iednak czynienia oporu z użyciem broni, z uszkodzeniem, albo lekkiém ranieniem, od roku do lat 3. ukaranym bydź ma.

Artykuł 270.

Drugi przypadek. Gdy kto pomiiaiąc kraiową zwierzchność cudze spokoyne posiadanie gruntu, lub polegaiące na nim innéy osoby prawa, z zgromadzonemi ludźmi przez gwałtowne napadnięcie narusza, czy to dla pomszczenia się za krzywdę, czyli dla osiągnienia roszczonych praw, czyli też nakoniec w celu dogodzenia swéy złości lub nienawiści.

<u>270.</u> § 72. Cz I KKA. §§ 157. 159. i 525. 529. KKP.

w projekcie były nadto wyrazy: „lub jeżeli sam bez pomocy na dom, lub mieszkanie drugiego z bronią napada i tamże na osobie posiadacza, domownikach, lub wreszcie na rzeczach jego gwałtowności się dopuszcza

Przy roztrząsaniu atoli tego Artykułu Referendarz Stanu Grabowski czynił uwagę iż należałoby surowiej karać tego ktoby zbrojną ręką dom napadł, niżli tego któryby na gruncie tylko wiolencyi się dopuścił — Uwaga ta sprawiła iż wykreślono z Artykułu tego powyższe

wyra

wyrazy a utworzono z nich osobny Artykuł w Xiędze I pod liczbą 95. o Zbrodni Gwałtu /uch/: 271.–

Gdy tu o jednym tylko przypadku iest mowa, podawano tedy tę zmianę w Projekcie, aby wyrazie „ w takim przypadku

rowniez aby „Sprawcy podlegaia zamienić na Sprawca podlega karze etc. lecz nie przyjęto do tego

272. § 74. Cz I. Ukd. § 1571.–1573 UKCr. –
art. 437 kkfr.

273. § 77 Cz I. Ukdz

Artykuł 271.

Wkażdym z powyższych przypadków sprawcy podlegaią karze zamknięcia w domu aresztu publicznego od roku iednego do lat trzech inni wspólnicy na tęż samę karę od miesięcy 3. do roku iednego zasługuią.

Artykuł 272.

Inne złośliwe samowolne uszkodzenia cudzéy własności zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku iednego, w miarę zaś złości i zrządzonéy wielkiéy szkody od roku iednego do lat 3. ukarane bydź powinny.

Artykuł 273.

Trzeci przypadek. Każdy który uwodzi, namawia, lub pomaga mieszkańcom tuteyszo-kraiowym do wyniesienia się w kray obcy bez wiedzy zwierzchności kraiowéy, w celu tamże usado-

wienia się, na karę domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. zasłużył.

Artykuł 274.

Czwarty przypadek. Kto człowieka, nad którym mu prawo żadnéy nie daie władzy, i którego za przestępcę lub niebezpiecznego albo szkodliwego uznawać nie ma dostatecznego powodu, samowładnie zamyka i zatrzymuie, lub iakimkolwiek innym sposobem w używaniu iego osobistéy wolności czyni przeszkody, albo kto z przyczyn zdaiących się bydź gruntownemi, zatrzymuiąc człowieka o tém zwierzchności natychmiast donieść z umysłu zaniedbuie, ten na karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku iednego zasłużył.

Art. 788 Post. Sąd. ?

Artykuł 275.

Jeżeli zatrzymanie osoby więcéy nad

274. § 78 Cz. I. KKA. § 1077 i 1078 KKP.

w Projekcie było takie wyrażenie
„Kto człowieka nad którym żadnej nie ma
„poruczonej władzy.
Lecz po uwadze R. S. Platera, iż zdawaćby się mogło
z tych wyrazów, iakoby każdy co urzędu lub zna=
czenia dostąpił i jakąbądź ma z tego władzę, mógł
już pozbawiać swych podwładnych osobistej wolności
przez czas nieprzechodzący dni następnieyszym artykułem
oznaczonych, – że zatem z tego mogłyby się uprawniać
nadużycia,, po takiej uwadze, nastąpiła zmiana
artykułu przez dodanie wyrazów,, nad którym mu prawo etc.
a na wniosek M. Skarbu Węgleńskiego = położono
w miejsce projektowanego wysłowienia,, nie ma ża=
dnego powodu = wyraz,, dostatecznego powodu. –

275.

276. § 87. Cz. I. Sk. Ap. — § 1200 Sk. Pr.

„ wyrazy „ <u>też podstawą czyją zostawanej</u> " nie było w projekcie i dodano je w O. Z. R. S.

277. § 38 do 46 Sk. Ap. — § 184–5. Sk. Pr.
Art. 291.–294. Kk. fr.

dni 3. trwało, lub ieżeli zatrzymany iakowéy straty albo oprócz pozbawionéy wolności innych doświadczył udręczeń, kara domu aresztu publicznego od roku do lat 3. na przestępcę wyrzeczona bydź powinna.

Artykuł 276.

Piąty przypadek. Porwanie lub wykradzenie osoby więcéy iak lat 18. maiącéy, lecz pod władzą czyią zostaiącéy, nie w celu oddania onéy władzy zagranicznéy, o czém art. 88. mówi, lecz w innym iakimkolwiek zamiarze z iéy zezwoleniem uskutecznione, podług art. 94. księgi I. poprawczemu karaniu podlegaiące, zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku iednego skarcone bydź powinno.

Artykuł 277.

Zakazane towarzystwa.

Członki towarzystw wyraźnie przez

Rząd zakazanych, ieżeli po nastąpionym zakazie takowych towarzystw niezaniechaią, lecz oneż daléy utrzymuią i są w nich czynnemi; tudzież ci, co nie będąc nawet członkami towarzystw zakazanych, w iakimkolwiek widoku do trwania onychże, pomimo wiadomego im zákazu dopomagaią, iako też i ci, co maiąc z urzędu swego obowiązek czuwania nad tém, i doniesienia zwierzchności, takowych przecięż doniesień czynić zaniedbuią, i ci nakoniec, co towarzystwom zakazanym schadzki ułatwiaią, lub domy i mieszkania wynaymuią albo pozwalaią, podlegaią karom poprawczym podług następuiącego artykułu.

Artykuł 278.

Naczelnicy i przewodniczący w iakimkolwiek sposobie zakazanym towarzystwom, tudzież członkowie towarzystw i urzędnicy do czuwania na za-

278.

W projekcie zaczynał się ten artykuł od wyrazów „<u>tworzyciele</u> <u>towarzystw</u> =
bo gdy w myśl Art: 277 <u>nie</u> <u>tworzenie</u> towarzystwa ale tylko niezaniechanie tych, które by Rząd zakazał jest zabronione i karane – wykreślono tedy wzmiankę o tworzycielach. —

po tym artykule następował w projekcie przepis o cudzoziemcach w tych wyrazach:

„Cudzoziemcy należący w iakimkolwiek sposo„bie do towarzystw zakazanych = na tę samą „co krajowcy zasługują karę, z zaostrzeniem „wygnania z krajów Polskich po odbytej karze lecz O.Z.R.S. wykreślił go.

Rd. Staszic i Szaniawski uważali, iż nie iest zgodnem z principium prawa, karać bardziej cudzoziemców niż krajowców.

a M.Sw. Mostowski namienił, iż przyięta w proiekcie tego artykułu, przeciwna Konstytucyi różnica między Krajowcami a cudzoziemcami, ten iedynieby szkodliwy skutek zrządziła, iżby odstręczyła ich o sprowadzania się do nas.

279. § Art: 293. Ukfr.

kazane towarzystwa obowiązani, zwierzchności niedonoszący, na karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku iednego zasłużyli, z tą różnicą iż naczelnicy i niedonoszący z urzędu surowiéy w stopniu iak członkowie zakazanych towarzystw karani bydź maią. Wszyscy inni niebędący członkami towarzystw lecz pomagaiący do ich trwania, iako też ułatwiaiący schadzki, domy i mieszkania wynaymuiący, lub pozwalaiący, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. skarceni bydź powinni.

Artykuł 279.

Wszelkie związki w celu poduszczania do iakowych zbrodni lub występków utworzone, nie iako towarzystwa zakazane, lecz iako usiłowanie i spisek w celu spełnienia takowych zbrodni

lub występków uważane, i podług szczególnych na takowe usiłowanie kar poskramiane będą.

Artykuł 280.

Zakazany druk i przedaż druków.

Kto się poważy drukować nie publikowane prawa, i postanowienia rządowe, bez zezwolenia lub zalecenia właściwéy zwierzchności, karę pieniężną od 40 do 500. zł. polsk. zapłaci, a za trzeciém powtorzeniem tego występku professyą drukarską utraci.

Artykuł 281.

Pobudzenie mieszkańców kraiu przeciw swym zwierzchnościom

Każdy który mieszkańców przeciw swéy zwiercchności przez zmyślone pokrzywdzeń wystawiania poburzyć usiłuie, i takowym sposobem do wyłamywania się z obowiązków swych daie im powód, iako burzyciel spokoyności na karę zamknięcia w domu aresztu pu-

80. § 57 do 69 P.K.Aent.
art: 283. 289. K.K.Fr.

miejsca obejmował projekt przepisy
raiące cenzurę, i karzące drukarzy, księ:
garzów iéj powadze działaiących. — Lecz
trząsaniu tych artykułów Referendarz
Grabowski uważał iż zasada ich ustaw:
stytucyi zaręczaiącéj wolność druku
nia i S.T.N. Potocki podawał projekta do arty
reniu nadużywaiącym wolności druku, któryż
z nała Radzie Stanu — i przyięto projekt Potockiego
tenże iest w prawie — Było także mówione
czy umieścić wzmiankę o przedrukowaniu
w dzieła którego autor żyie czyli o kradzie
żéj — lecz R.S. Plater radził przemil:
w prawie przypadku tego.

§ 71. b. II. P.K.Aen. § 176 i 7 P.K.Pr. —
w projekcie było kto podwładnych.

15
lu
gó
sk

bl
do
ści
od
trz
pr

81. Po

sw
kr
łu
my
im
na

283.

w pierwszém kończył się wyrazem będzie który zmieniono w 2 Wyd. na bydź może

284.

W pierwszém było tak: „Wygnany z krajów Kr. Polsk. cudzoziemiec, lecz zgodzono się na opuszczenie wyrazu cudzoziemiec dla tego iż bez tak częstego powtarzania, z Artykułów poprzedz

blicznego od dni 8. do miesięcy 3. zasłużył.

Artykuł 282.

Jeżeliby w powyższym celu podpisy lub składki zbierał, natenczas w miarę obciążaiących okoliczności zamknięciem w domu poprawy od miesięcy 3. do roku iednego skarcony bydź winien.

Artykuł 283.

Oprócz powyższych kar, takowemu burzycielowi spokoyności, ieżeli iest kraiowym, pobyt w mieyscu, obwodzie lub Województwie zabroniony, i tenże pod dozór policyi oddany; ieżeliby zaś był cudzoziemcem, po odbytéy karze z kraiu wypędzonym bydź może.

Artykuł 284.

Powrót wygnańca.

Wygnany z kraiów Króles a Polskiego, ieżeli pod iakimkolwiek pozo-

rem do tychże kraiów powróci, zamknięciem w domu poprawy od miesięcy 3. do roku iednego karany będzie; po ukończeniu zaś wymierzonéy na niego kary, znowu z kraiów tuteyszych wypędzony bydź powinien.

Artykuł 285.

Mieszkaniec któremu pobyt w mieyscu, obwodzie lub Województwie był zabroniony, na przypadek powrotu do tegoż samego mieysca, obwodu lub Województwa przed czasem w wyroku oznaczonym, zamknięciem w domu poprawy od dni 8. do miesięcy 3. ukarany będzie, a po wytrzymanéy karze powtórnie oddalonym zostanie.

Artykuł 286.
Ucieczka więźnia.

Ucieczka więźnia z więzienia publicznego w następuiący sposób karana bydź ma: uciekaiący z więzienia wa-

poprzedzających już wiadomo iż tylko cudzoziemcy z kraju wygnani bydź mogą. —

285. — nowy.

288.

Artykuł ten: następne obejmowały w przekroju różne stopnie chłosty cielesnéy na uciekających z więzienia lub aresztu. —

Przy roztrząsaniu tych artykułów — wykreślono z nich.

z nich chłostę cielesną —
Minister S[prawiedliwości] i R[ady] Mostowski oświadczył:
iżby tak częstem chłosty wymiarem nienale=
żało plamić tego najnowszego prawa — a
R[adca] S[tanu] Staszic dodał, iż lubo w Anglii chłosta
często iest używana, niema przecież miejsca
w ukaraniu tych, którzy idąc za natural=
nym instynktem, t. i. szukaiąc wol=
ności, z więzienia uwolnić się przedsięwzięli.

Zgodzono się tedy iż ucieczka więźnia
ostrzejszym tylko aresztem i przedłużeniem
czasu ma być karana —

rownego lub ciężkiego, oprócz dalszego cierpienia kary na którą wyrokiem był skazany, przykuciem na łańcuchu lub zamknięciem w mieyscu osobném, którego przeciąg czasu miesiąca iednego przechodzić nie może, ukarany będzie.

Artykuł 287.

Jeżeliby zaś uciekaiący z więzienia warownego lub ciężkiego w zmowie z innemi więźniami ucieczkę sobie ułatwili, natenczas ma mieysce zaostrzenie przykucia na łańcuchu, lub zamknięcia w mieyscu osobném na miesięcy 3. naydłużéy.

Artykuł 288.

Uciekaiący z domu poprawy, oprócz kary którą za wyrokiem cierpieć powinien, skarany zostanie poszczeniem o chlebie i wodzie naydłużéy przez miesiąc ieden.

Artykuł 289.

Jeżeliby zaś w zmowie z innemi więźniami ucieczkę sobie ułatwili, na ówczas po odbytéy karze którą za wyrokiem cierpieć maią, taż sama kara naywięcéy na miesięcy trzy przedłużoną będzie.

Artykuł 290.

Uciekaiący z domu aresztu publicznego, téy saméy karze co uciekaiący z domu poprawy we wszelkich okolicznościach artykułem powyższym opisanych ulegać będą.

Artykuł 291. 491.

Danie pomocy przestępcom po dokonanéy zbrodni lub występku.

Danie pomocy przestępcom wyżéy w art. 23. ninieyszego kodexu opisane, iest występkiem w przypadkach następuiących.

Artykuł 292.

Pierwszy przypadek. Jeżli kto ze

167 1

166

291.
W intytulacyi brzmiał projekt w te słowa
„Danie pomocy przestępcom.. —
wyrazy = „po dokonanej etc... dodano na Og. Zgr. R. S.:

292. § 191. Cz. I. Pkław.

293. § 192. C I 8 Klaut.

294. § 193. C I 8 Klaut.

złego zamiaru zbrodni lub występkowi przeszkodzić zaniedbał, którym bez wystawienia się na własne niebespieczeństwo łatwo przeszkodzićby mogł (wyiąwszy zbrodnie stanu o których iuż w art. 72 iest powiedziano).

Artykuł 293.

Kara za takowy występek iest następuiąca: za nieprzeszkodzenie zbrodni pociągaiącéy za sobą karę śmierci lub dożywotniego więzienia warownego, iest zamknięcie w domu aresztu publicznego od roku do lat 3; za nieprzeszkodzenie wszelkich innych zbrodni, kara taż sama od 3. miesięcy do roku iednego; za nieprzeszkodzenie występkom iest kara zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 8. do 3. miesięcy, lub kara pieniężna od 40. do 200. zł. Polsk.

Artykuł 294.

Drugi przypadek. Jeżeli kto zwierz-

chności śledzącéy zbrodnie lub ścigaiącéy zbrodniarzy potrzebne do odkrycia onychże wiadomości tai, umyślnie ślady zbrodni zaciera, złoczyńców ukrywa, lub schronienie daie.

Artykuł 295.

Kara za takowe występki iest następuiąca: taiący umyślnie przed zwierzchnością wiadomość o zbrodniach lub o zbrodniarzach, i ukrywaiący takowych, lub zacieraiący ślady zbrodni, na karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy trzech zasłużyli; ci zaś co tymże zbrodniarzom schronienie daią, lub schadzki ich ułatwiaią, zamknięciem w domu aresztu publicznego od 3. miesięcy do roku iednego skarceni bydź winni.

Artykuł 296.

Z pod tego przepisu prawa wyięci są krewni, wstępni lub zstępni, brat

w projekcie po ostatnich wyrazach tego artykułu były jeszcze te słowa: „i schadzki ich ułatwia." lecz przy ostatniej redakcyi opuszczono te wyrazy.

295.

w projekcie było tylko o zbrodniarzach, poprawa nastąpiła na OZRS.

297.

w miejscu tém miał proiekt wyraz przemocą nie zaś pomocą:
i tak bydź powinno stosownie do żądania Kommissyi Izb Seymowych. —

298.

po wyrazach: ukaraię zbrodniarz, powinno bydź: „o zbrodni-arzu: — co zapewne iest omyłką drukarską —

lub siostra, abo powinowaci w tych samych stopniach, tudzież małżonkowie chociaż rozwiedzeni.

Artykuł 297.

Trzeci przypadek. Kto więźniowi o którym wiedział, iż o zbrodnię na karę więzienia ciężkiego lub o występek na karę zamknięcia w domu poprawy albo aresztu publicznego zasługuiącą iest obwiniony, użytym podstępem lub przemocą sposobność do ucieczki ułatwia, lub ścigaiącey zbiega zwierzchności w chwytaniu onegoż pomocą lub podstępem przeszkody czyni, albo gdy daiący iakimkolwiek sposobem, i iakiegokolwiek rodzaiu takowym złoczyńcom pomoc, do dozoru lub straży nad więźniami był obowiązany.

Artykuł 298.

Kary za takowy występek są następuiące: Jeżeli uciekaiący zbrodniarz

na karę więzienia ciężkiego zasługuiącą iest obwiniony, ułatwiaiący w sposobie powyżéy opisanym ucieczkę, zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku, ten zaś który do dozoru lub straży zbrodniarza iest obowiązany, od roku do lat 3. ukarany bydź winien. Jeżeli zaś uciekaiący przestępca o występek na karę zamknięcia w domu poprawy, lub aresztu publicznego zasługuiący iest obwiniony, w tenczas każdy ułatwiaiący ucieczkę, na karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 8. do 3. miesięcy, ten zaś który do dozoru lub straży był obowiązany, od 3. miesięcy do roku iednego zasłużył. Tu służy także wyłączenie osób w art. 296. wymienionych.

Artykuł 299.

Czwarty przypadek. Ktokolwiek żołnierza w służbie będącego do zbiegostwa, lub popisowego do ukrycia się nama-

299.

W projekcie przyjętym niebyło wcale wyrażenia „lub *popisowego*” – dopiero przy

ostat=

ostatniej redakcyi dodano ie lecz przez kogo zostały przypisane, tego niewiadomo. –

300. z Uchwały X.ª Namiestnika K. z d. 10. Lutego 1816. r. —

Tu nawet przy tym artykule wyrazy były te same, „lub przypisowego.” lecz wykreślono na O. Z. R. S. podobnie iak w poprzedzającym artykule. —

201. nowy.

namawia, lub czynnie dopomaga, zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3, do roku iednego, lub karą pieniężną od 500 do 1500 zł. polskich ukarany bydź winien.

Artykuł 300.

Ktokolwiek zbiega woyskowego w iakimkolwiek sposobie przechowuie, ten ulega karze zł. polsk. 100 i obowiązany prócz tego do zwrotu pułkowi wartości effektów przez zbiega woyskowego zabranych, podług oszacowania woyskowego etatu.

Artykuł 301.

Jeżeli przechowuiący woyskowego zbiega był urzędnikiem maiącym obowiązek zapobiegania zbiegostwu, natenczas ma mieysce kara aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. lub kara pieniężna zł. polsk. 300.

Artykuł 302.

W przypadku gdyby dowiedzionėm było, że zbieg woyskowy w kilku miastach, wsiach, lub mieyscach przebywał, każdy ukrywaiący go, podlegać będzie karze zł. polsk. 100 wynagrodzenie zaś effektów rozłożoném będzie na wszystkich, którzy o ukrywanie zbiega przekonani będą.

DZIAŁ VI.

O występkach przeciw publicznemu porządkowi i urządzeniom kraiowym.

Artykuł 303.

Występki przeciw publicznemu porządkowi i urządzeniom kraiowym są następuiące:

1. Obelga straży.
2. Zniewagi rozporządzeń publicznych.

302. z Uchw. X. Nam. Kr. d 10. Luty. 1826.

Podług projektu następne te przepisy karne o Włóczęgostwie i Żebractwie tez OZKS. odesłane są do Księgi III-ciej

304. § 86 Cz. I. P.K.Aus. § 166. P.K.Pr. art. 230 K.fr.
W projekcie ten był jeszcze dodatek: —
„z różnicą iż czynne surowiéj zawsze
„w stopniu kary, karane być winny.

305. § 87 Cz. I P.K.Aus. § 210. 150 P.K.Pr.

3. Uszkodzenie szluz, mostów, grobel i t. d.

4. Uszkodzenie znaków o grożącém niebezpieczeństwie ostrzegaiących, tudzież pomników, posągów, grobowców i t. d.

Artykuł 304.

Obelgi czynne wyrządzone strażom tak cywilnym, iako też woyskowym, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. ukarane będą.

Artykuł 305.

Kto urządzenia lub pod iakiémkolwiek bądź nazwiskiem obwieszczenia Rządowe na widok publiczny wystawione i przez zwierzchność podpisane z mieysc im przeznaczonych oddziera, zabiera lub podarciem, zwalaniem i innym podobnym sposobem, takowe znieważa, ieżeli się przy tém okazał

zamiar wzgardy, obelgi, lub sprzeciwienia się woli zwierzchności, przestępca zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. skarcony bydź winien. W razie zachodzącéy tylko lekkomyślności lub swawoli, przestępca podług przepisów księgi III. policyinie ukaranym bydź ma.

Artykuł 306.

Zniesienia i uszkodzenia szluz, mostów, grobel i t. p.

Swawolne lub złośliwe zniesienie albo uszkodzenie mostów, szluz, grobel, poręczy nad przepaściami postawionych i tym podobnych przez które brzegi rzék lub strumieni umocnione, lub ścieki, przy ulicach, drogach i mostach są obwarowane, w miarę lekkomyślności i zrządzonéy szkody, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. albo karą pieniężną od 40. do 500 zł. skar-

307. § 77 PKLw.

308. art. 257. KKfr. § 211. 212. 213 PKPr.

Tu iest pomyłka gdyż kara nie od dni 9. ale od 8 zaczyna się liczy.

wyrażenie było iasne „ lub inne tym podobne „publiczne ozdoby przez Rząd lub za upoważnieniem „Rządu zakładane" — poprawa i zmiana nastąpiła w OZRS. z uwagi iż wszelkie iakiebądź ozdoby krajowe szanowane być winny bez żadnego względu, czy za upoważnieniem czy bez upoważnienia Rządu są stawiane — Uszkodzenie znaków Policyjnych i Rządowych do III Księgi odesłano —

cone bydź powinny. Jeżeli przestępca popsute drzewo zabrał, natenczas ma mieysce kara na kradzież postanowiona.

Artykuł 307.

Zepsucie lub zniesienie tablic czyli innych znaków ostrzeżeń przy mieyscach niebezpiecznych i życiu zagrażaiących, zamknięciem w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. albo karą pieniężną od 40. do 500 zł. polsk. ukaraném zostanie.

Artykuł 308.

Uszkodzenie publicznych pomników, posągów, grobowców i t. p.

Kto publiczne pomniki, cmentarze, grobowce, posągi, ozdoby kraiowe zekształca i uszkadza, ten na karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 9. do miesięcy 3. lub na karę pieniężną od 40. do 500 zł. polsk. zasłużył.

DZIAŁ VII.

O występkach naprzeciw powinnościom służby publicznéy.

Artykuł 309.

Występki przeciw powinnościom służby publicznéy są następuiące:

1. Nieprawne postępowanie urzędników.
2. Uwodzenie urzędników.
3. Nieprzyzwoite obeyście się urzędnika w czasie urzędowania.

Artykuł 310.

Gdy urzędnik Woiewódzki w rozwinieniu postanowień Królewskich lub Namiestnika Królewskiego albo rozkazów Kommissyi Rządowych od treści onych odstępuiąc, samowolnie polecenia lub urządzenia naruszaiące bezpieczeństwo osobiste lub własność mieszkańców kraiowych, wydaie i one wykonywać poważa się, na karę domu

aresztu publicznego od roku do lat 3. zasłużył.

Artykuł 311.

Nieprawne postępowanie urzędników.

Urzędnik któren przy wymierzaniu sprawiedliwości, przy udziale urzędów, lub przy roztrzygnieniu interessów publicznych, wprawdzie stosownie do swych obowiązków postępuie, iednakowoż dla wykonywania takowych obowiązków podarunków wymaga, oraz bezpośrednio i pośrednio takowe przyimuie, lub innym iakimkolwiek sposobem korzyści szuka, albo też obietnice czynić sobie dozwala i o takowych zapewnia się, ulegać ma karze w domu aresztu publicznego od 3. miesięcy do roku iednego, obowiązany iest oraz przyięty podarunek lub iego wartość oddać na rzecz szpitalów lub instytutów ubogich.

Artykuł 312.

Uwodzenie urzędników.

Kto podarunkami urzędnika do stronnictwa w wykonywaniu obowiązków urzędu, w udzielaniu urzędów lub w iamkimkolwiek innym celu do zgwałcenia swych obowiązków uwieść usiłuie, ten dopuszcza się występku, bez względu czyli takowe uwodzenie było na iego własną korzyść, lub na korzyść trzeciego, czyli mu się powiodło lub przeciwnie.

Artykuł 313.

Kara za takowy występek iest zamknięcie w domu aresztu publicznego od dni 8 do miesięcy 3 z obowiązkiem złożenia ofiarowanego podarunku, lub iego wartości na rzecz szpitalów lub instytutów ubogich.

Artykuł 314.

Nieprzyzwoite obchodzenie się urzędników w czasie ich urzędowania.

Publiczny urzędnik lub sługa

urzędowy, który w czasie wykonywania swego urzędu nieprawnie kogo przytrzymuie albo więzi, czynnych dopuszcza się obelg, zamknięciem w domu aresztu publicznego od miesięcy 3. do roku; w miarę zaś złośliwości przestępcy i dotkliwych obelg, od roku do lat 3. skarcony bydź winien. W przypadku dopuszczenia się samych tylko obelg słownych, ma mieysce kara w tymże samym domu od dni 8. do miesięcy 3. albo kara pieniężna od 40. do 500. zł. polsk.

Artykuł 315.

Jeżeli wyrządzone obelgi czynne, dały powód do kupienia się ludzi, lub takowy powód dadź mogły; kara aresztu publicznego zaostrzoną bydź powinna.

Artykuł 316

Kto chociaż w zamiarze godziwym

za urzędnika publicznego lub sługę urzędowego, nie będąc nim, udaie się, ten na zamknięcie w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. zasłużył.

DZIAŁ VIII.

O występkach przeciw bezpieczeństwu osobistemu, co do życia.

Artykuł 317.

Szczególne występki przeciw bezpieczeństwu osobistemu co do życia są:

1. Wspólnictwo usiłowanego morderstwa prostego, tudzież usiłowane, lecz z własnych pobudek niedokonane morderstwo.
2. Przestąpienie granic koniecznéy sprawiedliwéy obrony.
3. Spędzenie płodu w okolicznościach za zbrodnie niepoczytanych.
4. Utaienie płodu i brzemienności.

5. Zaniedbanie dania baczności na kobiety bezślubnie ciężarne.
6. Porzucanie dziecięcia pod okolicznościami za zbrodnie niepoczytanemi.
7. Nieostrożna iazda.
8. Wspólnictwo zabóystwa w kłótni i bitwie wielu osób.
9. Zagubienie potwornego płodu i zabóystwo ludzi wściekłych.
10. Wykonywanie sztuki lékarskiéy bez upoważnienia, dla zarobku.
11. Lekarstw zakazanych sprzedaż i nienależyte ich sporządzenie, tudzież pokątna lekarstw sprzedaż.
12. Błędne léczenie i zaniedbanie chorych.
13. Trucizny sprzedaż i niedbałe onéy zachowanie.
14. Broni zakazanéy lub podeyrzanéy robienie i nieostrożne z bronią obeyście się.

15. Niedokładne podanie czasu śmierci.
16. Zaniedbanie dozoru, nad dziećmi lub osobami niedołężnemi.
17. Utaienie choroby zaraźliwéy przez mamki.
18. Zaniedbanie wystawienia znaków przestrogi w czasie budowy.
19. Zaniedbanie doniesienia o zagrażaiącém budowli zapadnięciu.
20. Budowniczych niebezpieczne błędy.
21. Zaniedbanie doniesienia dostrzeżonych na zwierzęciu znaków wścieklizny.
22. Nieostrożne i zabronione utrzymywanie szkodliwych zwierząt.
23. Występki przeciw bezpieczeństwu życia w ogólności.

Artykuł 318.

Wspólnietwo usiłowanego morderstwa prostego

Wspólnicy morderstwa proste-

go usiłowanego lecz niedokonanego, na mocy art. 117. księgi I. poprawczemu ukaraniu podlegaiący, zamknięciem w domu poprawy od roku iednego do lat 3. karanemi będą.

Artykuł 319.

Usiłowane lecz z własnych pobudek niedokonane morderstwo.

Odstępuiący od usiłowanego morderstwa z własnych pobudek, podług art. 121 księgi I., karę poprawczą na siebie ściągaiący, ieżeli usiłowanym czynem żadnego nie zrządził obrażenia, zamknięciem w domu poprawy od dni 8, do miesięcy 3ch skaranym zostanie. Jeżeli usiłowaniem lekkie zrządził na ciele uszkodzenie, na zamknięcie w domu poprawy od miesięcy 3ch, do roku iednego zasłużył. Za ciężkie zaś ranienie i skaleczenie, podług działu XVII księgi I. karanym bydź powinien.

Artykuł 320.

Przestąpienie granic konieczney i sprawiedliwey obrony.

Kto przestąpiwszy granice sprawiedliwey konieczney obrony, napastnika zabiia, podług art. 128. księgi I. za występnego uznany, ściągnie na siebie karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 8 do miesięcy 3. a w miarę okoliczności obciążaiących od miesięcy 3. do roku.

Artykuł 321.

Spędzenie płodu w okolicznościach za występek poczytanych.

Kto za wiedzą lub zezwoleniem kobiety cięzarney zrządził spędzenie płodu, bez uszczerbku na iey zdrowiu i bez wystawienia teyże na niebezpieczeństwo życia, ten podług art. 132 księgi I. za występek staiąc się odpowiedzialnym, karę zamknięcia w domu poprawy od roku do lat 3. poniesie.

Artykuł 322.

Jeżeli kto spędzenie płodu tylko usiłował a nie wykonał, i oraz niewieście ciężarnéy na zdrowiu niezaszkodził, ani na niebezpieczeństwo życia iéy nie wystawił, ten na zamknięcie w domu poprawy od dni 8. do miesięcy 3. a w miarę okoliczności obciążaiących od miesięcy 3. do roku zasłużył.

Artykuł 323.

Taż sama kara w art. 318. 319. oznaczona, dotknie oyca i matkę za spędzenie płodu w tychże samych wyż opisanych okolicznościach dokonane lub usiłowane, z dodaniem zaostrzeń kary poprawczéy w art. 219. wytkniętych.

Artykuł 324.

Utaienie płodu.

Niewiasta która postrzegłszy się bydź w ciąży z obcowania nieślubne-

go, zaniedba wezwać do połogu akuszerkę lub inną uczciwą kobietę pomoc iéy dać mogącą, albo która w przypadku nagłego i niespodzianego porodzenia albo innéy fizycznéy przeszkody do wezwania pomocy o swém porodzeniu władzy mieyscowéy lub akuszerce niedoniesie i dziecka swego czyli to nieżywe na świat wydane zostało, czyli też we 24. godzin po porodzeniu umarło, onymże nie okaże, staie się winną występku utaienia brzemienności lub płodu, za który to występek karę zamknięcia w domu aresztu publicznego od dni 8. do miesięcy 3. a wrazie okoliczności obciążaiących od miesięcy 3. do roku poniesie.

Artykuł 325.

Zaniedbanie dania baczności na kobiety beześlubnie ciężarne.

Osoby w bliskich stosunkach pokre-